Byliv i Bergen

Rapport - Bylivsundersøkelsen 2022

BERGEN KOMMUNE

Bymiljøetaten - Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling

Byliv i Bergen

Rapport – Bylivsundersøkelsen 2022

Utgitt av:

Bymiljøetaten,

Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling,

Bergen kommune

Gjennomført i samarbeid mellom:

Bymiljøetaten, Bergen Kommune og Institutt for Geografi, Universitetet i Bergen

Bylivsundersøkelsen 2022 ble avholdt

Torsdag 29. september 2022

Fra kl. 08:00 til 16:15

Rapport er utarbeidet av Bymiljøetaten

Alle bilder tatt av Margrethe Vikan Sæbø ved Bymiljøetaten om ikke annet er oppgitt

INNHOLDSFORTEGNELSE

KAPITTEL 1 BAKGRUNN OG FORMÅL 5
- INTRODUKSJON 6
- MÅL OG FØRINGER 7
- BYMILJØETATENS ROLLE 7
- BYLIV OG BYLIVSUNDERSØKELSE 9
- RAPPORTENS STRUKTUR 9

KAPITTEL 2 AKTIVITET I BYEN 12
- BEGREPSFORKLARING 14
- INTERVJUER OG BAKGRUNNSFORHOLD 15
- INNBYGGERNES OPPLEVELSER 18
- OPPHOLDSAKTIVITET 25
- MYKE TRAFIKANTER 30

KAPITTEL 3 AKTIVITET I BYROMMENE 36
- 1 BYPARKEN 37
- 2 FESTPLASSEN 40
- 3 NEDRE OLE BULLS PLASS 43
- 4 TEATERPARKEN 46
- 5 REGNBUEPLASSEN 49
- 6 TORGALLMENNINGEN 52
- 7 VÅGSALLMENNINGEN, NEDRE DEL 55
- 8 VALBORG PLATOUS PLASS 58
- 9 ØVRE OLE BULLS PLASS 61
- 10 TORGET 64

KAPITTEL 4 ORGANISERING OG METODE 68
- ORGANISERING OG RUTINE 69
- MYKE TRAFIKANTER 70
- OPPHOLDSAKTIVITET 71
- INTERVJUER 72
- OBSERVASJONER 73
- DATAGRUNNLAG OG UTVALG 73
- VÆRET 74

REFERANSELISTE 76

MUSIKK-
INSTRUMENTER

KAPITTEL 1 BAKGRUNN OG FORMÅL

INTRODUKSJON
MÅL OG FØRINGER
BYMILJØETATENS ROLLE
BYLIV OG BYLIVSUNDERSØKELSE
RAPPORTENS STRUKTUR

INTRODUKSJON

Bymiljøetaten vil vite mer om hvordan innbyggerne bruker og opplever byen.

Etaten har et ansvar for utvikling, forvaltning og drift av våre felles offentlige byrom. For å kunne gjøre informerte og kunnskapsbaserte valg, prioriteringer og beslutninger så trengs det en god forståelse av den uformelle bybruk og innbyggernes ønsker for byens rom. For å samle inn kunnskap gjennomfører Bymiljøetaten bylivsundersøkelsen. I bylivsundersøkelsen samles det systematisk inn data om aktivitet, meninger og byliv gjennom kvantitative og kvalitative metoder. Gjennom gjentagelse av undersøkelsen styrkes kunnskapsgrunnlaget ytterligere og gir en referanse for utvikling og endring i bybruken.

2022 er det andre året Bymiljøetaten gjennomfører bylivsundersøkelsen «Byliv i Bergen», første gang var i 2021 (Bymiljøetaten, Bergen kommune, 2021). Undersøkelsen er inspirert av lignende arbeid i Trondheim, som igjen slekter på «Public Life Public Space»-undersøkelser som gjøres i flere store og mindre byer verden rundt, bl.a. Oslo. Bylivsundersøkelser har også en historie i Bergen. Gjennom FoU-prosjektet «Byens liv – Gaten som sosial arena» ble det i perioden 1996-97 gjort bylivsundersøkelser i Bergen, Oslo, Trondheim og Hamar.

Årets bylivsundersøkelse er gjennomført som et samarbeidsprosjekt mellom Bymiljøetaten og Institutt for Geografi ved Universitetet i Bergen. Som feltkurs i samfunngeografi har 50 studenter fått innsikt i bylivsfaget, og erfaring med metode og praksis for bylivsundersøkelser, samtidig som det er samlet inn nyttig bylivsdata for byen. Studentene gjennomførte total 1 073 intervjuer i løpet av dagen.

I rapporten presenteres resultatene av undersøkelsen. Resultatene inngår som et viktig kunnskapsgrunnlag i videre bylivs- og byromsanalyser, og som underlag for programmering og fysisk utforming av byrom i kommunal regi. Årets undersøkelse og avgrensing er knyttet tett opp til det pågående byromsprosjektet «Den Grønne Akse».

Resultatene av undersøkelsen er nyttig i evaluering av gjennomførte prosjekter, for fremtidige byroms- og utbyggingsprosjekter og i forvaltningsspørsmål. Bylivsundersøkelsene kan også sees i et større perspektiv hvor bylivsdata samles og tilgjengeliggjøres til utvikling av byen for både offentlige og private, og store som små prosjekter og tiltak.

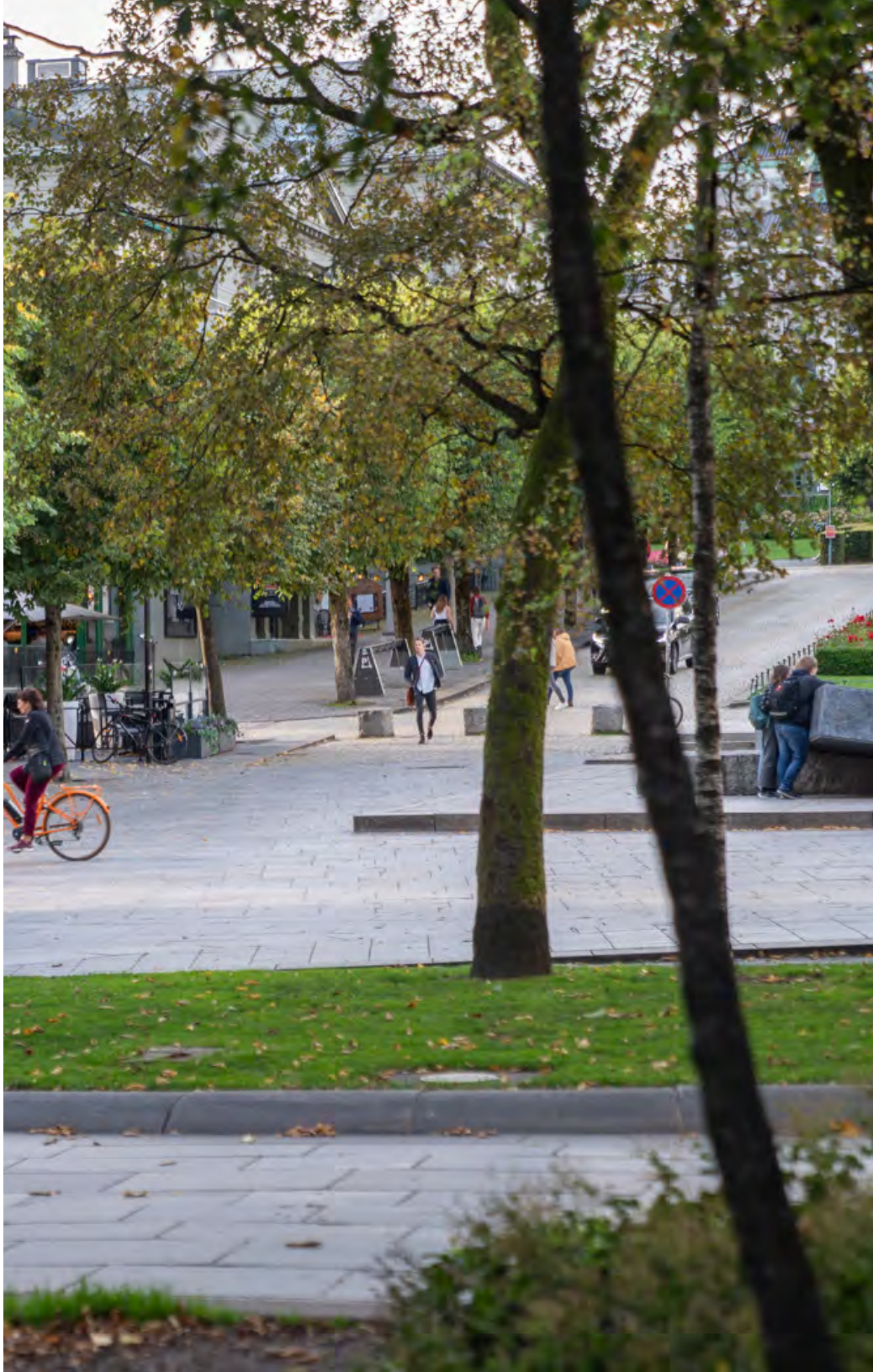

Bilde: Bergen kommne

MÅL OG FØRINGER

Bergen kommune har vedtatt en rekke samfunnsplaner som setter visjoner, hovedmål og satsinger for en aktiv og attraktiv by. Kommuneplanens samfunnsdel (KPS 2030) fastsetter de langsiktige målene og strategiene for hele kommunesamfunnet. Kommuneplanens arealdel (KPA 2018) er en oppfølging av KPS 2030 bestående av juridisk bindende arealkart, bestemmelser og en planbeskrivelse.

Visjonen i nåværende KPS er at Bergen skal være en aktiv og attraktiv by. For å nå visjonen er det blant annet fastsatt målsettinger om å utvikle Bergen til en tettere og mer kompakt by. Ved hjelp av omfattende fortetting skal Bergen bli mer urban, arealeffektiv og miljøvennlig.

Videre er byliv aktuell tematikk i flere overordnede dokumenter. Det gjelder blant annet KPA 2018 med tilhørende vedlegg, *Arkitekturstrategien*, *Sykkelstrategien*, *Sjøfrontstrategien* og *Kulturminnestrategien*. Disse dokumentene legger i ulik grad føringer for samspillet mellom byliv og våre bygde omgivelser. I Gåstrategien fokuseres det på viktigheten av tellinger som del av kunnskapsutviklingen. Dette følges opp i Handlingsplan for Gange, hvor Bylivsundersøkelse og tellinger er egne tiltak.

BYMILJØETATENS ROLLE

Bymiljøetaten har et bredt spekter av ansvar og oppgaver. Blant disse er utredning, utvikling, bygging, forvaltning og drift av våre felles offentlige byrom. For å løse oppgavene på en god måte er det behov for kunnskap om den uformelle bybruken og innbyggernes opplevelser, behov og ønsker for byens rom. Når Bymiljøetaten gjennomfører bylivsundersøkelser så er det for å innhente denne kunnskapen.

Bymiljøetaten er i oppstarten av et stort prosjekt for opprusting og vedlikehold av Den grønne akse. Årets bylivsundersøkelse inngår som viktig bidrag i etableringen av kunnskapsgrunnlaget til prosjektet (se infoboks 1.1).

INFOBOKS 1.1.

DEN GRØNNE AKSE

Den grønne akse er samlebetegnelsen for flere viktige parker og byrom i Bergen sentrum. Aksen strekker seg fra Teateret til Hovedbiblioteket, og fra Torgallmenningen til Regnbueplassen (Figur 1). Sammen med Bryggen og Torget er disse parkene og byrommene viktige identitetsbærere for Bergen.

Den grønne akse er mye i bruk. Her treffes bergensere og besøkende for å nyte varme soldager, knekke paraplyer i stiv kuling og synge av full hals på lysfesten. Området er en viktig offentlig møteplass til hverdags og fest.

Aktiv bruk gir kontinuerlig behov for oppgraderinger i området. De kommende årene blir det behov for å ruste opp og rehabilitere ulike deler og elementer. Samtidig pågår det tiltak og prosjekter innenfor eller ved området som påvirker aksens helhet.

Med prosjektet ønsker Bergen kommune å bidra til å styrke den grønne akses identitet med parker og byrom som er attraktive og aktive for alle. Fremtidige tiltak skal ikke forringe parkenes og byrommenes historiske betydning, unike kvaliteter og sentrale funksjoner som møteplasser og grønne lunger.

Gjennom bylivsundersøkelsen har prosjektet tilgang på grunnleggende informasjon om aktivitet, byliv og innbyggernes opplevelse av de byrom som utgjør Den grønne akse. Slik kan det arbeides målrettet og kunnskapsbasert med bylivs- og byroms-tematikken i Den grønne akse-prosjektet.

Figur 1. Kartet viser prosjektavgrensningen for Den grønne akse.

INFOBOKS 1.2.

BYROMSNETTVERK

Med Byrom – en Idehåndbok (2016) forsøker Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) å inspirere kommuner til å utvikle gode byrom og byromsnettverk. Fokuset for håndboken ligger i å se byrom og forbindelser som deler av en helhet, i form av et byromsnettverk. Håndboken viser til hvordan en byromsstrategi kan være et egnet, overordnet verktøy i den langsiktige utviklingen, forvaltningen og driften av et byromsnettverk, hvor samspillet mellom de fysiske og sosiale forutsetningene skal være førende.

Hverdagsperspektivet er et bærende premiss i håndboken. Det grunnleggende for byromsnettverket er at det inviterer til den uformelle bybruken og tilrettelegger for hverdagsaktiviteten.

Med tanken om et byromsnettverket følger også muligheten for byromshierarkier og at byrom og forbindelser kan ha ulike roller i et nettverk (Figur 2). Et byrom, eller en forbindelse, kan ikke tilfredsstille alle innbyggernes ønsker og behov. Det vil ofte være naturlig motstrid mellom forskjellige aktiviteter, funksjoner, brukergrupper og fysisk utforming. Med et nettverksperspektiv kan roller og funksjoner fordeles mellom nærliggende byrom, slik at innbyggernes ønsker og behov likevel kan oppfylles i et sett av nærliggende og tilknyttede byrom.

KMD påpeker i håndboken at kommunene ofte mangler en overordnet strategi for hvor de ønsker byrom, og for hva de ønsker byrommene skal tilby.

Figur 2. Illustrasjon av byromsnettverk med byrom og forbindelser med ulike roller i nettverket (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2016)

BYLIV OG BYLIVSUNDERSØKELSE

Byliv er sammensatt, varierende og litt vanskelig å få helt grep på. I arbeidet med byliv er det nødvendig å forenkle og ta for seg viktige bestanddeler som utgjør bylivet. Med bylivsundersøkelser får man en systematisk tilnærming til å kategorisere, måle og observere bestanddeler av bylivet

Det er en rekke forskjellige kvantitative og kvalitative enkeltmetoder innenfor bylivsundersøkelser til å kategorisere og måle bylivet. Metodene kan kombineres ut ifra den aktuelle problemstilling og konteksten. I den kvantitative verktøykassen er det metoder for tellinger, registrering og kategorisering av myke trafikanter, samt for oppholdsregistrering knyttet til mengde, lengde og stedsplassering. I den kvalitative verktøykassen er intervjuer, beskrivelser og observasjoner definert. I Bergen har vi kombinert bruken av kvantitative og kvalitative verktøy, noe som gir mulighet for å samle inn større mengder bylivsdata i løpet av kort tid.

Registreringene i bylivsundersøkelsen gjengir undersøkelsesøyeblikket. Innsamlete data aggregeres og bearbeides til endelige resultater. Utvidet generalisering av resultatene må brukes bevisst, blant annet knyttet til forutsetninger og konteksten datainnsamlingen skjer i. Viktige faktorer som vil kunne påvirke grunnlaget for generaliseringer er blant annet årstid, vær og avvik fra normalsituasjonen for hverdagsaktivitet.

RAPPORTENS STRUKTUR

I *Kapittel 1 Bakgrunn* redegjøres det kort for viktige mål, føringer og ansvar som en forutsetning for bylivsundersøkelsen. Videre gis en kort gjennomgang av bylivsfaget og bylivsundersøkelser som metode. I *Kapittel 2 Aktivitet i byen* presenteres resultatene fra undersøkelsen på områdenivå og som sammenligning mellom byrom. I *Kapittel 3 Aktivitet i byrommene* presenteres resultatene for de individuelle byrommene i form av grafer og kartillustrasjoner. I *Kapittel 4 Metode og organisering* redegjøres det for gjennomføringen av bylivsundersøkelsen. Organisering og samarbeid med Institutt for Geografi, rutiner og registreringsmetodene blir forklart.

«'Livet mellem husene' omfatter som begreb alle de meget forskjellige aktiviteter, mennesker foretager sige når de er til fods i byens fælles rum…»

Gehl, J., Byer for mennesker, 2010

Figur 3. Studenter ved Institutt for Geografi intervjuer folk på Valborg Platous plass.

INFOBOKS 1.3.

SAMARBEID MELLOM BYMILJØETATEN OG INSTITUTT FOR GEOGRAFI

Bylivsundersøkelsen er i år gjennomført som et samarbeid mellom Bymiljøetaten og Institutt for Geografi ved Universitetet i Bergen.

I faget GEO100 *Introduksjon til geografi: Globale utfordringer og lokale svar* blir studentene gjort kjent med geografifaget sin rolle innen samfunns- og naturvitenskap, og som brobygger mellom disse retningene. I løpet av semesteret arrangeres det feltkurs i disse retningene. Hensikten er å gi studentene erfaring i praktisk feltarbeid, og en innføring i hvordan observasjoner i felt skildres, tolkes og kobles til teoretisk litteratur. Hele feltkurset består av feltarbeid og en rapport. Bylivsundersøkelsen utgjør feltarbeidet innen samfunnsgeografi (Figur 3). Den innsamlede dataen fra undersøkelsen bearbeides av studentene, tolkes og kobles til faglitteratur gjennom rapporten.

Bymiljøetaten er ansvarlig for metode og organisering av undersøkelsen, samt den faglig og praktisk introduksjon til studentene.

CÉZANNE

KAPITTEL 2 AKTIVITET I BYEN

BEGREPSFORKLARING
INTERVJUER OG BAKGRUNNSFORHOLD
INNBYGGERNES OPPLEVELSER
OPPHOLDSAKTIVITET
MYKE TRAFIKANTER

“What attracts people most, it would appear, is other people”

Whyte, W, The Social Life of Small Urban Spaces,1980

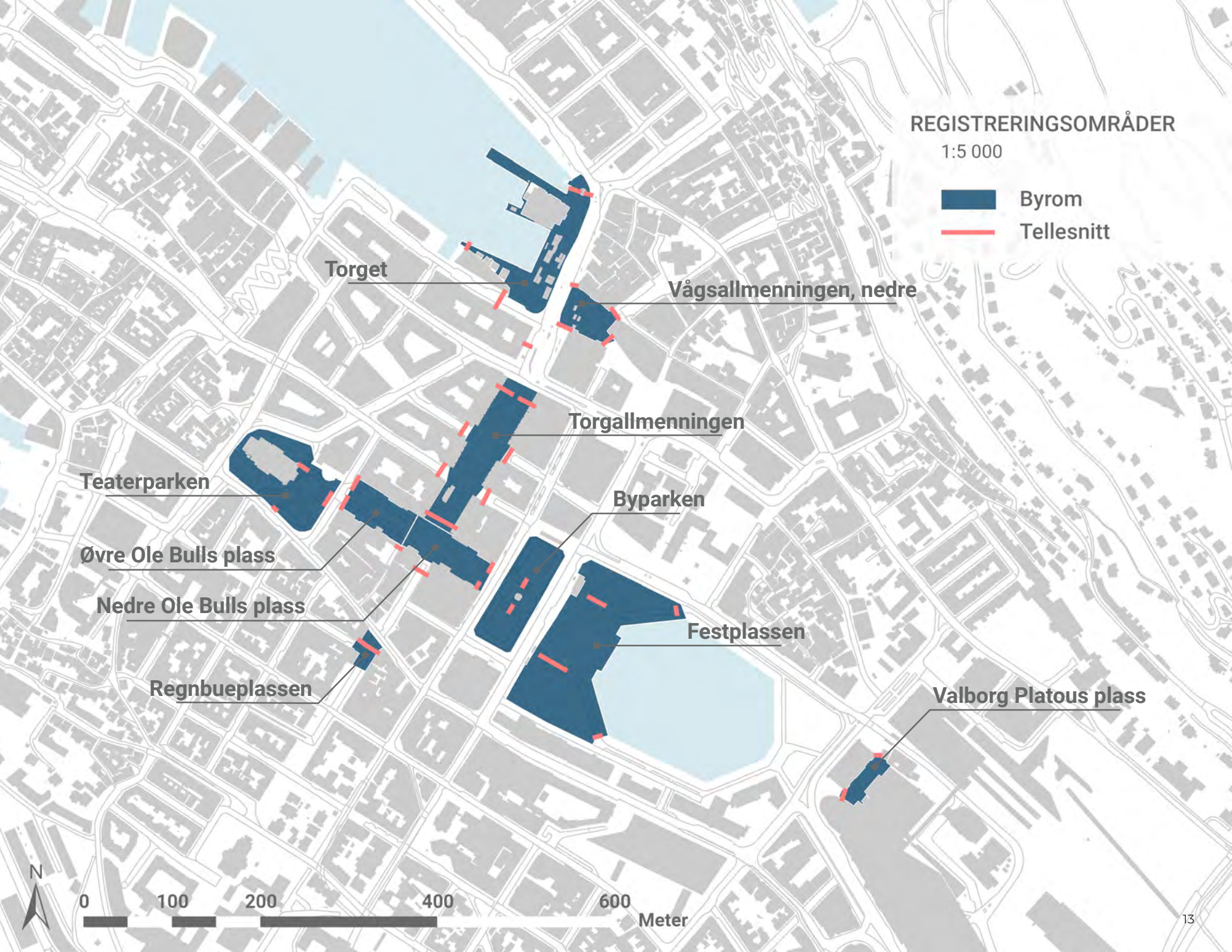
REGISTRERINGSOMRÅDER
1:5 000
Byrom
Tellesnitt
Torget
Vågsallmenningen, nedre
Torgallmenningen
Teaterparken
Byparken
Øvre Ole Bulls plass
Nedre Ole Bulls plass
Festplassen
Regnbueplassen
Valborg Platous plass
N
0
100
200
400
600
Meter

BEGREPSFORKLARING

Kvalitetsprofil	Fordelingen av kvaliteter som folk har svart de liker best eller minst ved byrommet.
Omkode	Lignende fritekstsvar og meninger blir gruppert, eller kodet om, for å være mer informative og bedre for fremstilling.
Oppholdsintensitet	Forholdet mellom *oppholdsmengden* og størrelsen på byrommet. Gir et inntrykk av om det er tett eller spredt med folk i byrommet. Enheten er antall personer/daa.
Oppholdsmengde	Av to registreringene i timen beregnes et gjennomsnitt for mengden opphold i byrommet. Resultatet er et gjennomsnitt for hvor mange som til enhver tid oppholder seg i byrommet fordelt på timene gjennom dagen. Oppgitte totalsummer for hele undersøkelsesperioden er en sum av gjennomsnittene for hver time.
Oppholdsprofil	Fordelingen av de forskjellige typene opphold i et byrom. Totalt for hele dagen eller for hver time.
Programmering	Organisering og tilretteleggingen av ulike funksjoner i byrom, og sammenhengene mellom dem. Programmet skal gjerne svare på en gitt problemstilling eller oppgave, og kan også knyttes opp til rollen byrom skal inneha i et byromsnettverk.
Passeringsintensitet	Forholdet mellom antall passeringer i minuttet over et tellesnitt, og smaleste bredde forbeholdt mye trafikanter i gaten eller passasjen som må krysses i sammenheng med tverrsnittet. Enhet er antall personer/minutt-meter.
Passeringsprofil	Fordelingen av de forskjellige typene myke trafikanter som passerer et tellesnitt. Totalt for hele dagen eller for hver time.
Tellesnitt	Tverrsnitt av gate, byrom eller del av byrom hvor det telles passeringer av forskjellige typer myke trafikanter som krysser over.

INTERVJUER OG BAKGRUNNSFORHOLD

DEMOGRAFISKE FORHOLD

Totalt er det gitt 1073 intervjubesvarelser i årets bylivsundersøkelse. Antall besvarelser i de enkelte byrommene er vist i Figur 4. Fra Torgallmenningen og Torget foreligger det rundt 170 besvarelser hver, mens det er færrest besvarelser på Nedre Ole Bulls plass med 58.

I forbindelse med intervjuene er det registrert kjønn og aldersgrupper. Oversikt over demografisk forhold ved bruk og opplevelser av byrom kan være nyttig for å forstå hvem som bruker byrommene og hvem de henvender seg til.

Figur 5 og Figur 7 viser at det i intervjubesvarelsene er en jevn fordeling mellom kjønnene i de enkelte byrommene og på aldersgrupper.

Fordelingen av besvarelser på aldersgrupper viser en klar overvekt for aldersgruppen 20-34 (Figur 5). Aldersgruppen 15-19 er det smaleste aldersintervallet, og her er det også færrest besvarelser. Likevel er svarandelen spesielt høy på Nedre Ole Bulls plass sammenlignet med totalen. For aldersgruppen over 65 år er det en tydelig høyere svarandel enn for totalen på Øvre Ole Bulls plass, Valborg Platous plass og Torget.

Det er gitt 1 073 intervjubesvarelser i årets bylivsundersøkelse.

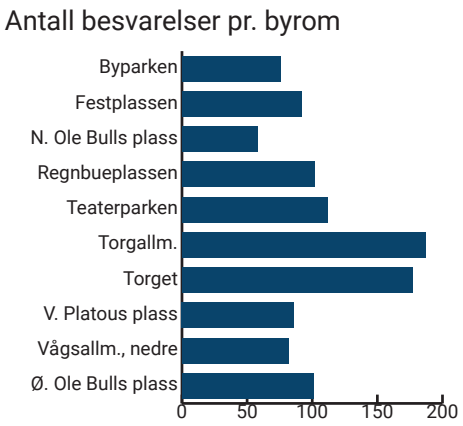

Figur 4. Antall intervjuebesvarelser i byrommene.

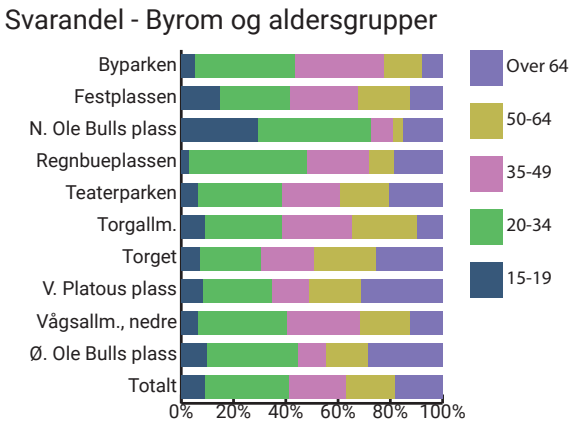

Figur 6. Besvarelser i byrommene fordelt på aldersgrupper.

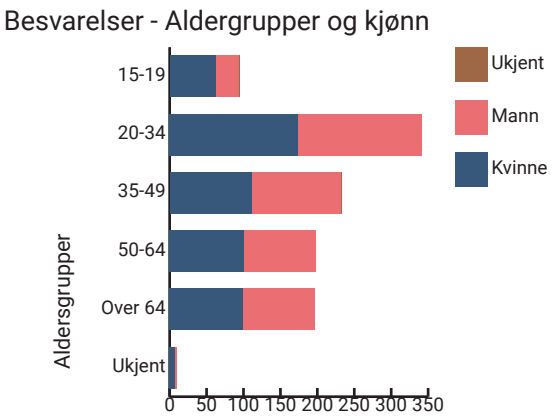

Figur 5. Antall og fordeling av aldersgrupper og kjønn i intervjubesvarelsene.

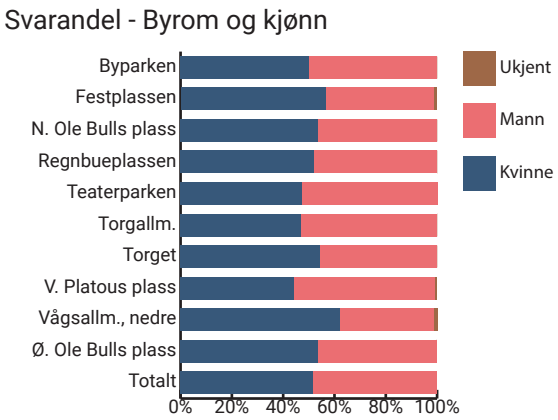

Figur 7. Fordeling mellom kjønn i besvarelsene i byrommene.

FORMÅL MED BYTUREN

Formålet med bybesøket er ofte knyttet til aktiviteter ved et målpunkt og tilbud innendørs. Det gir ikke umiddelbart noe direkte bilde av samspillet mellom fysiske forhold i det enkelte byrom og aktivitetene her. Samtidig bidrar det til en grunnleggende forståelse av hva som trekker folk til sentrum av Bergen på dagtid i hverdagen (torsdag kl. 8-17).

Med hensyn til aldersgrupper synes det å være en klar sammenheng mellom alder og formålet med besøket (Figur 8). For de yngre gruppene er formålet hovedsakelig nødvendig aktivitet. For de mellom 15-19 år er skole det primære formålet, mens for 20-34 år er det jevnt mellom arbeid og skole. For de mellom 35-49 år og 50-64 år er det arbeid.

For eldre er ofte formålet med bybesøket ærend eller valgfri og sosial aktivitet

Det er et markant fall i nødvendig aktivitet for aldersgruppen over 64 år. For denne gruppen er hovedformålet med besøket semi-nødvendig aktivitet i form av ærend, eller valgfri og sosial aktivitet (Figur 9). Undersøkelsen ser ut til å fange opp en forventet trend i endring av aktivitetstyper med økende alder. De yngste gruppene har en større andel i utdanning, mens de mellomste gruppene er hovedsakelig i arbeid. Blant de eldre gruppene avtar arbeidsandelen og erstattes med valgfri og sosial aktivitet.

Mange av de valgfri og sosiale aktivitetene som er formålet med besøket kan foregå både i bygg og i byrommene. Med hensyn til byrommene er det en kjent sammenheng mellom kvaliteter i de bygde omgivelsene og mengden valgfri og sosial aktivitet (Gehl, 2010). Eldre er en gruppe som kan trenge ekstra oppmerksomhet med hensyn til ***programmering*** og detaljutforming av byrommene.

I motsetning til for aldersgrupper er det ikke helt klare sammenhenger å spore mellom formål og byrom. Med tanke på måten undersøkelsen er lagt opp, er det heller ikke en stor forventning til å finne slike sammenhenger. De fleste som er intervjuet beveger seg gjennom byrommet på vei til målpunktet, uten at det er definert om målpunktet ligger med tilknytning til byrommet eller ikke.

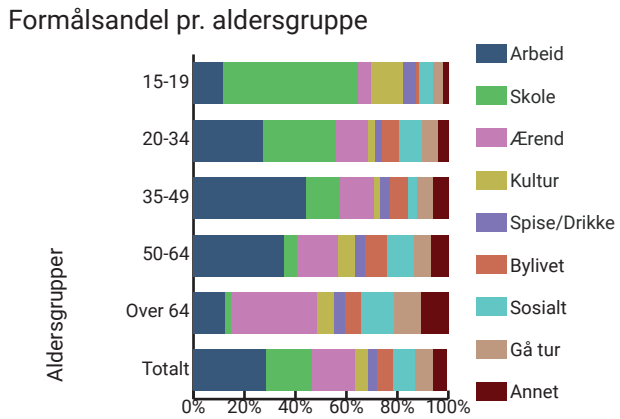

Figur 8. Formål med byturen fordelt på aldersgruppe.

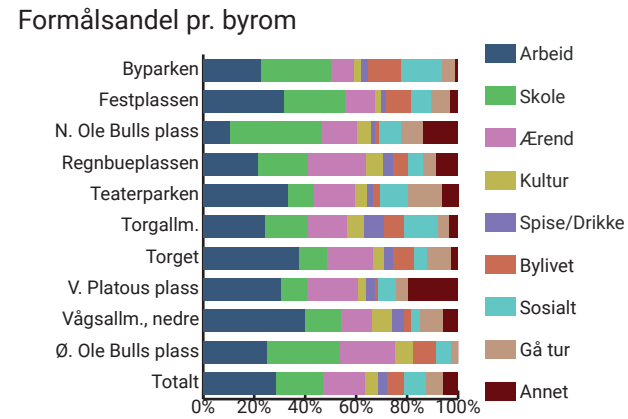

Figur 10. formål med byturen fordelt på byrom.

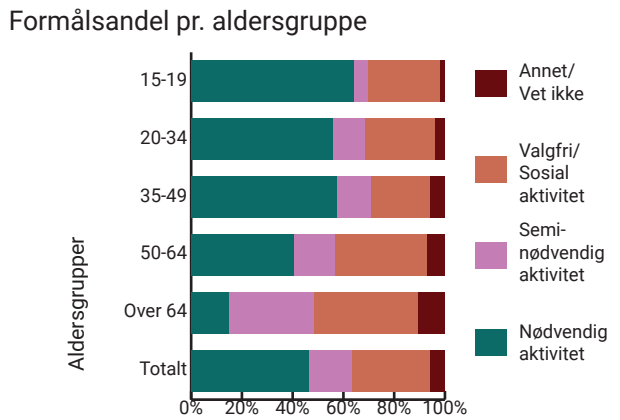

Figur 9. Aktivitetskategori for formålet med byturen fordelt på aldersgruppe.

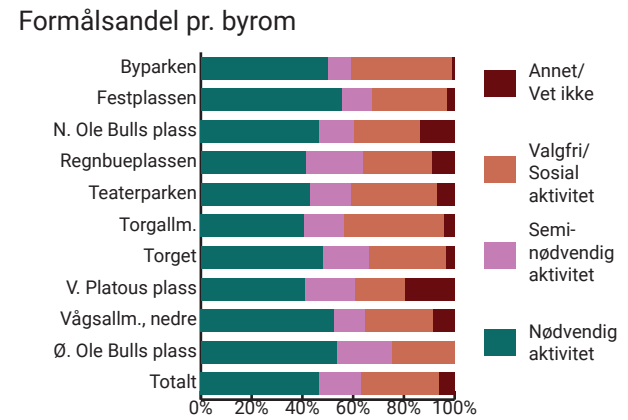

Figur 11. Aktivitetskategori for formål med byturen, fordelt på byrom.

INFOBOKS 1.4.

BYENS LIV - GATEN SOM SOSIAL ARENA

Gjennom FoU-prosjektet «*Byens liv – Gaten som sosial arena*» ble det i perioden 1996-97 gjort bylivsundersøkelser i fire norske byer. Disse var Bergen, Oslo, Trondheim og Hamar. Bergens-rapporten fra prosjektet ble utgitt i bokformen av Statens Vegvesen i 1998.

FoU-prosjektet sin målsetning var å *«introdusere» sosiale relasjoner som premiss for fysisk planlegging i det offentlig rom.* (Wathne, Bjørlykke, & Lillebye, 1998)

I prosjektet ble det gjennomført undersøkelser både sommer og vinter, samt hverdager og helg. Registreringsmetodikken var tredelt mellom registrering av de fysiske rammer, registrering av den faktiske bruken av gaten og av folks holdninger gjennom intervjuer (Figur 12). Studenter stod for feltarbeidet.

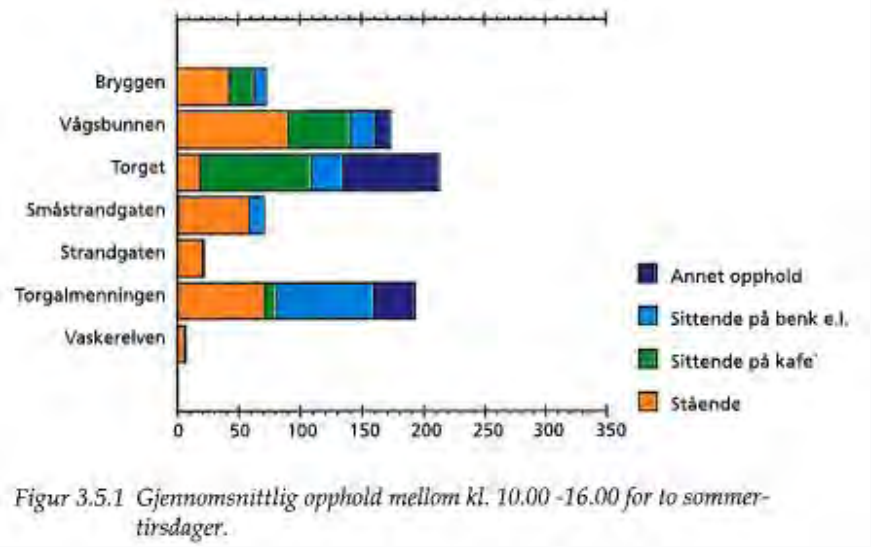

Figur 12. Oversikt over oppholdsaktivtet hentet fra Bergens-rapporten av prosjektet Byens liv - Gaten som sosial arena. (Wathne, Bjørlykke & Lillebye, 1998)

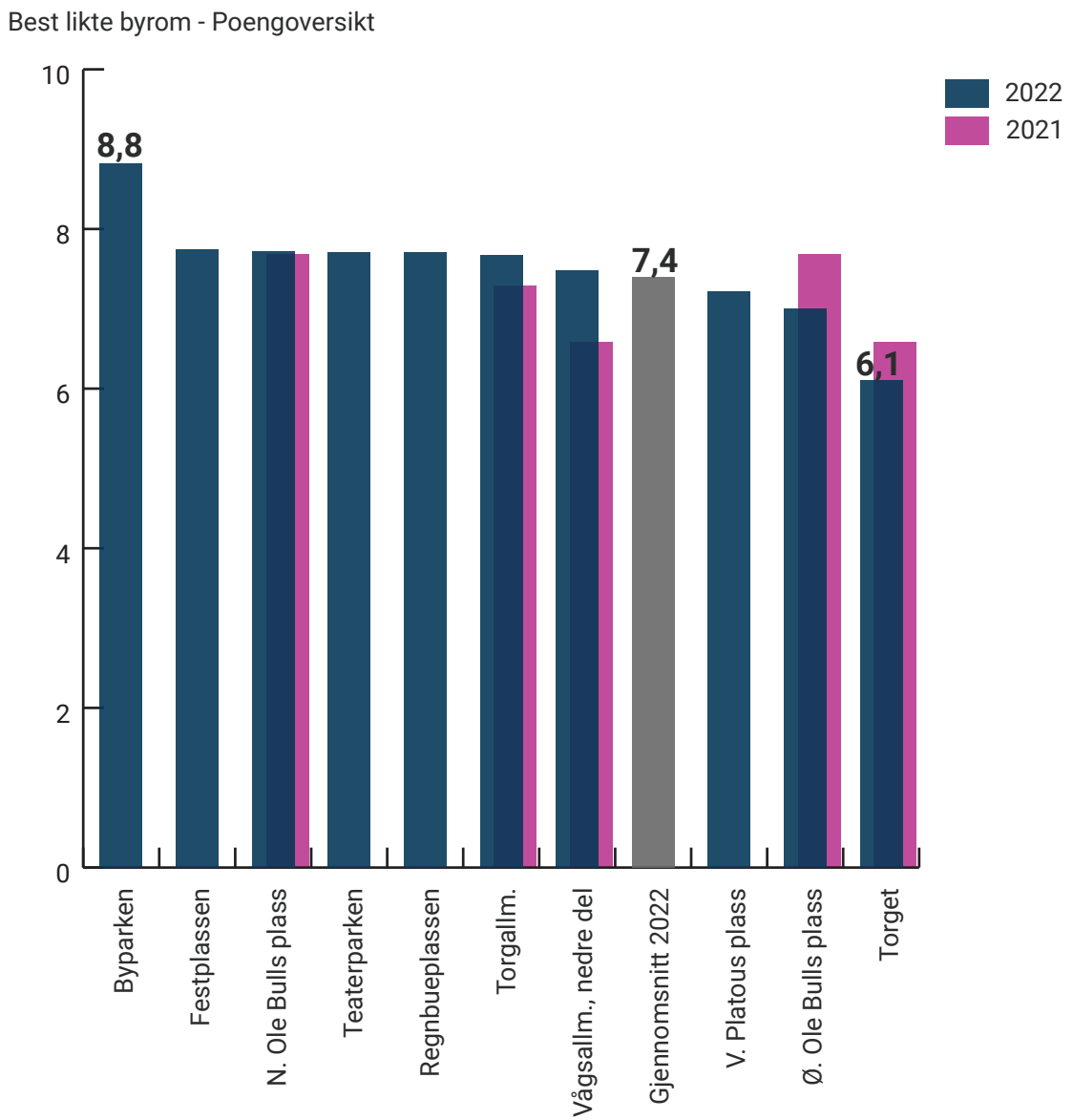

Figur 13. Poengsnittene til byrommene i 2022. Byparken er en klar favoritt, og ligger mer enn ett poeng foran en gruppe byrom som alle har rundt 7,7 poeng. Snittet i år er på 7,4 poeng, og Torget kommer også i år svakest ut med 6,1 poeng.

INNBYGGERNES OPPLEVELSER

BEST LIKTE BYROM

Byparken er det best likte byrommet i Bylivsundersøkelsen 2022. Byparken får i snitt 8,8 poeng fra 76 respondenter. Ingen gir Byparken lavere enn 6 poeng, noe som tyder på at byrommet jevnt over er svært godt likt blant innbyggerne.

Poengfordelingen er ellers svært jevn mellom flere byrom som får rundt 7,7 poeng (Figur 13). Årets samlede poengsnitt er 7,4. Torget får det laveste gjennomsnittet med 6,1 poeng (177 besvarelser).

I Byparken er det ikke overraskende blomstene som verdsettes mest, mens Musikkpaviljongen også trekkes frem. Forekomsten av mye rotter for tiden er det som mislikes mest. Tilstøtende biltrafikk trekkes også frem som noe negativt.

For Torget sin del pekes salgsbodene/teltene, lukten og rotet/uryddighet ut som forhold folk setter minst pris på. Havet/sjøen er den best likte kvaliteten.

Torget fikk også lavest poeng i 2021 med 6,6 poeng. Nedre og Øvre Ole Bulls plass er for 2022 sammenlignet med resultatene for hele Ole Bulls plass i 2021. Nedre Ole Bulls plass kommer i år jevnt ut med 2021 på rundt 7,7 poeng, mens Øvre Ole Bulls plass havner en del lavere med 7,0 poeng. Det tyder på at Nedre Ole Bulls plass trakk opp resultatet for hele Ole Bulls plass i fjor, men dette er også byrommet med færrest besvarelser (58). Øvre Ole Bulls plass har fått 101 besvarelser. Vågsallmenningen nedre del kommer en del bedre ut i år med 7,5 poeng mot 2021-resultatet på 6,9. Under bylivsundersøkelsen 2021 foregikk det en del bygningsarbeid på allmenningen tilknyttet Børsen og Frescohallen, noe som ble trukket frem som negativt den gang.

BEST OG MINST LIKTE KVALITETER

I Figur 14 og Figur 15 er alle intervjubesvarelsene som omhandler kvaliteter vist som ordskyer. Fritekstsvarene fra intervjuene er ***omkodet*** for å være mer informative.

Ordskyen i Figur 14 viser hva som samlet sett likes best med byrommene basert på 1 065 besvarelser.

I Figur 16 er alle kvalitetene i ordskyen kategorisering for å etablere ***kvalitetsprofiler*** for byrommene. Av kvalitetsprofilene ser man at blågrønne kvaliteter og de bygde omgivelsene ofte er de som er best likt. Ofte er også folk/aktivitet og atmosfære/opplevelser verdsatte kvaliteter. I noen byrom er relasjonen til målpunkt trukket frem som viktig. Dette er spesielt aktuelt for Regnbueplassen og Torget med sine serveringstilbud, og Valborg Platous plass i tilknytning til Biblioteket og Storsenteret.

I noen byrom dominerer blågrønne kvaliteter og bygde omgivelser besvarelsene over mest likte kvaliteter. Naturlig nok er dette byrom som har mye blomster, trær og vegetasjon. I byrom med færre blågrønne kvaliteter, som Regnbueplassen, Torget og Vågsallmenningen nedre del er det generelt en mer sammensatt og balansert kvalitetsprofil (Figur 16). Det tyder på at der det er mye blågrønne kvaliteter så verdsettes de også ofte høyt.

Ordskyen i Figur 15 viser hva som samlet sett er mest mislikt i byrommene basert på 1 006 besvarelser. Av Figur 17 ser man at det er stor variasjon i hva som mislikes i de forskjellige byrommene.

I byrom som Festplassen, Teaterparken og Torget er det noen opplevelser som er spesielt lite verdsatt. For Torget er det knyttet til lukt og rot. På Festplassen og i Teaterparken opplever folk at mye duer og måker er forstyrrende. Kategorien Folk/aktivitet trekkes også frem som noe negativt i flere byrom. Dette innbefatter

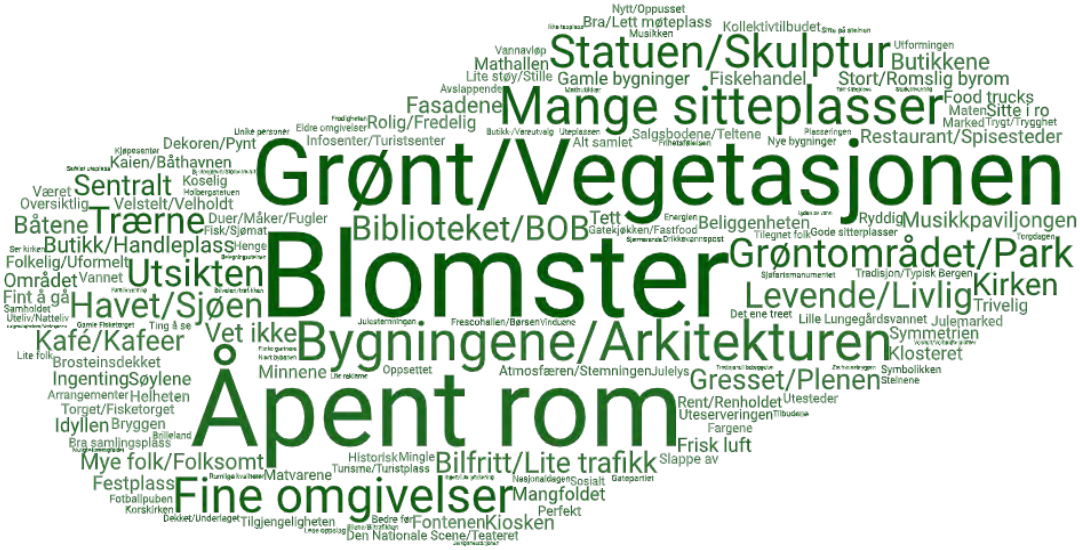

Figur 14. Ordsky som viser hva folk oftest har svart de liker best med byrommet de er intervjuet i. Svar innenfor kategoriene blågrønne kvaliteter og bygde omgivelser dominerer blant svarene. Ordskyen er basert på 1 065 besvarelser.

Bilene/Biltrafikken
Duer/Måker/Fugler
Bosset/Forsøplingen
Vei-/Byggearbeid
Ingenting
Vet ikke
Salgsbodene/Teltene
Elsparkesykler
Uryddig/Rotete
Mye folk/Folksomt
Skittent/Urent
Lukten
Rusmisbruk
Kamera
For grått/Lite farger
Fiskebodene/Telt
Torget/Fisketorget
Fyll/Drikkested
Rotter
Støyen
Grining
Slåssing
Sprøyter
Fargene
Forbruket
Drosjene
Slitasje
Fasadene
Bygningene/Arkitekturen
Turisme/Turistplass
Uoversiktlig
Mangler toalett
Mangler grøntområde
Lite grønt
Mangler vedlikehold
Få sitteplasser
Lite plass
Tigging
Sterilt
Garasjen
Asfaltdekket
Lite kultur
Lite pynt
Rare folk
Moderne bygninger/arkitektur
Lite sollys/dagslys
Ferdigmaten
Bystasjonen/Storsenteret
Rådhuset
Stusselig
Fotballpuben
Få butikker
Ibsenstuen
Kjedelig
Dårlig belysning/Mørkt
Dårlig drenering
Travelt
Bod-/Vareutvalg
Betongdekket
Murstein
Gangsti over gress
Slitte hus
Lite beplantning/Blomster
Glatt om vinteren
Lite farger
Mange skilt
Skyene
Bygård som raser
Ingen utesteder
Ungdommene
Dårlig bittlikemat
Stygge bosspann
Utrygt for barn
Smalt/Trangt
Grupperinger/Miljøer
Fontenen
Kiosken
Den Nationale Scene/Teateret
Tilgjengeligheten
Perfekt
Mangfoldet
Matvarene
Festplass
Mye folk/Folksomt
Idyllen
Bryggen
Ingenting
Søylene
Helheten
Torget/Fisketorget
Brosteinsdekket
Minnene
Oppsettet
Atmosfæren/Stemningen
Julelys
Rent/Renholdet
Uteserveringen
Fargene
Slappe av
Symmetrien
Klosteret
Julemarked
Lille Lungegårdsvannet
Det ene treet
Trivelig
Folkelig/Uformelt
Fint å gå
Samholdet
Området
Vannet
Butikk/Handleplass
Fisk/Sjømat
Duer/Måker/Fugler
Velstelt/Velholdt
Oversiktlig
Båtene
Koselig
Kaien/Båthavnen
Dekoren/Pynt
Infosenter/Turistsenter
Alt samlet
Salgsbodene/Teltene
Nye bygninger
Plasseringen
Gamle bygninger
Fiskehandel
Lite støy/Stille
Vannavløp
Mathallen
Kollektivtilbudet
Bra/Lett møteplass
Nytt/Oppusset
Musikken
Utformingen
Food trucks
Sitte i ro
Marked
Trygt/Trygghet
Rolig/Fredelig
Eldre omgivelser
Unike personer
Beliggenheten
Gatekjøkken/Fastfood
Tilegnet folk
Gode sitterplasser
Ryddig
Tradisjon/Typisk Bergen
Slafarismonumentet
Det ene treet
Lille Lungegårdsvannet
Frescohallen/Børsen
Vindusene
Julestemningen
Gamle Fisketorget
Ting å se
Henge
Drikkevannspost
Torgdager
Ser kirken
Lite folk
Brosteinsdekket
Ingenting
Søylene
Arrangementer
Helheten
Torget/Fisketorget
Idyllen
Bryggen
Bra samlingsplass
Bellevland
Uteliv/Natteliv
Det ikke
Det ene treet
Lite folk
Symbolikken
Steinene
Zachariasbryggen
Julelys
Atmosfæren/Stemningen
Oppsettet
Minnene
Historisk
Mingle
Turisme/Turistplass
Matvarene
Festplass
Fotballpuben
Korskirken
Dekket/Underlaget
Tilgjengeligheten
Bedre for
Fontenen
Kiosken
Den Nationale Scene/Teateret
Perfekt
Mangfoldet
Nasjonaldagen
Sosialt
Gatepartiet
Slappe av
Frisk luft
Fargene
Uteserveringen
Tilbudene
Utesteder
Rent/Renholdet
Symbolikken
Steinene
Zachariasbryggen
Julelys
Gresset/Plenen
Atmosfæren/Stemningen
Oppsettet
Minnene
Oppsettet
Julestemningen
Frescohallen/Børsen
Vindusene
Det ene treet
Lille Lungegårdsvannet
Julemarked
Symmetrien
Klosteret
Tradisjon/Typisk Bergen
Slafarismonumentet
Torgdager
Tilegnet folk
Gode sitterplasser
Gatekjøkken/Fastfood
Beliggenheten
Ryddig
Musikkpaviljongen
Trivelig
Kirken
Levende/Livlig
Det ene treet
Lille Lungegårdsvannet
Julemarked
Symmetrien
Klosteret
Tilegnet folk
Gode sitterplasser
Torgdager
Tradisjon/Typisk Bergen
Slafarismonumentet
Det ene treet
Lille Lungegårdsvannet
Frescohallen/Børsen
Vindusene
Julestemningen
Gamle Fisketorget
Ting å se
Henge
Drikkevannspost
Ser kirken
Lite folk
Brosteinsdekket
Ingenting
Søylene
Arrangementer
Helheten
Torget/Fisketorget
Idyllen
Bryggen
Bra samlingsplass
Bellevland
Uteliv/Natteliv
Det ikke
Det ene treet
Lite folk

forstyrrende arbeidsaktivitet, store folkemengder og tilstedeværelse av belastede miljøer og aktiviteter. På Øvre Ole Bulls plass er trafikkforholdene en dominerende negativ faktor. Trafikkforholdene trekkes også frem som negativt rundt Byparken og Regnbueplassen.

Intervjuspørsmålene er formulert slik at de relateres til byrommet intervjuet foregår i. Byrommet og kvalitetene her blir da et premiss for svaret. Det innebærer at byrom med mange intervjuer vil være overrepresentert i ordskyene i Figur 14 og Figur 15. Ordskyen gir likevel et inntrykk av de best likte kvalitetene innenfor det samlede registreringsområdet til undersøkelsen.

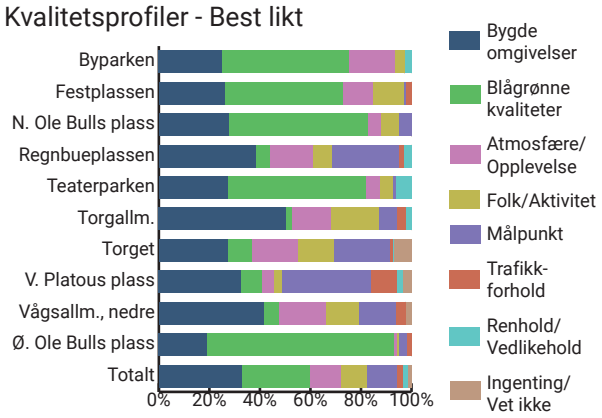

Figur 16. De best likte kvalitetene i de forskjellige byrommene fordelt på åtte hovedkategorier.

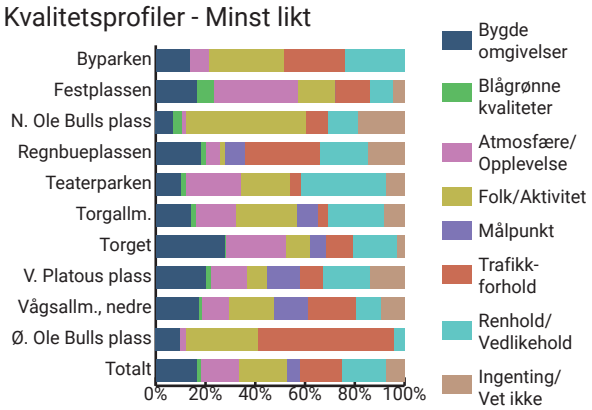

Figur 17. De minst likte kvalitetene i de forskjellige byrommene fordelt på åtte hovedkategorier.

INFOBOKS 1.5.

BYROMSKARTLEGGING OG EN BYROMSKATALOG

Som fagfelt handler bylivstudier om å forstå samspillet mellom byens liv og byens form. Med byromskartlegging innhentes kunnskaps om byens fysiske form og organiseringen av funksjoner i byrommene. Bylivsundersøkelser og byromskartlegginger vil sammen kunne være et helhetlig grunnlag for å forstå samspillet mellom byens liv og byens form i Bergen med de forutsetningene som finnes her.

Asylplassen

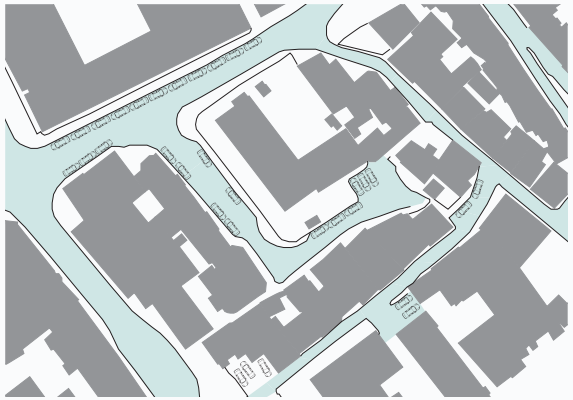

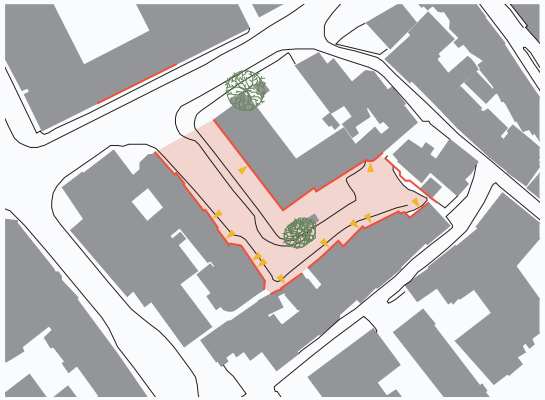

Figur 18. Fysiske forhold og bygninger langs Asylplassen. Illustrasjon av Mari Laupsa v/ Bergen kommune.

LEK

På Nedre Ole Bulls plass, Festplassen, i Teaterparken og på Torgallmenningen er flertallet positive til å la barn leke (Figur 19). Det er en spesielt høy andel som er positive til å la barn leke på Nedre Ole Bulls plass. Av 58 besvarelsene er kun 10 negative.

Trafikkforhold knyttet til biltrafikk fremstår som den viktigste faktoren for at respondenten er negativ til å la barn leke i et byrom (Figur 20). Et unntak til dette er på Torgallmenningen. Her er folkemengden, belastede miljøer og aktiviteter hovedgrunnen til at en ikke lar barn leke i byrommet.

Et flertall av de spurte er negative til å la barn leke på Øvre Ole Bulls plass, Vågsallmenningen nedre del, Valborg Platous plass og Regnbueplassen.

Øvre Ole Bulls plass er byrommet hvor færrest er positive til å la barn leke i. Grunnen er i hovedsak trafikkforholdene. Av de 73 som er negativ til å la barn leke i byrommet oppgir 58 at det er trafikkforholdene som er hovedgrunnene til det (Figur 20). Tilsvarende gjelder for Regnbueplassen, hvor 60 av 67 oppgir trafikkforholdene som hovedgrunnen. Felles for Øvre Ole Bulls plass og Regnbueplassen er at trafikkforholdene også på generelt grunnlag er en lite verdsatt kvalitet (Figur 17).

I byrommene tilknyttet sjø og vann er nærheten her ofte også en viktig faktor for at en ikke vil la barn leke her. Dette gjelder primært Festplassen og Lille Lungegårdsvannet, samt Torget og Vågen.

Svarene gir et inntrykk av hva som er viktig for folk med hensyn til å føle seg trygge nok til å la barn leke i byrommene våre. Det er nødvendig informasjon for å ta kunnskapsbaserte beslutninger om organisering av ulike funksjoner i byrom og tilrettelegging for lek.

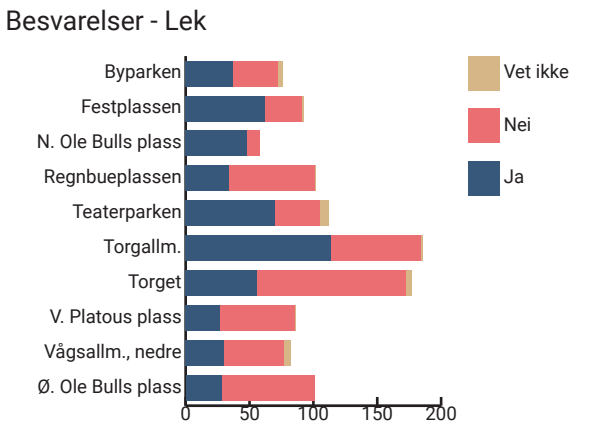

Figur 19. Antall og fordeling av svar på spørsmålet om en er villig til å la barn leke i byrommet. Torgallmenningen og Nedre Ole Bulls plass kommer godt ut.

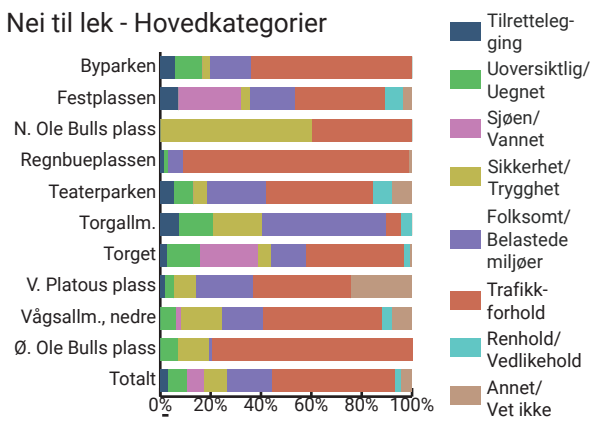

Figur 20. Fordelingen av begrunnelser for hvorfor respondentene ikke vil la barn leke i byrommet fordelt på åtte hovedkategorier.

«…man kan ikke forprogrammere samspillet mellem byens liv og form i alle detaljer, men studier av byliv kan gi en grunnlæggende forståelse af, hva der fungerer og ikke fungerer, og dermed kvalificere løsningerne.»

Gehl,J. & Svarre, B., Bylivsstudier, 2013

STØY

Folk virker kun i liten grad å bli særlig forstyrret av støy i byrommene i den tid undersøkelsen pågikk (Figur 21). Valborg Platous plass skiller seg ut i positiv forstand som byrommet hvor færrest blir forstyrret. Byrommet ligger til dels godt skjermet fra veitrafikk mellom Bergen Offentlige Bibliotek og Storsenteret.

Øvre Ole Bulls plass er byrommet hvor høyest andel oppgir at de blir forstyrret av støy. Det pågikk byggearbeid både ved Ole Bulls Scene og ved Sundt-bygget i perioden.

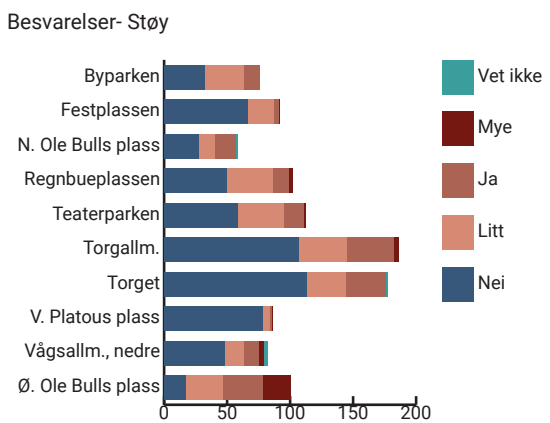

Figur 21. Antall og fordelingen over om folk blir forstyrret av støy i byrommene.

INFOBOKS 1.6.

STATENS BYGGESKIKKPRIS 2002

I 2002 mottok Bergen Statens byggeskikkpris for innsatsen med å rehabilitere byens byrom over en 20-årsperiode. Rehabiliteringen av byens rom bidro til å revitalisere sentrum og gjøre det enda mer attraktivt for innbyggere og besøkende.

Begrunnelsen for tildelingen vektla både de sosiale og fysiske sidene ved rehabiliteringen, og følgelig også samspillet mellom disse.

Fra juryens begrunnelse: «De mange små og mellomstore prosjektene er blitt Bergens uformelle møteplasser. De smaleste smug, fortau, gater, plasser, torg og parker er behandlet forskjellig, men på samme tiltalende og sjarmerende måte. Større allmenninger, plasser og parker, som Vetrlidsalmenningen (mottok Vakre vegers pris i 1993), Ole Bulls plass, Olav Kyrres gate, Johanneskirkeparken og Jacobs plass er blitt representative, med moderne installasjoner og varierte bruksmuligheter.» (Husbanken, 2007)

OPPHOLDSAKTIVITET

OPPHOLDSPROFILER

Hvor mange som oppholder seg i et byrom varierer fra øyeblikk til øyeblikk. ***Oppholdsmengden*** i byrommene er anslått som et gjennomsnitt av to målinger i timen.

I Figur 22 og Figur 23 vises summerte ***oppholdsprofiler***. Her er grunnlaget summen av alle oppholdsgjennomsnittene i timen.

Torgallmenningen, Festplassen og Torget er byrommene med mest oppholdsaktivitet. I mellomsjiktet ligger Byparken og Teaterparken. Valborg Platous plass har lavest antall opphold.

Sammensetningen av oppholdsaktivitet varierer markant mellom byrommene. I oppholdsprofilen for Torgallmenningen utgjør opphold på offentlige primær og sekundære sitteplasser en større andel, sammen med det å stå (Figur 22 og Figur 23). Det er lite sitteopphold på kommersielle sitteplasser, som reflekterer det begrensede tilbudet for dette i byrommet.

For Torget preger derimot tilbudet av kommersielle sitteplasser oppholdsprofilen, sammen med ståing og nødvendig aktivitet. På Torget er det retningslinjer som tillater servering i boder på torgflaten og i tilknytning til Zachariasbryggen. Salgsboder og telt er også grunnlaget for den relativt høye andelen nødvendig aktivitet i form av arbeid og serveringsvirksomhet. Også Regnbueplassen har en karakteristisk mengde med kommersielle sitteplasser i forbindelse med uteserveringen for kaféene som omkranser byrommet. Byrommet er lite og intimt, og mye av flaten er åpnet for kommersiell serveringsvirksomhet.

Oppholdsprofilen til Byparken viser at folk stort sett står eller sitter på offentlige, primære sitteplasser

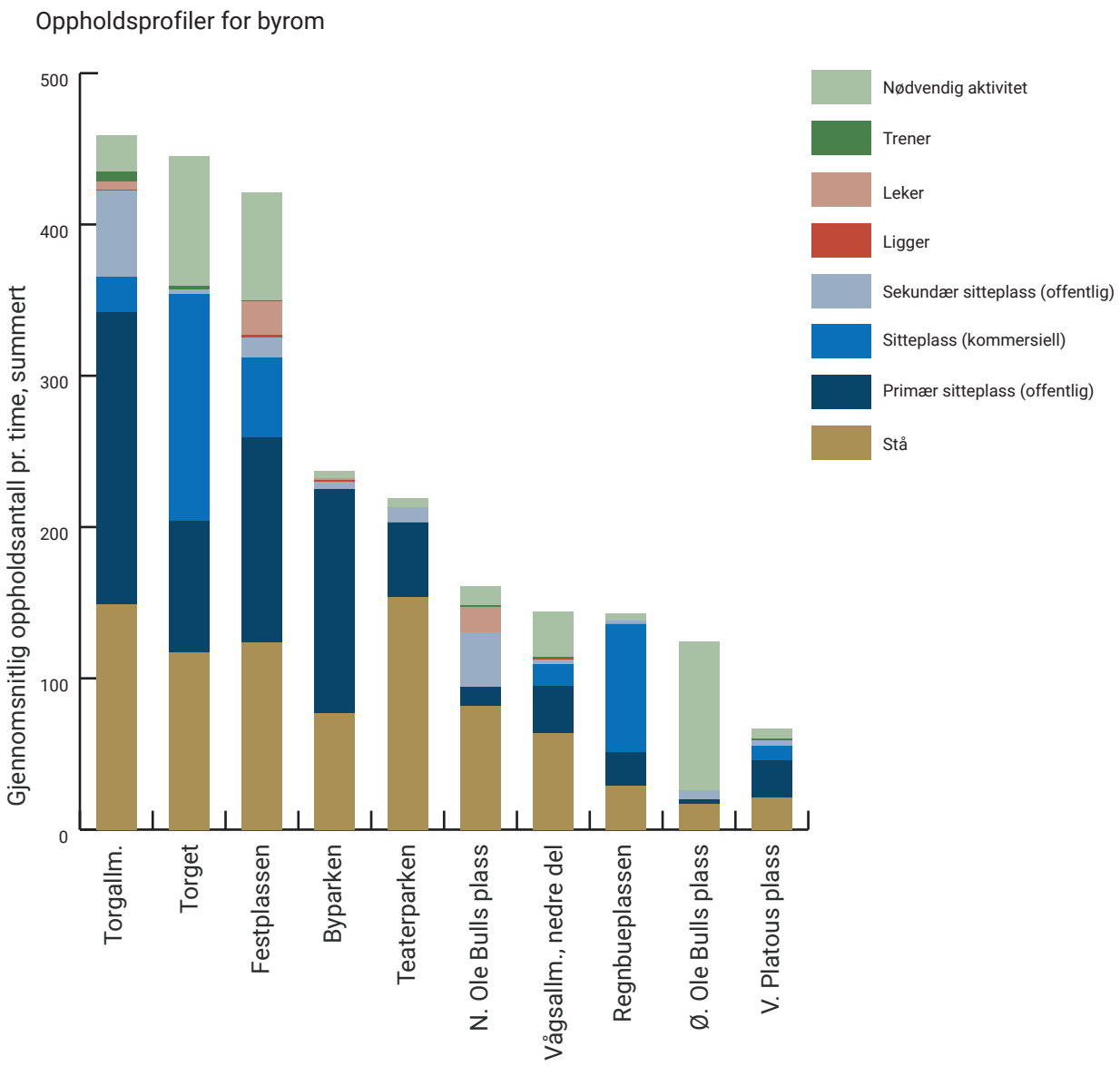

Figur 22. Antall og fordeling av oppholdsaktiviteter i byrommene i løpet av undersøkelsesperioden.

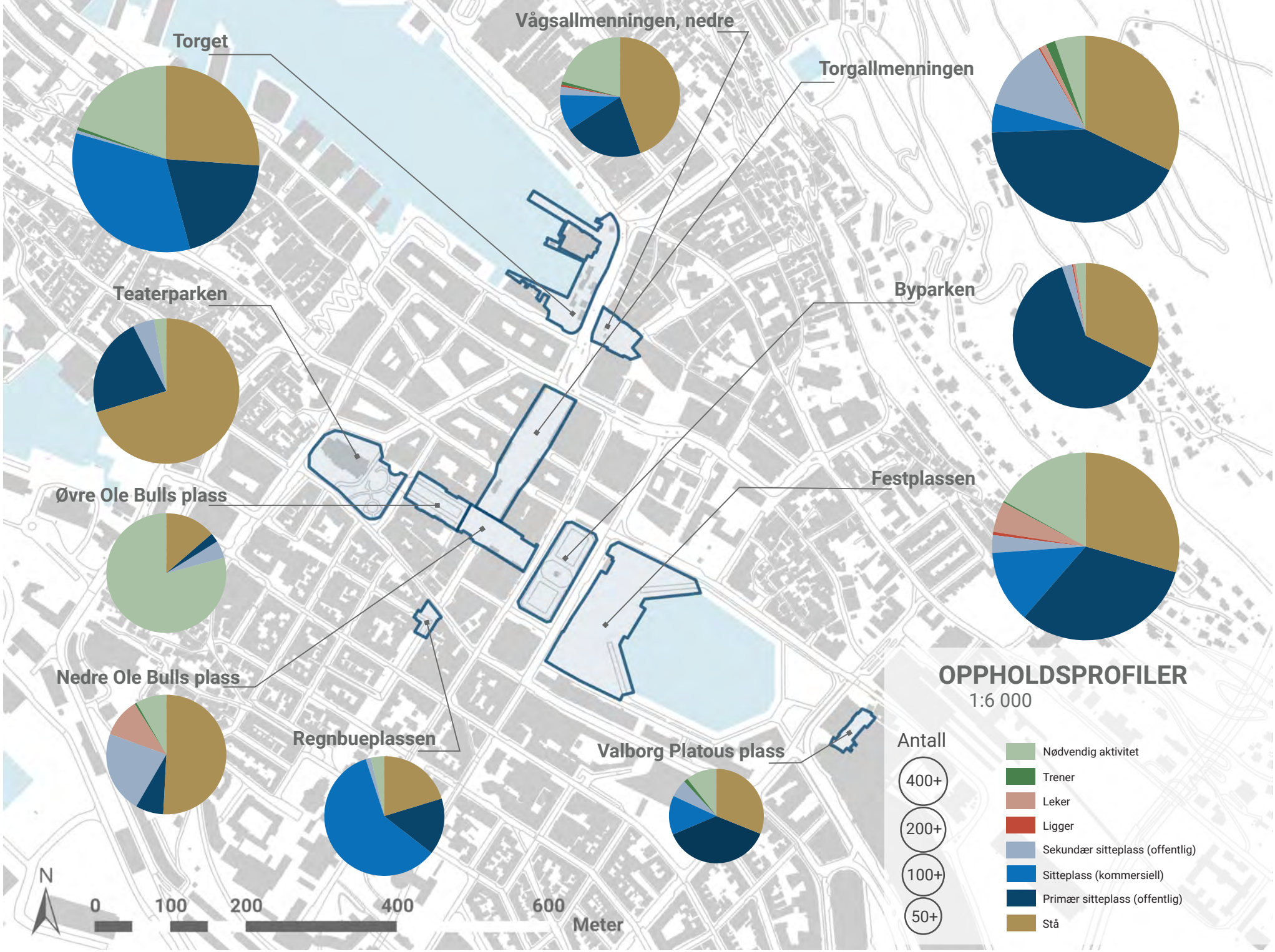

Figur 23. Samlet oppholdsprofil for byrom gjennom hele undersøkelsesperioden

i løpet av måleperioden. Det er flere benker rundt i parken, men ellers få andre sittetilbud. På varme sommerdager er gressplenen i parken populære oppholdsflater, men det var ikke forhold for dette på undersøkelsesdagen.

Øvre Ole Bulls plass skiller seg ut med en oppholdsprofil hvor nødvendig aktivitet utgjør over 75 % av oppholdsaktiviteten. I byrommet langs Logen er det en drosjeholdeplass. Sjåførene står ofte her mens de venter på oppdrag. Det foregikk også bygningsarbeid på undersøkelsesdagen. På varme sommerdager er gressplenen også en oppholdsflate. Det er også åpnet opp for noe servering i dette byrommet, men det er ellers få offentlige sitteplasser og oppholdsmuligheter i byrommet.

For Nedre Ole Bulls plass utgjør ståing og sitting på sekundære, offentlige sitteplasser størsteparten av oppholdsprofilen. Den blå steinen og byromsmøbleringen på Kong Olav Vs plass inviterer flere steder til å sitte sekundært eller stå og støtte seg.

Det er kun for Festplassen og Nedre Ole Bulls plass at lek utgjør en markant andel av oppholdsprofilen. Det korresponderer med Figur 19 hvor det fremgår at det er i disse byrommene høyest andel av respondentene lar barn leke.

OPPHOLDSINTENSITET

Oppholdsintensitet er et mål på oppholdsmengden i forhold til størrelsen på byrommet. Det er en forenkling som antar at folk fordeler seg uniformt i byrommene. I virkeligheten oppholder folk seg like gjerne i tilrettelagte soner eller i klynger. Oppholdsintensiteten gir likevel et inntrykk av hvor god plass det er til folkene som velger å oppholde seg her, og om det er tett eller spredt med folk i byrommet. Oppholdsintensiteten beregnes ut ifra oppholdsaktiviteten. Enheten for oppholdsintensitet

INFOBOKS 1.7.

ØVRE OG NEDRE OLE BULLS PLASS S 2021/2022

En sammenligning av resultatene for Ole Bulls plass for 2021 og 2022 viser både likheter og ulikheter. Aktiviteter som ståing, sitting på offentlig sitteplass og nødvendig aktivitet utgjør de største andelene av oppholdsprofilene.

Forskjellene i oppholdskategorier mellom årene forklarer ikke all variasjonen. Andre forhold og avvik fra normalsituasjonen vil også påvirke. Hovedgrunnen til forskjellen antas å være bygningsarbeidet som pågikk i tilknytning til Ole Bull Scene. Årstiden og været var tilnærmet likt i 2021 og 2022, men dagene var forskjellige. 2021 var et pandemiår, men undersøkelsen ble gjennomført i en periode uten restriksjoner.

Fra 2022 vises store forskjeller mellom Øvre og Nedre Ole Bulls plass. I bystrukturen hører disse byrommene sammen, men funksjoner og romutforming er svært forskjellig. Det gir helt ulike forutsetninger for oppholdsaktivitet, og dette kommer tydelig frem gjennom oppholdsprofilene.

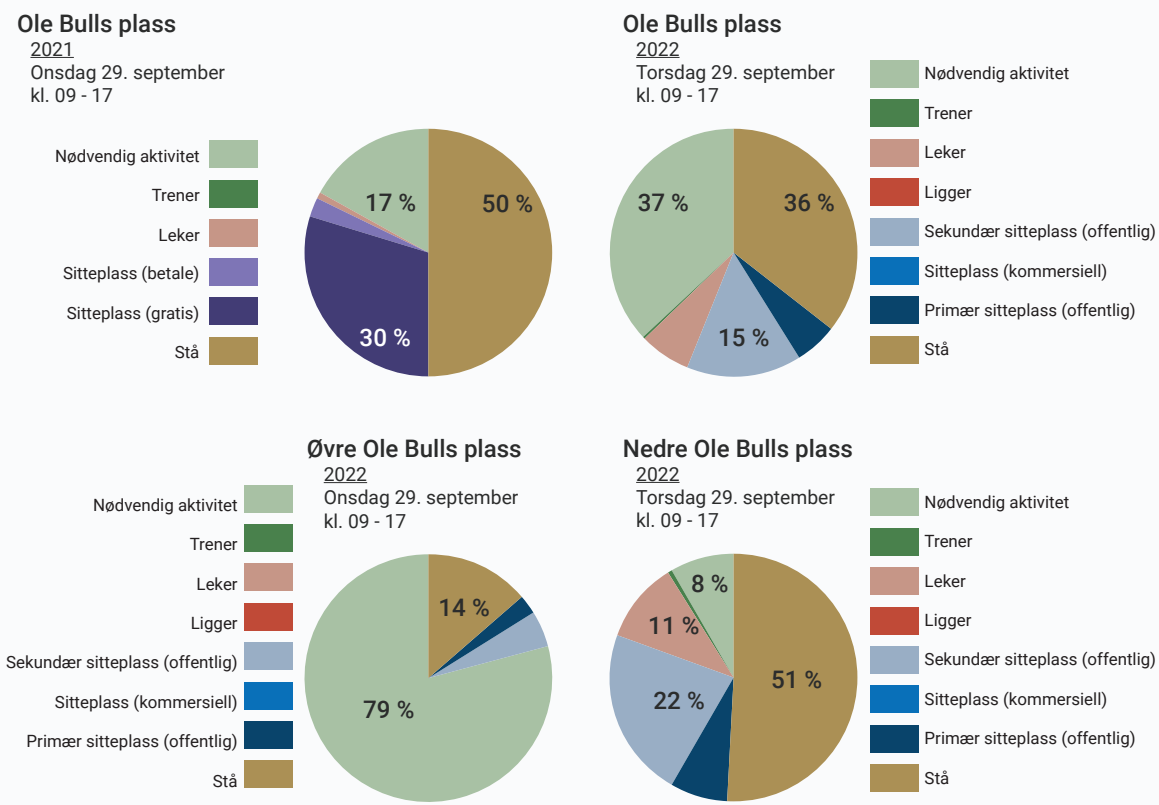

Oppholdsintensitet pr. time - Personer/daa.

Flate daa.	Byrom / Kl.	08-09	09-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17	Sum
6,4	Byparken	0,8	1,4	2,5	7,8	5,3	3,0	4,8	6,9	4,5	37,0
17,2	Festplassen	1,2	1,3	3,3	1,9	1,6	2,4	3,3	5,3	4,3	24,5
4,0	N. Ole Bulls plass	2,5	5,3	6,5	5,0	4,3	2,5	3,8	6,5	4,0	40,3
0,9	Regnbueplassen	3,3	4,4	13,3	3,3	20,0	26,7	24,4	36,7	26,7	158,9
8,5	Teaterparken	0,4	4,0	5,2	7,5	1,9	2,7	0,8	1,6	1,6	25,8
8,3	Torgallm.	2,2	2,5	3,4	3,7	7,1	8,6	10,0	9,6	8,2	55,3
7,5	Torget	0,8	5,1	7,1	2,8	7,3	8,8	9,2	9,5	8,8	59,3
1,3	V. Platous plass	3,8	3,8	5,4	3,8	3,8	6,9	8,5	8,5	6,9	51,5
2,5	Vågsallm., nedre del	2,5	2,8	3,6	5,6	7,2	9,6	7,6	8,8	11,2	57,6
3,2	Ø. Ole Bulls plass	4,4	4,7	4,7	4,7	4,7	5,3	4,7	2,5	3,1	38,8

Figur 24. Tabell med oppholdsintensiteter i byrommene hver time i løpet av undersøkelsesperioden, samt summert i siste kolonne.

er personer/daa. byromsflate, og gjør det mulig å sammenligne byrom etter ganske like forutsetninger.

Av Figur 22 er det to til tre ganger flere folk som oppholder seg på Torgallmenningen enn på Regnbueplassen. Samtidig har Torgallmenningen en mer enn åtte ganger større byromsflate en Regnbueplassen. Ved å sammenligne oppholdsintensiteten tar en høyde for størrelsen på byrommet, og en ser at med det hensynet er det to til tre ganger flere folk pr. dekar som oppholder seg på Regnbueplassen en på Torgallmenningen.

Opplevelsen av byliv henger sammen med hvor mange som er i byrommet, men også hvordan oppholdet og aktivitetene fordeler seg rundt i rommet.

Det fremgår av Figur 24 at de fleste byrommene i undersøkelsen på det høyeste har en oppholdsintensitet på omtrent 10 personer/daa. Festplassen og Regnbueplassen skiller seg ut som ytterpunkter størrelsesmessig. Festplassen er avgrenset slik at det har en størrelse på 17 daa. Regnbueplassen er avgrenset til å også inkludere noe av veibanen i krysset mellom Neumanns gate og Vestre Torggaten. Regnbueplassen er da i overkant av 0,9 daa og har den høyeste oppholdsintensiteten i hele undersøkelsen mellom kl. 15-16 med 36,7 personer/daa (Figur 24). Regnbueplassen har også i perioden mellom kl. 11 og 12 en relativt lav oppholdsintensitet som ikke har en kjent forklaring.

Torgallmenningen er et stort byrom på i overkant av 8 daa, men har likevel en av de høyeste oppholdsintensitetene på rundt 10 pers./daa.

Flere byrom har perioder med svært lave oppholdsintensiteter. Slike registreringer er i hovedsak knyttet til starten på dagen hvor de fleste er på vei til arbeid, og få folk oppholder seg i byrommet.

INFOBOKS 1.8.

TORGALLMENNINGEN OG TORGET

Torgallmenningen og Torget har samlet sett ganske lik oppholdsmengde gjennom undersøkelsesperioden. Byrommene har derimot en markant forskjellig sammensetning i typer oppholdsaktivitet. Dette kan leses ut fra oppholdsprofilene.

Torgallmenningen har mye opphold på offentlige primære og sekundære sitteplasser, og lite sitteopphold på kommersielle sitteplasser. Torget har en stor andel opphold på kommersielle sitteplasser.

Spesielt utover ettermiddagen blir forskjellen mellom offentlige og kommersielle sitteplasser tydelig.

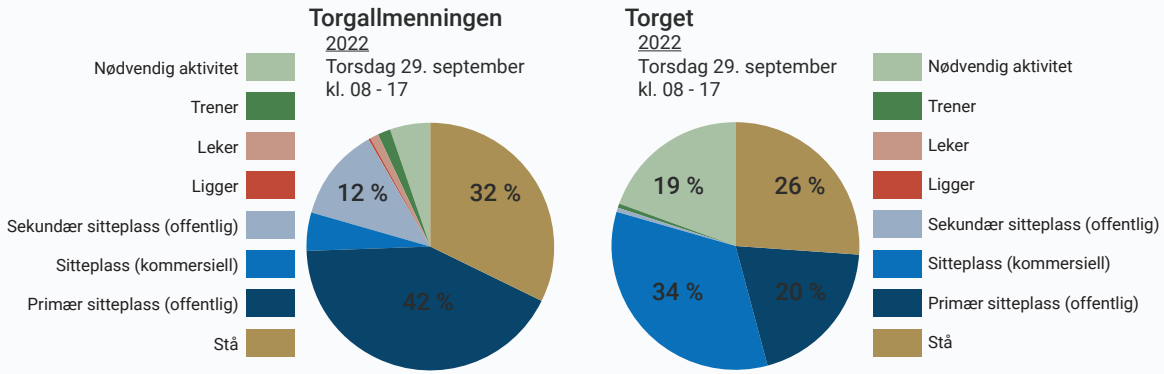

Oppholdsnittprofil- og intensitet i timen på Torgallmenningen og Torget

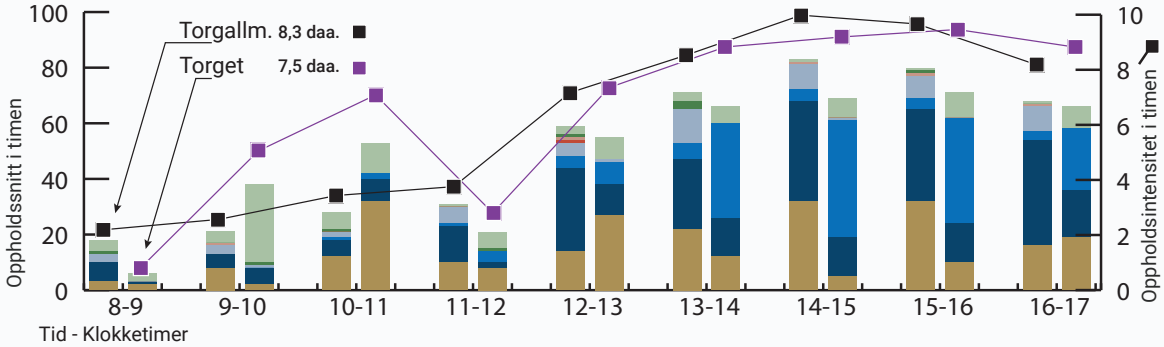

MYKE TRAFIKANTER

ANTALL PASSERINGER OG PASSERINGS-PROFILER

I undersøkelsen er det registrert myke trafikanter i 35 ***tellesnitt***. Det gjør det mulig å få et inntrykk av bevegelsesstrømmer for myke trafikanter. Aksen som går mellom Torget, langs Torgallmenningen og mot Johanneskirken fremstår som en mye brukt rute. Tellesnittene er vist i Figur 27, og er angitt med egne Tellesnitt-IDer i fremstillingen.

Figur 25 og Figur 26 viser ***passeringsprofiler*** for tellesnittene. Det er flest passeringer i nordvestre hjørne av Torgallmenningen (*toal1*). Snittet er dratt mellom bygningsfasaden og Sjøfartsmonumentet. Her det i overkant av 13 000 passeringer i undersøkelsesperioden. Det er nest flest passeringer gjennom Starvhusgaten mellom Torgallmenningen og Olav Kyrres gate (*toal4*). Starvhusgaten er direkteforbindelsen mellom endestoppet for bybanen linje 1 i Byparken og Torgallmenningen. Det er tredje flest passeringer i nordlige forlengelse av Torgallmenningen i retning Torget, på vestsiden mellom bygningsfasade og veibane (*torg1*).

De fire tellesnittene med lavest antall passeringer har alle rett under 1 000.

Blant myke trafikanter er fotgjengerne i stort flertall, og utgjør totalt 91,9 % av alle passeringene. Lavest andelen fotgjengere er på vestsiden av Festplassen med 78,4 %, som også er her det er høyest andel syklende (*fest1* og *fest4*).

Det er registrert en relativt høy andel bevegelses-/synshemmede og andre trillende i passasjen mellom bybaneholdeplassen på Nonneseter og innganger til Storsenteret og Biblioteket over Valborg Platous plass (*vapp1*).

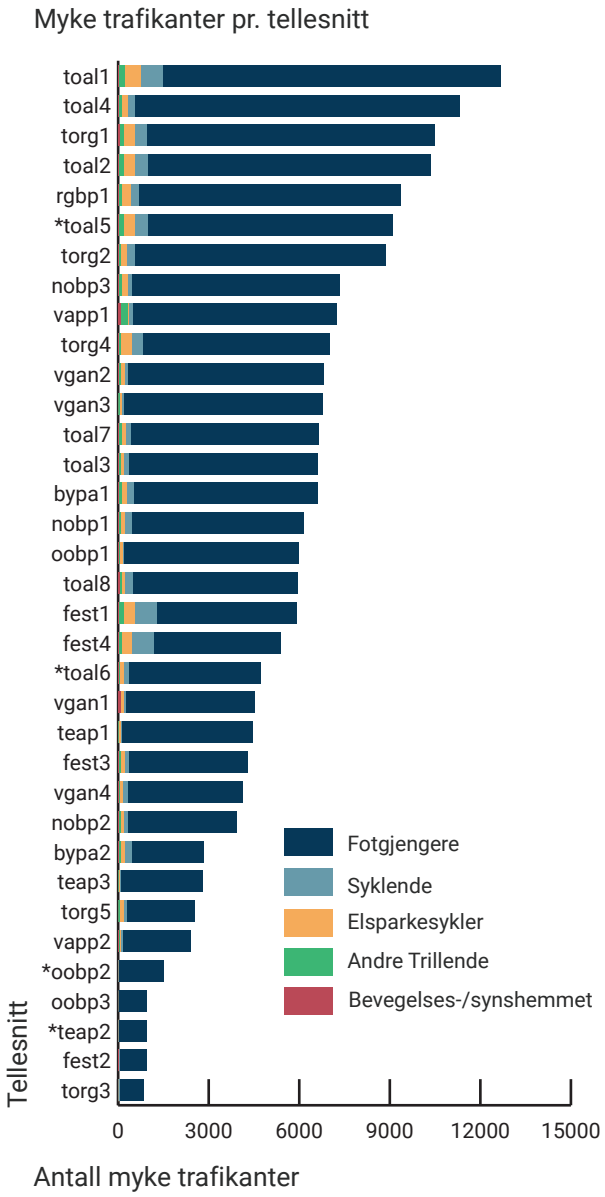

Figur 25. Oversikt over antall myke trafikanter og fordelingen mellom typer som passerer tellesnittene i undersøkelsen. Tellesnittene er vist i tilhørende kart.

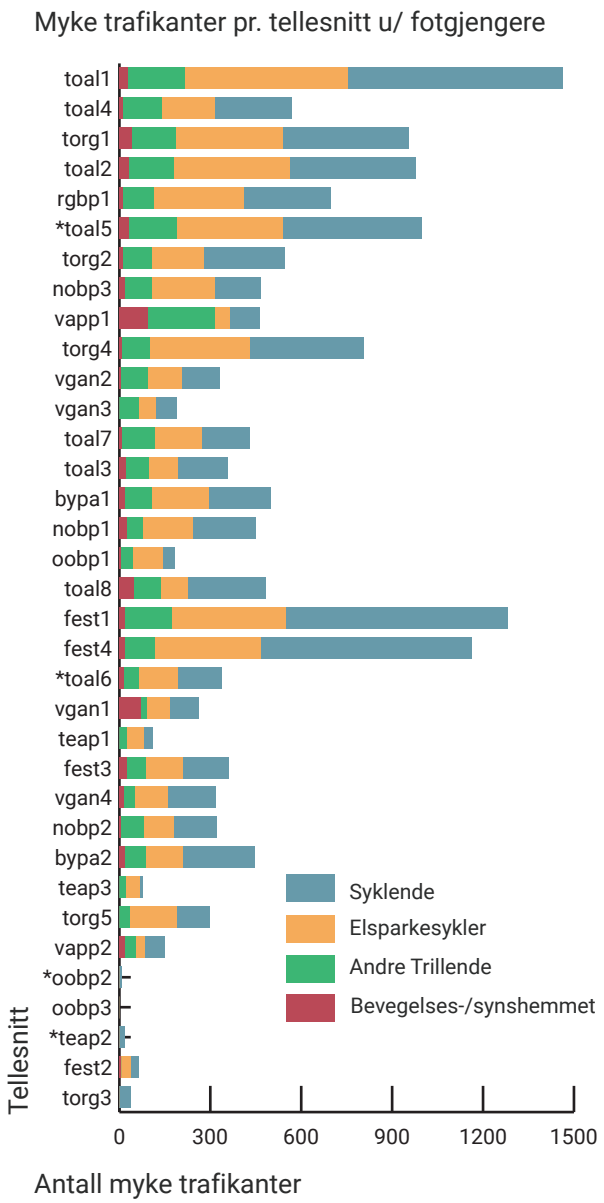

Figur 26. Oversikt over antall myke trafikanter og fordelingen mellom typer som passerer tellesnittene i undersøkelsen (utenom fotgjengere). Tellesnittene er vist i tilhørende kart.

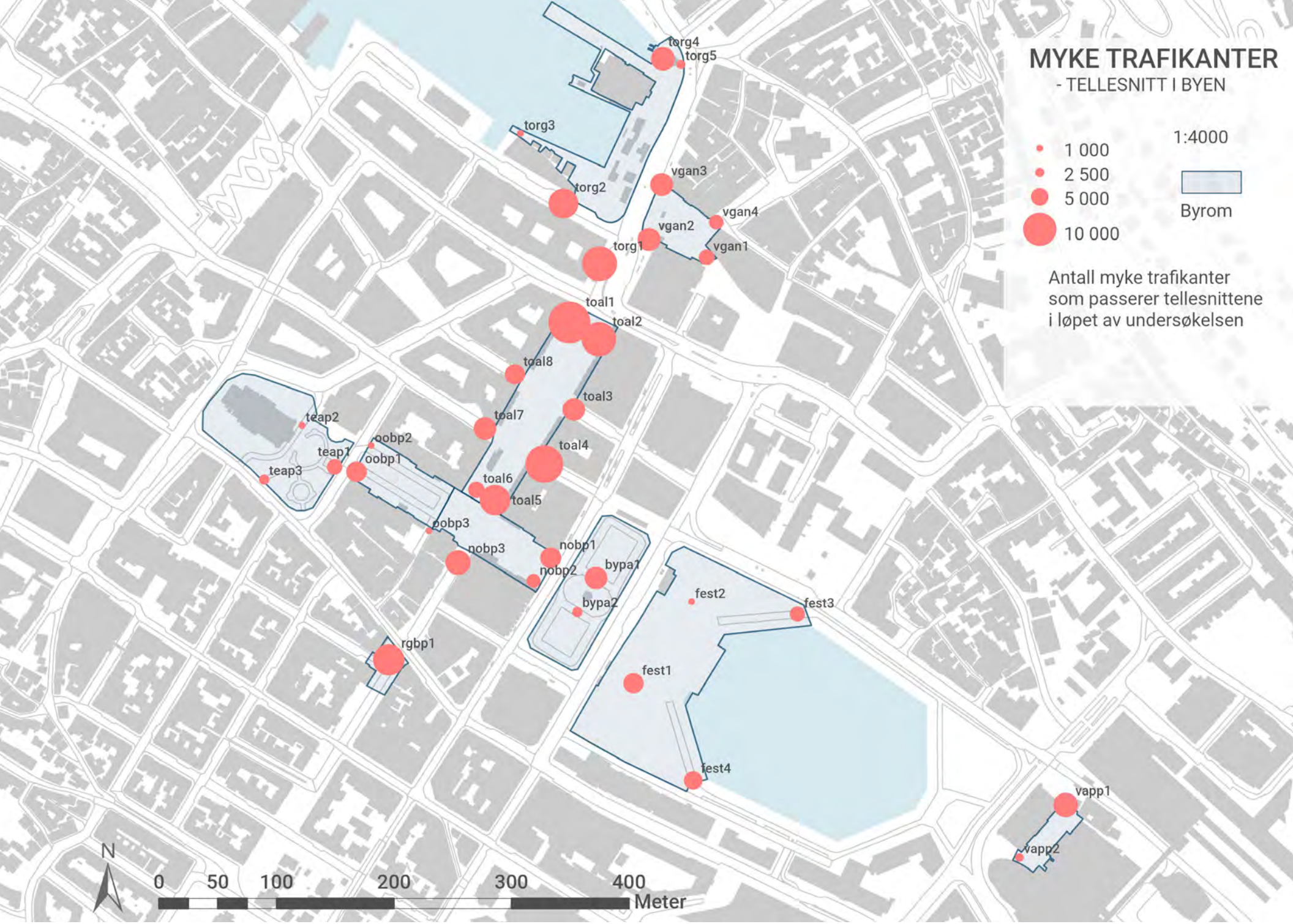

Figur 27. Kart som viser antall passeringer i tellesnitt i løpet av undersøkelsesperioden. Tellesnittene er angitt med egen ID for referanse til grafer og tabell.

I noen tilfeller er det ganske store forskjeller i bruk mellom parallelle ruter gjennom gater og byrom. I Byparken er det dobbelt så mange myke trafikanter som velger nordsiden av Musikkpaviljongen (bypa1; 6 600) sammenlignet med sørsiden (bypa2; 2 800). Det kan være flere grunner til, men en nærliggende hypotese er at her er bybaneholdeplassen nærmest.

Noen tellesnitt er angitt med asterisk(*) i figurene. Dette er tellesnitt hvor det var avvik fra normalsituasjonen som kan ha påvirket antallet myke trafikanter. Det gjelder bygningsarbeidet ved Sundt-bygget og Ole Bulls Scene.

Fotgjengere utgjør 91,1% av alle registrerte myke trafikanter

PASSERINGSINTENSITET

Gangvennligheten og forholdene for myke trafikanter avhenger av mange faktorer. En viktig faktor er hvor mye bredde som er satt av til de myke trafikantene. I noen gater og byrom er hele bredden forbeholdt myke trafikanter, mens andre steder er det en- eller tosidig fortau med varierende bredde og hindringer i ferdselssonen (skilt, renovasjon, hydranter, reklameskilt o.l.). Gåstrategien for Bergen peker på et behov for å se myke trafikanter i sammenheng med ferdselsareal, og få på plass kapasitetstall og dimensjoneringsgrunnlag (Miljøløftet, 2020).

Antallet passeringer er en absolutt størrelse, mens ***passeringsintensitet*** er et mål som tar hensyn til bredden som er forbeholdt myke trafikanter i et tverrsnitt av en gate eller et byrom og gir like vilkår for sammenligning mellom tellesnitt.

INFOBOKS 1.9.

MYKE TRAFIKANTER I STARVHUSGATEN OG NONNESETER

I Starvhusgaten og på Nonneseter registreres det mange myke trafikanter i forbindelse med bybaneholdeplassene. Det er mange flere myke trafikanter i Starvhusgaten enn i tellesnittet ved Nonneseter/Valborg Platous plass. Starvhusgaten har en full fysisk bredde på omtrent 14,4 meter, og en samlet fortausbredde på omtrent 8,2 meter. Det gir i snitt en passeringsintensitet på fortauet på 4,1 myke trafikanter/minutt-meter mellom klokken 16 og 17.

For Nonneseter er tilsvarende bredde omtrent 2,8 meter. Selv om det er langt færre passeringer her, gjør den smale bredden at passeringsintensiteten i snitt er på 7,2 myke trafikanter/minutt-meter mellom klokken 16 og 17.

Passeringsprofil- og intensitet i timen over toal4 og vapp1

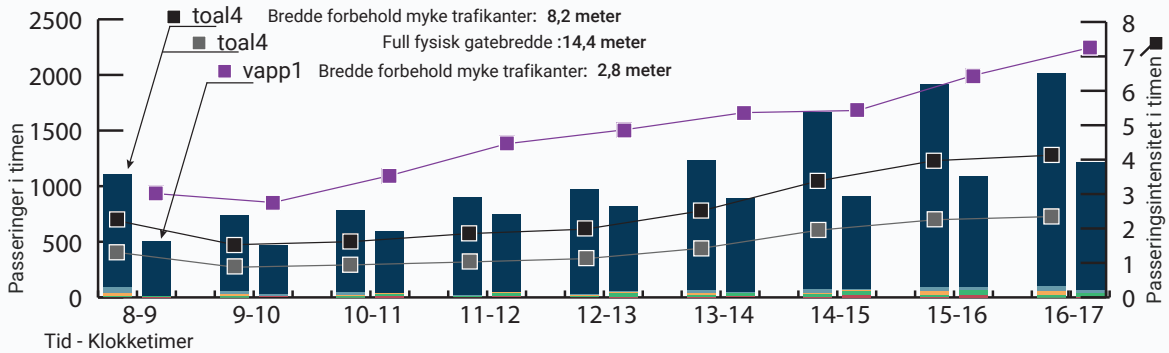

Passeringsprofil i timen over toal4 og vapp1 (u/ fotgjengere)

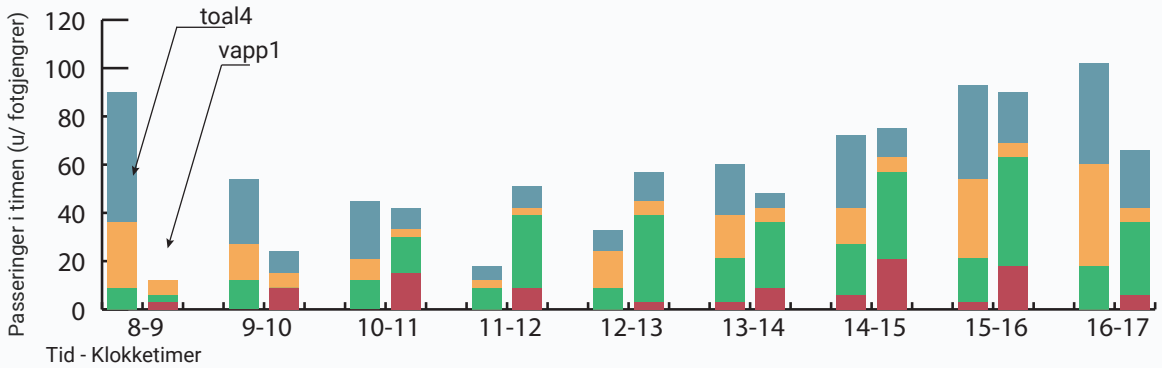

Passeringsintensitet - Personer/minutt-meter

Bredde m.	Tellesnitt-ID / Kl.	08-09	09-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17	Sum
6,7	bypa1	1,0	1,2	1,5	1,7	1,7	1,8	2,3	2,7	2,6	16,5
6,9	bypa2	0,7	0,4	0,5	0,5	0,7	1,0	1,0	1,0	1,1	6,9
31,9	fest1	0,3	0,2	0,2	0,3	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	3,1
18,9	fest2	0,1	0,0	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,8
6,6	fest3	1,2	0,6	0,8	1,0	1,3	1,5	1,6	1,6	1,3	10,8
6,2	fest4	1,3	0,8	0,9	1,4	1,6	1,5	1,8	2,4	2,8	14,5
9,0	nobp1	0,8	0,7	0,8	1,0	1,4	1,5	1,5	1,8	1,9	11,4
4,7	nobp2	0,9	1,0	1,1	0,9	2,5	2,8	1,2	1,5	1,9	13,9
6,4	nobp3	1,3	1,2	1,2	2,1	2,3	2,0	2,4	3,0	3,8	19,1
5,6	oobp1	1,6	1,1	1,0	1,2	3,2	3,5	1,9	2,1	2,3	17,8
4,2	*oobp2	0,2	0,1	0,7	0,8	0,8	0,7	0,6	1,1	1,0	6,0
5,1	oobp3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,4	0,5	0,7	1,0	3,1
15,6	rgbp1	0,6	0,7	0,7	1,0	1,1	1,1	1,4	1,6	1,9	10,0
6,8	teap1	1,1	0,6	0,4	0,6	2,2	2,2	0,9	1,2	1,7	11,0
9,7	*teap2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,3	0,2	1,6
2,9	teap3	1,9	0,9	0,8	1,0	2,2	2,3	1,5	2,3	3,0	16,1
17,9	toal1	0,8	0,7	0,6	0,8	1,1	1,2	1,5	2,2	2,8	11,8
17,6	toal2	0,6	0,6	0,6	0,9	1,0	1,0	1,5	1,8	1,8	9,8
5,5	toal3	0,9	0,9	1,1	1,9	2,4	2,4	3,1	3,6	3,8	20,1
8,2	toal4	2,3	1,5	1,6	1,8	2,0	2,5	3,4	3,9	4,1	23,0
17,4	*toal5	0,5	0,5	0,6	0,7	0,9	1,0	1,3	1,5	1,6	8,7
19,2	*toal6	0,3	0,2	0,3	0,4	0,4	0,5	0,6	0,6	0,7	4,1
4,5	toal7	2,3	1,4	1,7	2,4	2,7	3,0	3,7	3,8	3,6	24,6
4,7	toal8	1,9	1,5	1,6	2,0	2,2	2,7	3,0	3,0	3,2	21,1
6,9	torg1	1,4	1,2	1,5	2,4	2,9	2,9	3,6	4,5	4,9	25,3
10,4	torg2	0,9	0,7	1,0	1,6	1,6	1,4	1,8	2,4	2,8	14,2
5,7	torg3	0,1	0,1	0,2	0,3	0,3	0,2	0,3	0,4	0,5	2,5
10,1	torg4	1,0	0,7	0,9	0,9	1,0	1,2	1,5	2,0	2,3	11,6
5,6	torg5	0,3	0,5	0,5	0,6	0,7	0,9	1,2	1,4	1,5	7,5
2,8	vapp1	3,0	2,8	3,5	4,5	4,9	5,3	5,4	6,5	7,2	43,1
9,6	vapp2	0,2	0,3	0,3	0,4	0,5	0,5	0,6	0,7	0,6	4,2
12,0	vgan1	0,4	0,3	0,5	0,6	0,6	0,7	0,9	1,1	1,2	6,3
13,3	vgan2	0,4	0,4	0,6	0,8	0,9	1,0	1,5	1,6	1,5	8,5
4,4	vgan3	1,4	1,2	1,9	2,6	2,5	2,9	4,2	4,7	4,4	25,7
12,3	vgan4	0,3	0,3	0,4	0,6	0,7	0,7	0,9	0,9	0,8	5,6

Figur 28. Tabell med passeringsintensiteter i tellesnitt som antall myke trafikanter pr. minutt og breddemeter av tellesnittet som er forbeholdt for myke trafikanter.

Enheten for passeringsintensitet er personer/minutt-meter. Meter representerer her den minste bredden som er forbeholdt myke trafikanter i et definert gatestykke eller byrom.

I Figur 28 vises alle passeringsintensiteter i undersøkelsen. Passasjen mellom bybanestoppet på Nonneseter og Valborg Platous plass er det travleste med en intensitet på 7,2 personer/minutt-meter mellom kl. 16 og 17. I infoboks 1.9. er intensiteten i Starvhusgaten og Nonneseter/Valborg Platous plass sammenlignet.

Studier fra København foreslår en maksimal passeringsintensitet på 13 fotgjengere pr. minutt pr. breddemeter for å unngå uakseptabel trengsel slik at folk velger alternative ruter (Gehl, 2010). Trengsel for myke trafikanter er et tegn på mangler ved tilretteleggingen.

KAPITTEL 3 AKTIVITET I BYROMMENE

1 BYPARKEN
2 FESTPLASSEN
3 NEDRE OLE BULLS PLASS
4 TEATERPARKEN
5 REGNBUEPLASSEN
6 TORGALLMENNINGEN
7 VÅGSALLMENNINGEN, NEDRE DEL
8 VALBORG PLATOUS PLASS
9 ØVRE OLE BULLS PLASS
10 TORGET

Foto: Tanita Guldbrandsen v/ Bergen kommune

1 BYPARKEN

ÅR 2022	POENG:	**8,8** / 10	(***+0,0***)
ÅR 2021	POENG:	- / 10	

Blomstene og Musikkpaviljongen er viktig for folks opplevelse av Byparkens karakter og stedets identitet. Byrommet karakteriseres som travelt. Og det er ikke så rart at mange passerer og oppholder seg her. Parken har en sentral beliggenhet midt i den grønne akse, gjennomskåret av byens viktigste kollektivgater og mye trafikk.

Byparken er det best likte byrommet i undersøkelsen. Byrommet oppnår hele 8,8 av 10 poeng. Ingen av de 76 respondentene gir Byparken lavere enn 6 poeng. Det er de blågrønne kvalitetene ved byrommet som blir høyest verdsatt. Her trekkes blomstene frem som det viktigste elementet. Også Musikkpaviljongen, omgivelsene generelt og tilbudet av sitteplasser oppleves positivt. Folk misliker rottene som det er spesielt mange av her for tiden. Ellers er også biltrafikken og nærheten til vei en negativ faktor. Over halvparten av respondentene sier de er forstyrret av støy. Omtrent halvparten av respondentene lar barn leke i Byparken. De som ikke gjør det, oppgir trafikkforholdene som en hovedgrunn.

De fleste som oppholder seg i byrommet sitter på primære sitteplasser eller står. Det er mest oppholdsaktivitet i timene mellom kl. 11-12 og kl. 15-16. Da er det i snitt mellom 40 og 50 personer som oppholder seg i byrommet til enhver tid. Det tilsvarer en oppholdsintensitet på 7-8 personer/daa. Det er en langt større andel som sitter i Byparken en i nabo-byrommene Festplassen og Nedre Ole Bull plass.

Det er mer enn dobbelt så mange myke trafikanter som velger ruten på nordsiden av musikk-paviljongen sammenlignet med sørsiden. Dette bildet ser ut til å forplante seg videre inn på Nedre Ole Bulls plass. Det er flest myke trafikanter her mellom klokken 15-16. Passeringsintensiteten i dette tidsrommet er målt til 2,7 personer/minutt-meter. Det er også da antallet syklende og elsparkesykler er høyest.

Besvarelser - Aldergrupper og kjønn

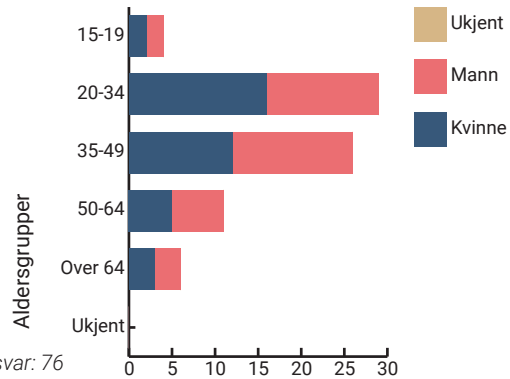

Antall svar: 76

Formål

Hva er formålet med besøket?

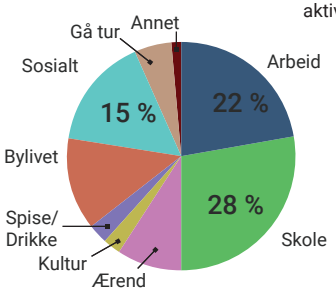

Hovedkategorier

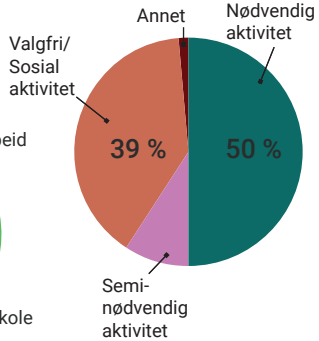

Hva er det ene du liker best med Byparken? *Antall svar: 76*

År 2022

1.	Beplantning/Blomster	50%
2.	Musikkpaviljongen	17 %
3.	Fine omgivelser	8 %

Liker best - Kategorier

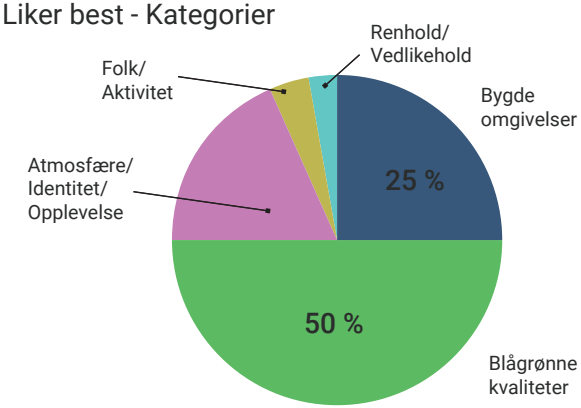

Hva er det ene du liker minst med Byparken? *Antall svar: 66*

År 2022

•	Rotter	18%
•	Bilene/Biltrafikken	12%
•	Travelt	9%

Liker minst - Kategorier

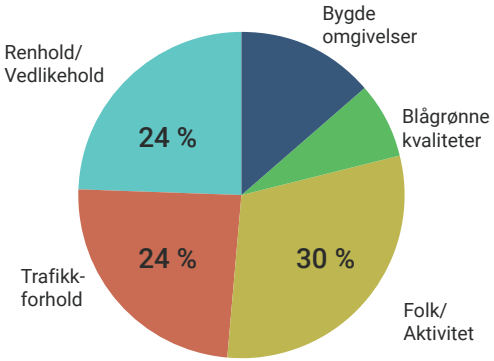

Støy

Blir du forstyrret av støy her nå?

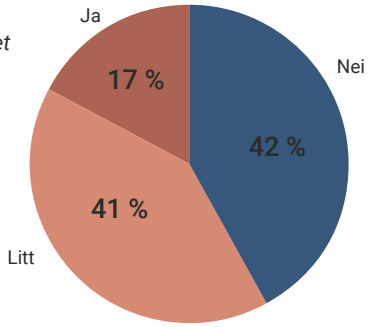

Antall svar: 76

Lek

Ville du latt barn på 6 år leke fritt her?

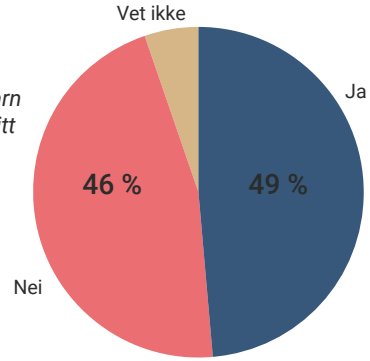

Antall svar: 76

Lek - "Nei"

Hvis nei, hvorfor?

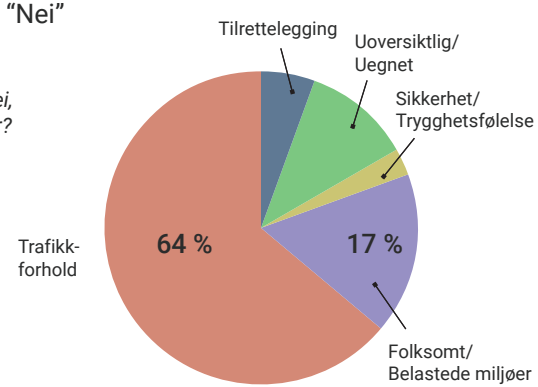

Antall svar: 36

Oppholdsprofil - Hele perioden

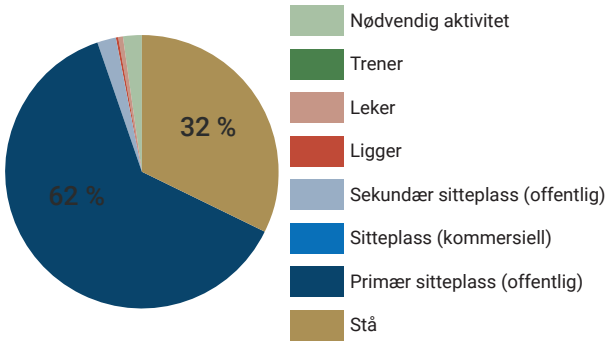

Oppholdsnittprofil- og intensitet i timen

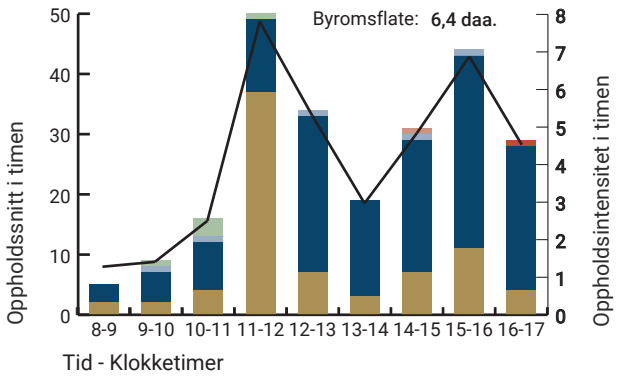

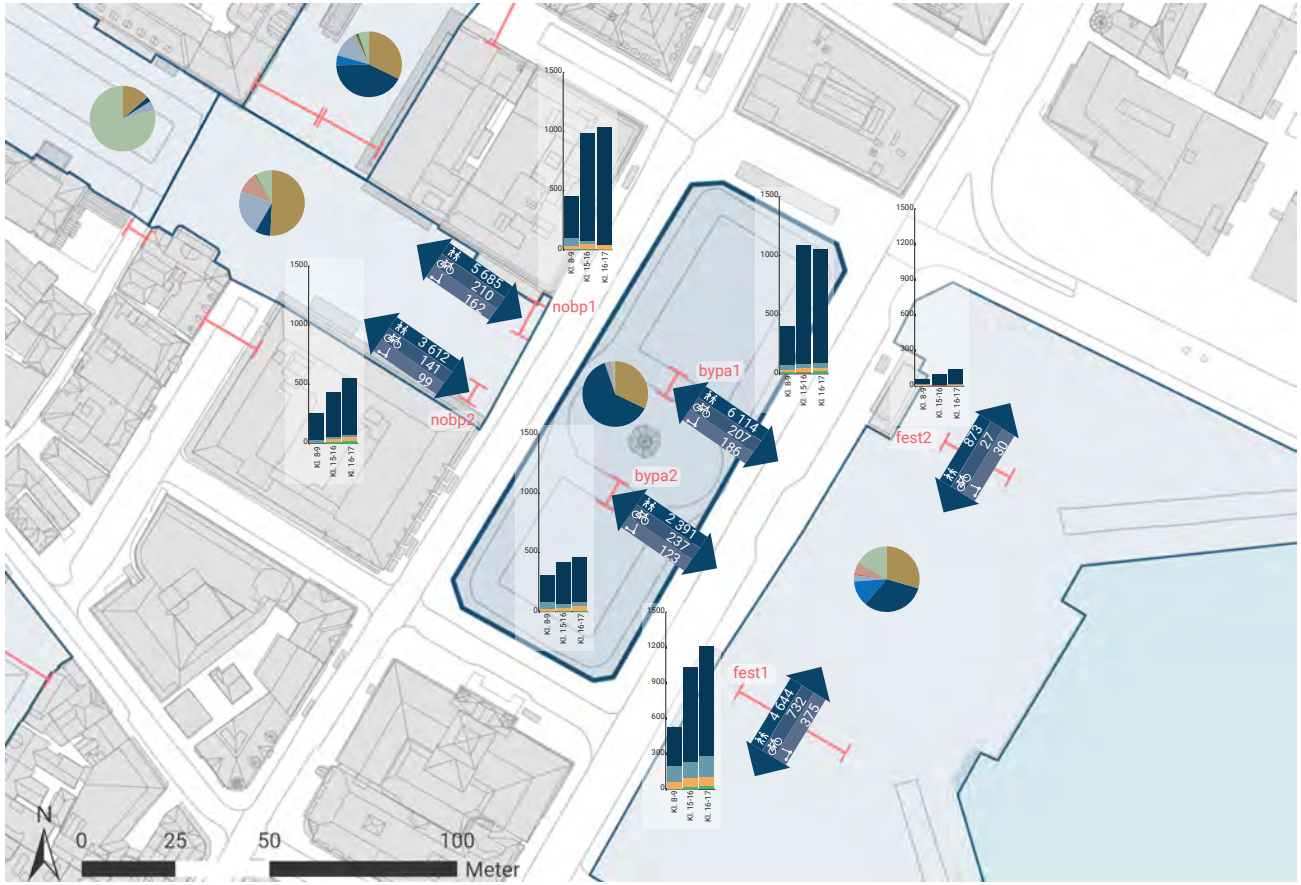

Antall passeringer i undersøkelsesperioden

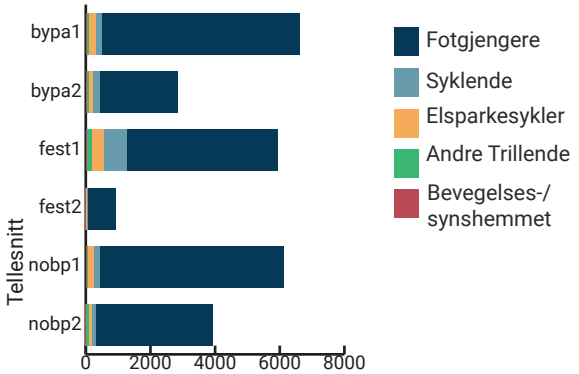

Passeringsprofil- og intensitet i timen bypa1

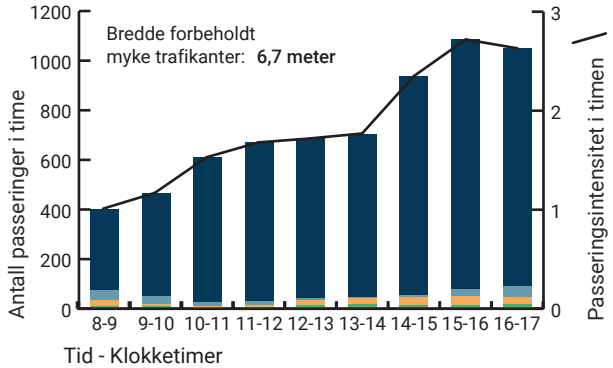

Passeringsprofil i timen (u/ fotgjengere) bypa1

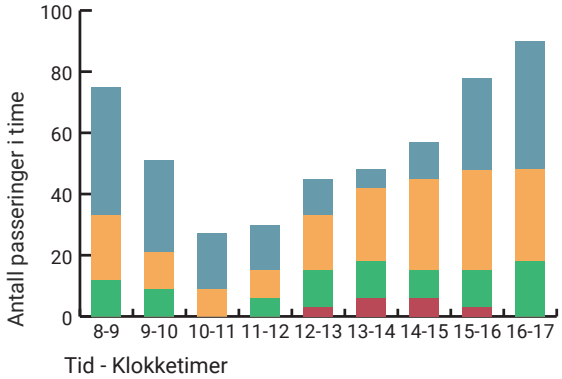

2 FESTPLASSEN

ÅR 2022	POENG:	**7,7** / 10	(***+0,0***)
ÅR 2021	POENG:	- / 10	

Festplassen er en storstue for byens større arrangementer, som 17.mai, Lysfesten, julemarked og nyttårsfeiring. I hverdagen setter folk pris på den romlige åpenheten med utsikt til Ulriken, Lille Lungegårdsvann og parkområdene som flankerer byromsflaten. Få ting signaliserer våren mer enn blomstringen av de japanske kirsebærtrærne som det er mange av rundt i byrommet.

Festplassen oppnår 7,7 av 10 poeng fra totalt 92 respondenter. Plassens utstrekning og utforming trekkes frem som positivt. Flest er fornøyd med de blågrønne kvalitetene, som parkområdene og innslaget av blomster. Folk misliker mengden duer og måker i byrommet. Det er også forhold ved trafikken, utforming og aktiviteter som oppleves negativt. Det er kun en av fire som i noen grad er forstyrret av støy i byrommet. Av respondentene er to av tre villige til å la barn leke på Festplassen. Av de 28 som svarte nei oppgis trafikkforholdene, nærheten til vannet og tilstedeværelsen av det som kan oppleves som belastede miljøer og aktiviteter.

Oppholdsprofilen har en jevn fordeling mellom stående og sittende på offentlige, primære sitteplasser. Antallet sittende på kommersielle sitteplasser øker jevnt ut over ettermiddagen. I perioden mellom kl. 10-11 er det registrert en del lek i byrommet, og av observasjonsnotater fremkommer at der er en gruppe barnehagebarn her i denne perioden. Det er mest oppholdsaktivitet mellom kl. 15-16, og en spesielt høy andel nødvendig aktivitet. I denne perioden er det i snitt 90 personer som oppholder seg i byrommet. Det tilsvarer en oppholdsintensitet på rundt 6,5 personer/daa.

Det er mange myke trafikanter som beveger seg til og fra byrommet på sørsiden mot Rasmus Meyers allé. Her er også det høyeste antallet syklende og elsparkesykler i hele undersøkelsen, og kan forklares med forbindelsen til Lars Hilles gate. Det virker å være få myke trafikanter som passerer inn og ut byrommet ved Michelsen-statuen og kaféen.

Besvarelser - Aldergrupper og kjønn

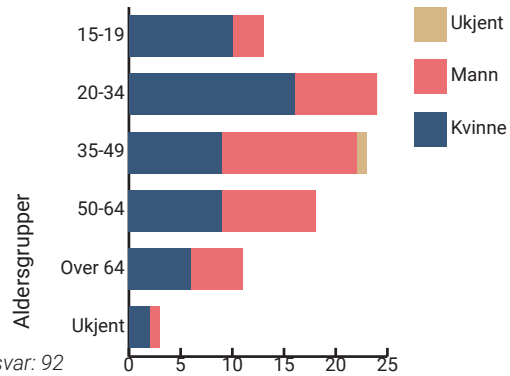

Antall svar: 92

Formål

Hva er formålet med besøket?

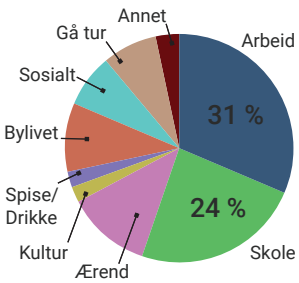

Hovedkategorier

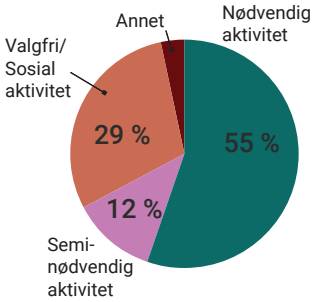

Hva er det ene du liker best med Festplassen? *Antall svar: 92*

År 2022		
1.	Åpent rom	14 %
2.	Grønt/Vegetasjon	11 %
3.	Blomster	9 %

Hva er det ene du liker minst med Festplassen? *Antall svar: 86*

År 2022		
1.	Duer/Måker/Fugler	29 %
2.	Lite grønt	6 %
3.	Skittent/Urent	6 %

Liker best - Kategorier

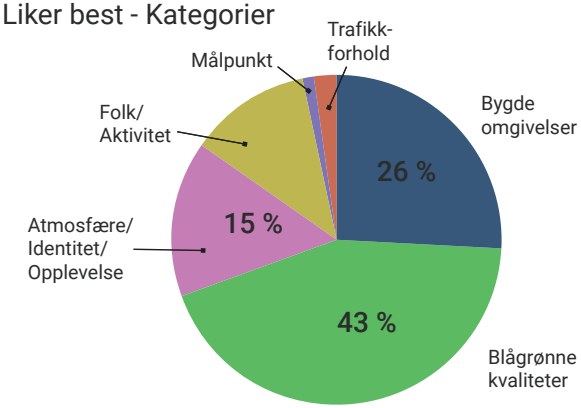

Liker minst - Kategorier

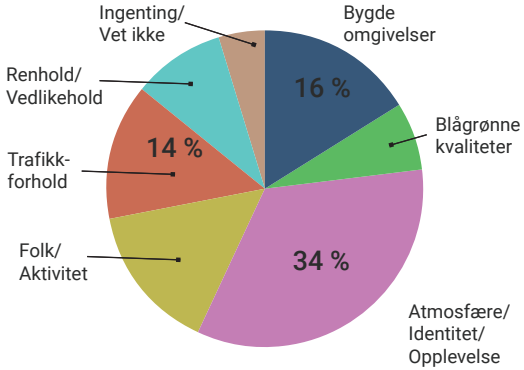

Støy

Blir du forstyrret av støy her nå?

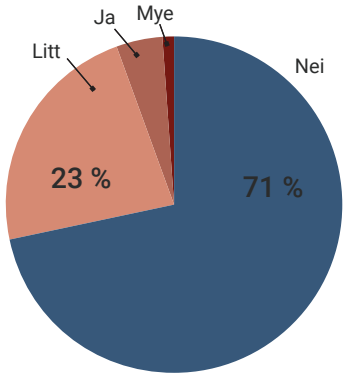

Antall svar: 92

Lek

Ville du latt barn på 6 år leke fritt her?

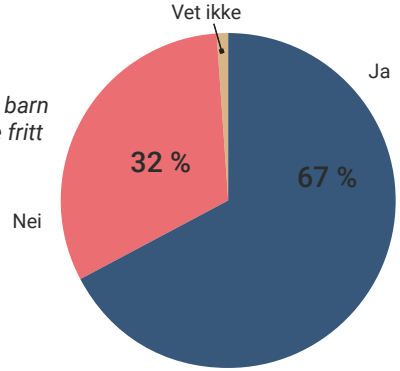

Antall svar: 92

Lek - "Nei"

Hvis nei, hvorfor?

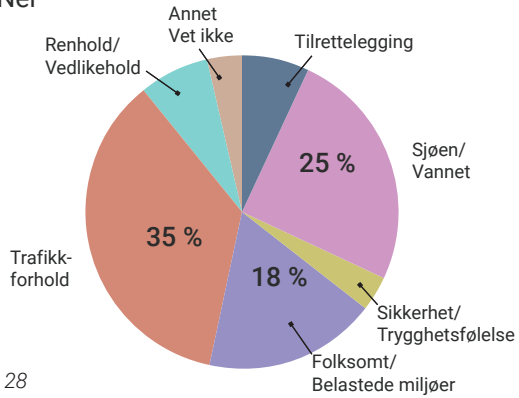

Antall svar: 28

Oppholdsprofil - Hele perioden

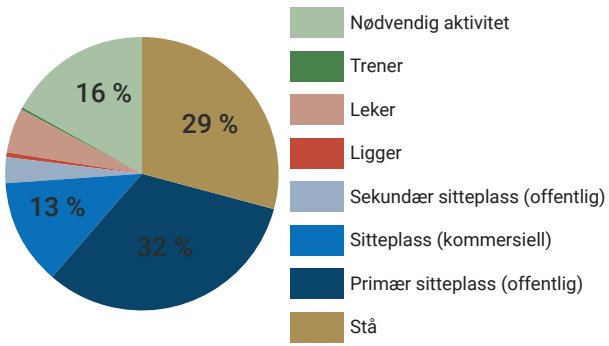

Oppholdsnittprofil- og intensitet i timen

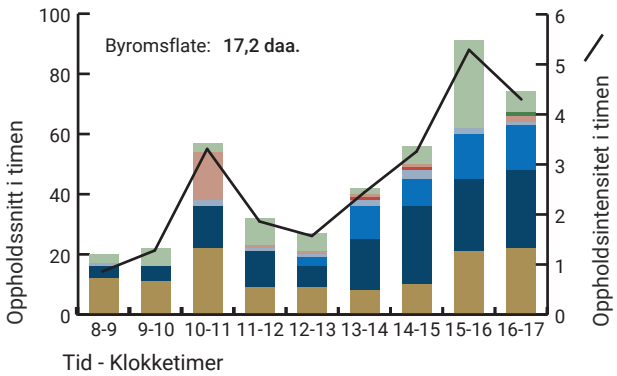

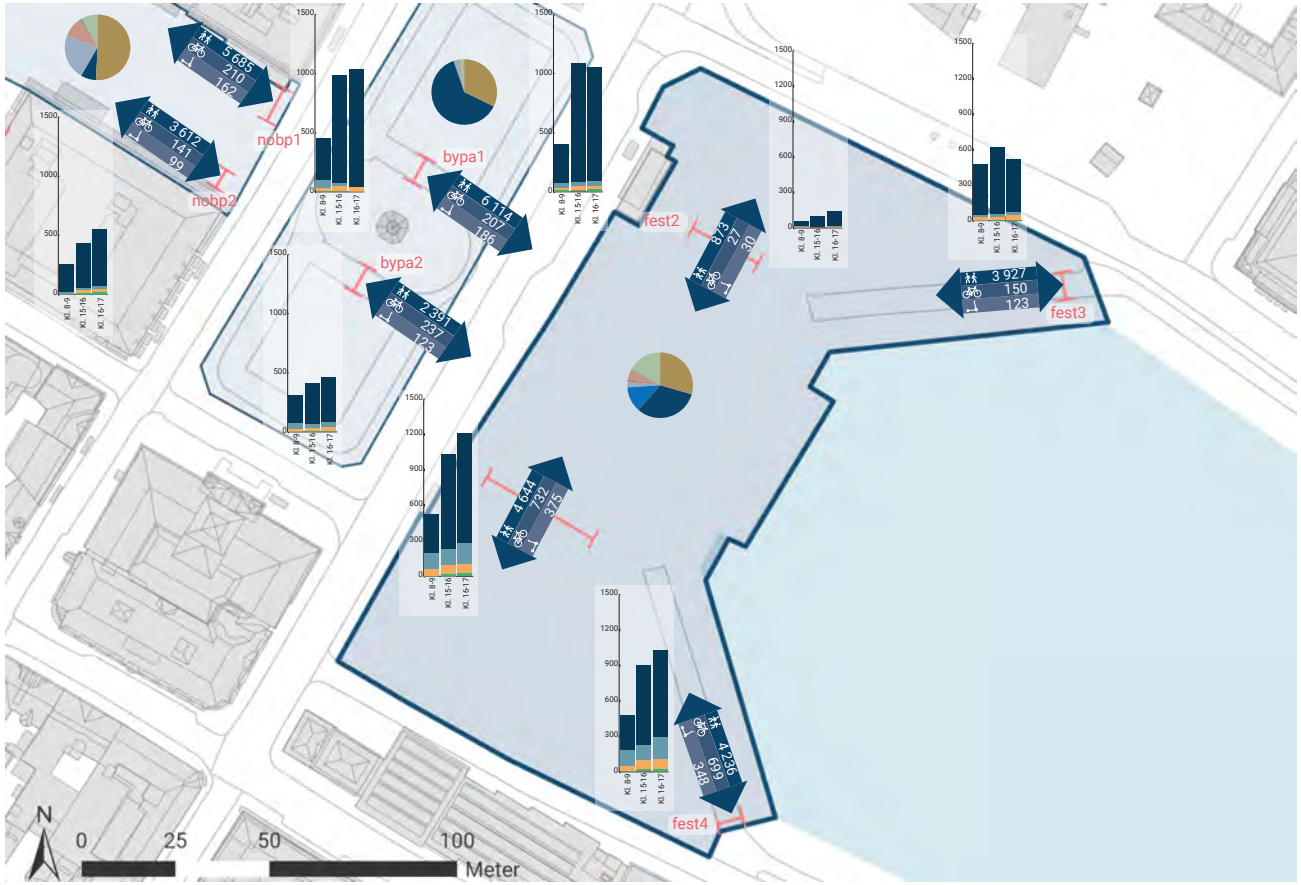

Antall passeringer i undersøkelsesperioden

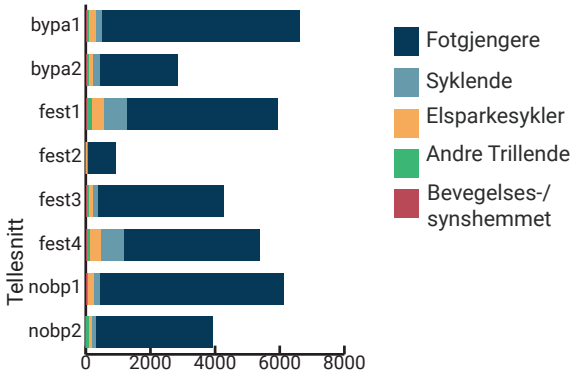

Passeringsprofil- og intensitet i timen over fest4

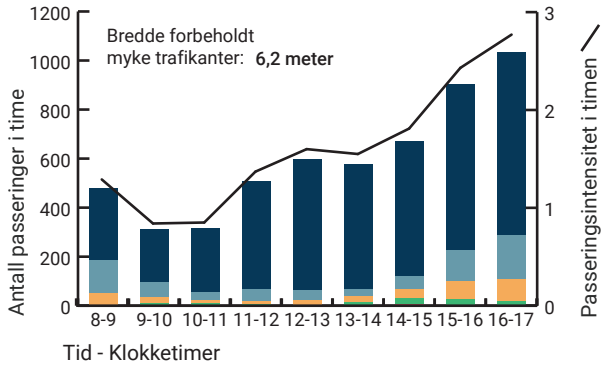

Passeringsprofil i timen (u/ fotgjengere) over fest4

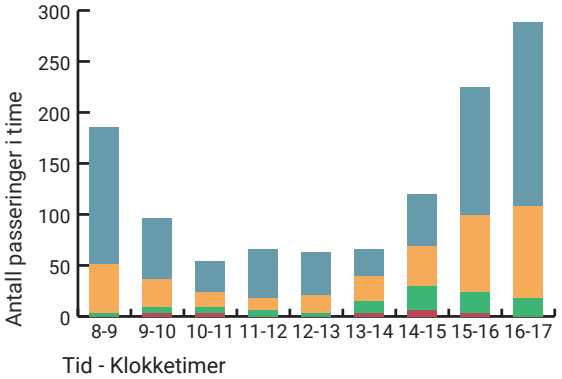

3 NEDRE OLE BULLS PLASS

ÅR 2022	POENG:	**7,7** / 10	(***+0,0***)
ÅR 2021	POENG:	- / 10	

På Nedre Ole Bulls plass er de blågrønne elementene viktige for stedets karakter. Den blå steinen ligger midt i krysningen av byens to viktigste akser, og er av alle kjent som stedet å møtes. Byrommet er også et viktig målpunkt for lek, og her er Ole Bull-fontene og hoppesteinene populære.

Nedre Ole Bulls plass oppnår 7,7 av 10 poeng fra 58 respondenter. Også i dette byrommet er det et flertall som trekker frem de blågrønne kvalitetene som de viktigste. Det er også en andel som trekker frem byromselementer og møblering som positivt. Over halvparten av respondentene sier de er i noen grad forstyrret av støy i byrommet. Det er et stort flertall på over 80 % som lar barn leke i byrommet, den høyeste andelen i hele undersøkelsen, og byrommet er et kjent som et populært målpunkt for lek i byen.

Oppholdsprofilen viser størst andel stående og sittende på sekundære sitteplasser. Det er også registrert lekeaktivitet gjennom hele dagen. Fra observasjonsnotatene fremkommer at det høye antallet lekende mellom kl. 10-11 er en gruppe barnehagebarn. Oppholdsmengden er høyeste mellom kl. 10-11 og 15-16 med et snitt på rundt 25 personer til stede i byrommet til enhver tid. Det tilsvarer en oppholdsintensitet på omtrent 7 personer/daa. i disse timene. Oppholdsprofilen for Nedre Ole Bulls plass skiller seg tydelig ut fra nabo-byrommene ved å inneha en tydelig andel lek.

Det er mange myke trafikanter som krysser byrommet i mange retninger. I dette byrommet krysses Den Grønne akse og hovedaksen mellom Nygårdshøyden og Vågen. Byrommet har derfor en helt spesiell rolle i byens byromsnettverk. I Torggaten er det 7 500 passeringer i undersøkelsesperioden, og den travleste timen er mellom kl. 16-17 med nærmere 1 500 passeringer. Det tilsvarer en passeringsintensitet på nærmere 4 personer/minutt-meter.

Besvarelser - Aldergrupper og kjønn

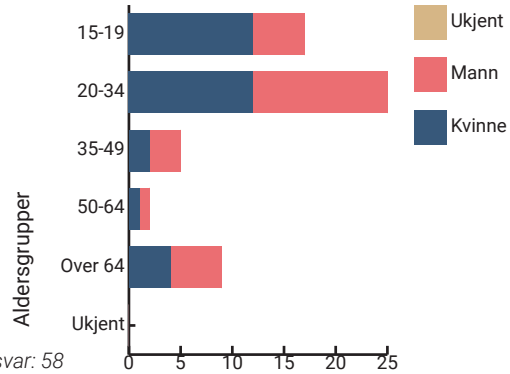

Antall svar: 58

Formål

Hva er formålet med besøket?

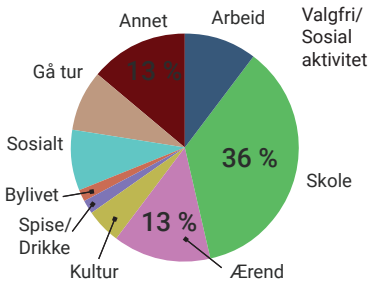

Hovedkategorier

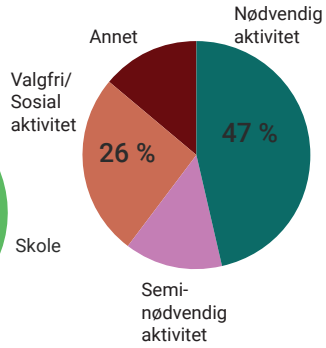

Hva er det ene du liker best med N. Ole Bulls plass? *Antall svar: 58*

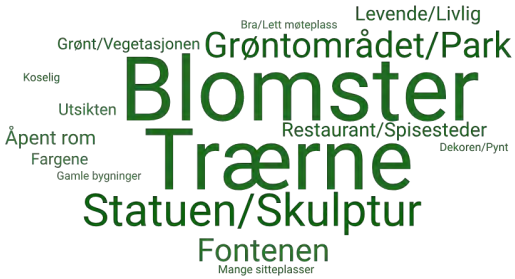

År 2022		
1.	Blomster	19 %
2.	Trærne	17 %
3.	Statuen/Skulptur	14 %

Liker best - Kategorier

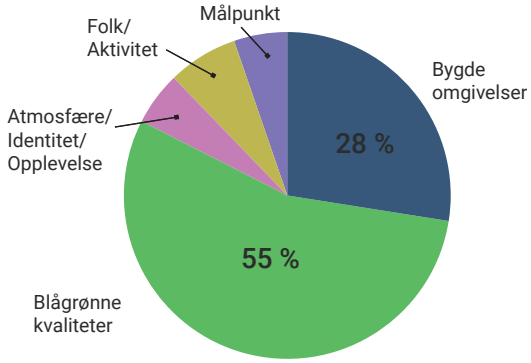

Hva er det ene du liker minst med ***N. Ole Bulls plass?*** *Antall svar: 58*

År 2022		
1.	Vei-Byggearbeid	40 %
2.	Vet ikke	14 %
3.	Bilene/Biltrafikken	6 %

Liker minst - Kategorier

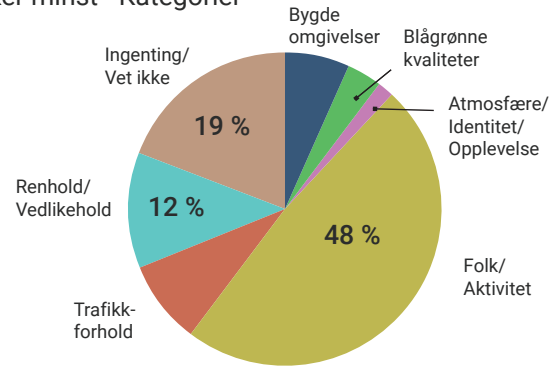

Støy

Blir du forstyrret av støy her nå?

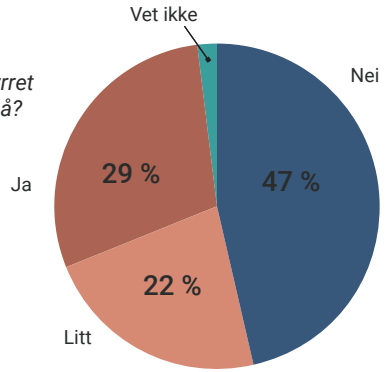

Antall svar: 58

Lek

Ville du latt barn på 6 år leke fritt her?

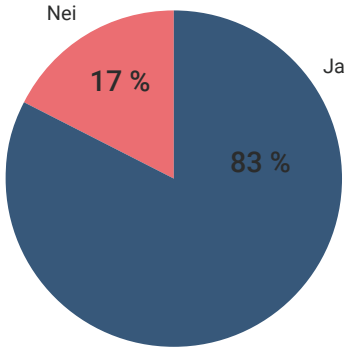

Antall svar: 58

Lek - "Nei"

Hvis nei, hvorfor?

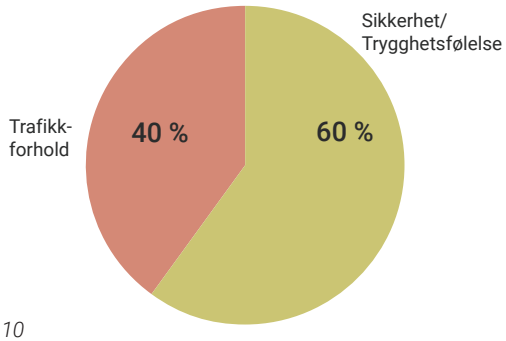

Antall svar: 10

Oppholdsprofil - Hele perioden

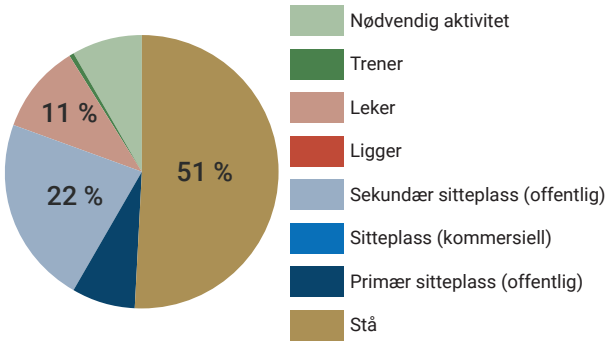

Oppholdsnittprofil- og intensitet i timen

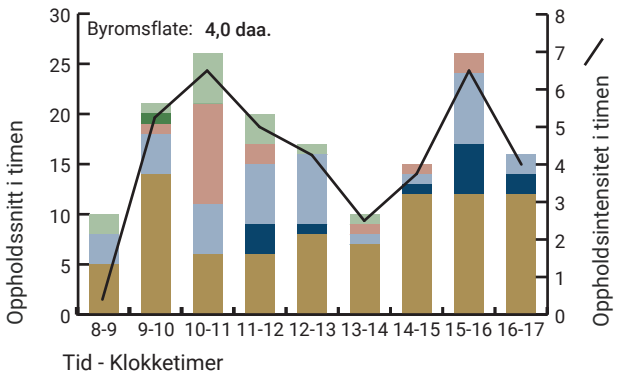

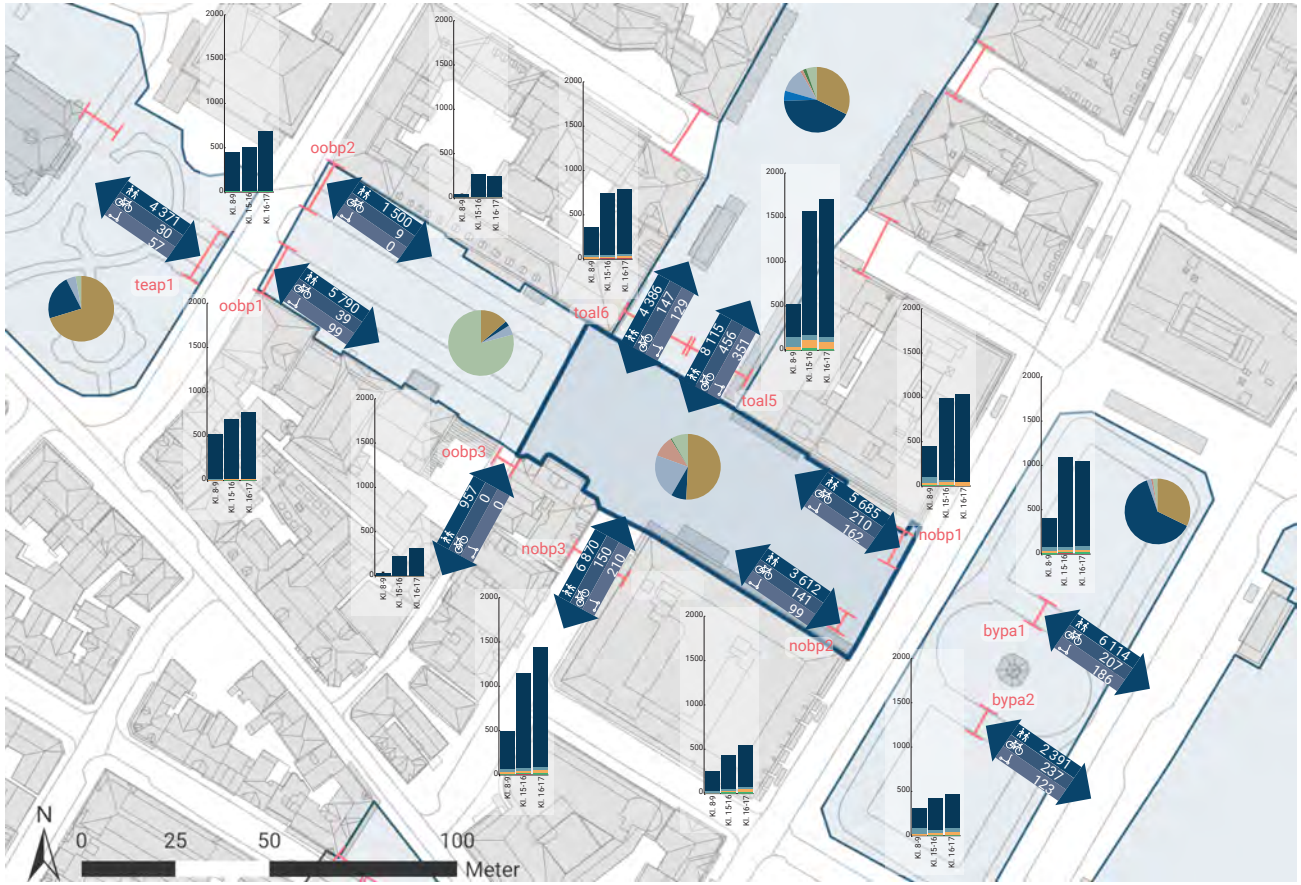

Antall passeringer i undersøkelsesperioden

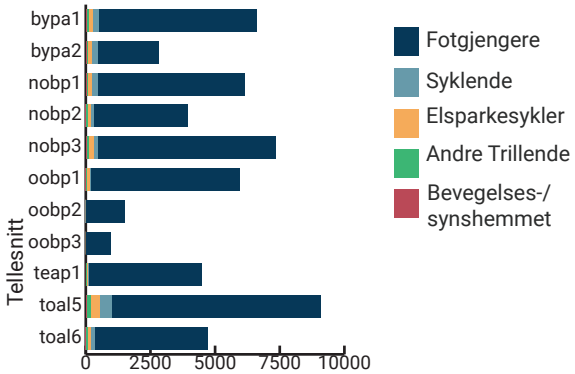

Passeringsprofil- og intensitet i timen nobp3

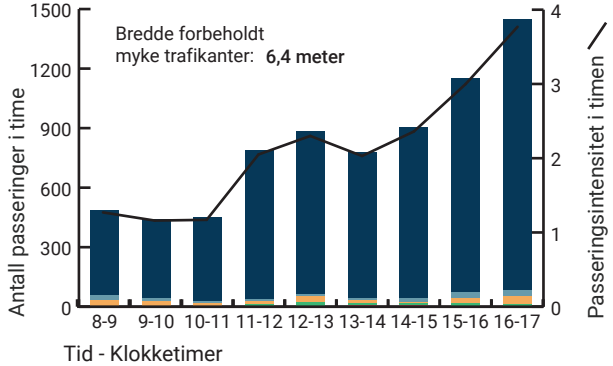

Passeringsprofil i timen (u/ fotgjengere) over nobp3

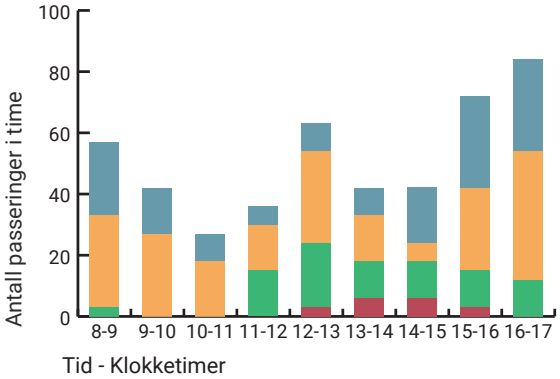

4 TEATERPARKEN

ÅR 2022	POENG:	**7,7** / 10	(***+0,0***)
ÅR 2021	POENG:	- / 10	

I Teaterparken er det naturlig nok de blågrønne kvalitetene som preger folkets opplevelse. Parkens beliggenhet øverst i Den grønne akse, og foran Den Nationale Scene er også en viktig del av inntrykket.

Teaterparken oppnår 7,7 av 10 poeng fra 112 respondenter. De blågrønne kvalitetene i parken trekkes frem som de best likte. Det gjelder tilstedeværelsen av blomster, grøntområder, vegetasjon og trær. Mangler ved renhold og vedlikehold, som forsøpling, slitasje og rotter er negativt. Omtrent halvparten av respondentene er i noen grad forstyrret av støy i byrommet, noe som nok delvis kan forklares av at det nettopp foregikk stell og plenklippingen i parken denne dagen. Omtrent 63 % av respondentene er positive til lek i byrommet. Av de som er negative skyldes det i hovedsak trafikkforhold og tilstedeværelsen av det som oppleves som belastede miljøer og aktiviteter.

Oppholdsprofilen viser at et stort flertall av de som oppholder seg i byrommet står, mens en mindre andel sitter på primære offentlige sitteplasser. Byrommet skiller seg ut i undersøkelsen ved å ha mest opphold på formiddagen. DNS er et viktig målpunkt for barnehager og skoler på formiddagen. Ut fra observasjonsnotatene er det tydelig at mye av oppholdsaktiviteten i parken er knyttet til dette. Det er mest oppholdsaktivitet mellom kl. 11-12, med et snitt på rundt 65 personer. Det tilsvarer en oppholdsintensitet på rundt 6,5 personer/daa.

Mange myke trafikanter bruker ruten gjennom parken til og fra arbeid. Det er registrert over 4 000 passeringer i retning Øvre Ole Bulls plass. Det er registrert få myke trafikanter mellom Teaterparken og Chr. Michelsens gate i nord. Det kan i noen grad henge sammen med at det foregikk arbeid i trappen foran Ricks. Det er flest passeringer mellom kl. 12-13 og 13-14, med omtrent 900 passeringer hver. Det tilsvarer en passeringsintensitet i underkant av 2,5 personer/minutt-meter. Det er registrert få som sykler gjennom Teaterparken.

Besvarelser - Aldergrupper og kjønn

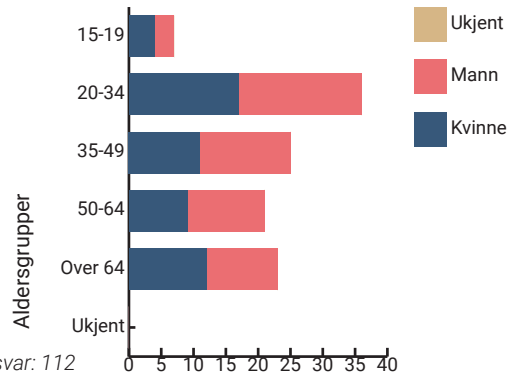

Antall svar: 112

Hva er det ene du liker best med Teaterparken? *Antall svar: 111*

År 2022		
1.	Blomster	20 %
2.	Grønt/Vegetasjon	12 %
3.	Grøntområdet/Park	12 %

Hva er det ene du liker minst med ***Teaterparken?*** *Antall svar: 91*

År 2022		
1.	Bosset/Forsøplingen	16 %
2.	Duer/Måker/Fugler	15 %
3.	Slitasje	8 %

Formål

Hva er formålet med besøket?

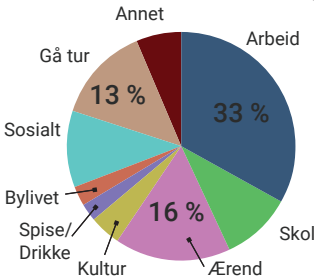

Hovedkategorier

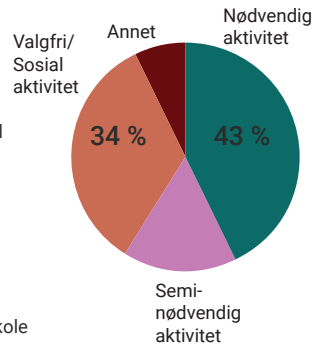

Liker best - Kategorier

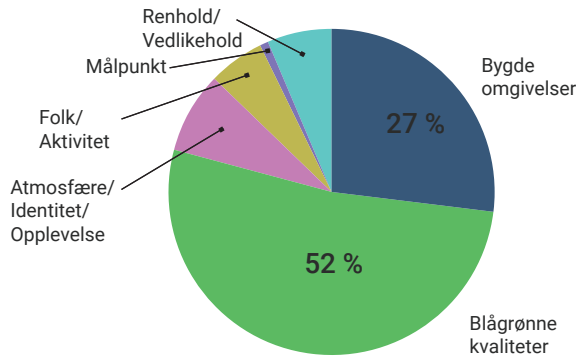

Liker minst - Kategorier

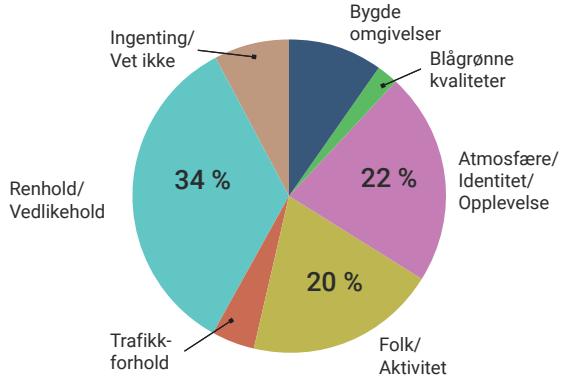

Støy

Blir du forstyrret av støy her nå?

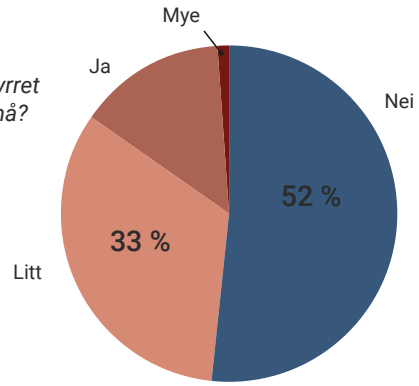

Antall svar: 112

Lek

Ville du latt barn på 6 år leke fritt her?

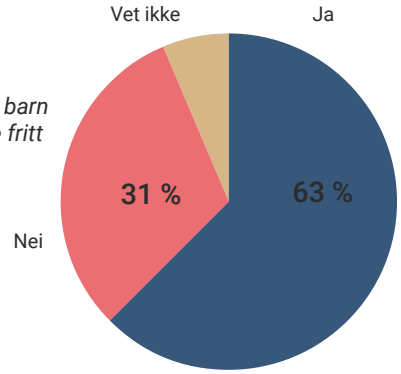

Antall svar: 112

Lek - "Nei"

Hvis nei, hvorfor?

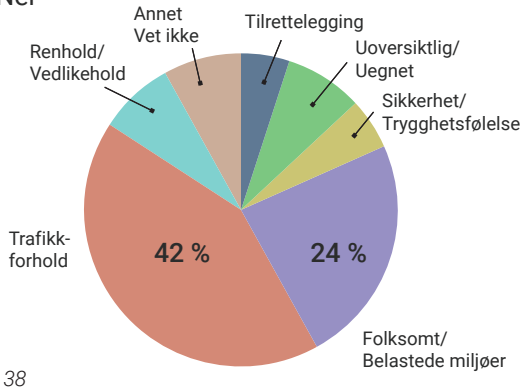

Antall svar: 38

Oppholdsprofil - Hele perioden

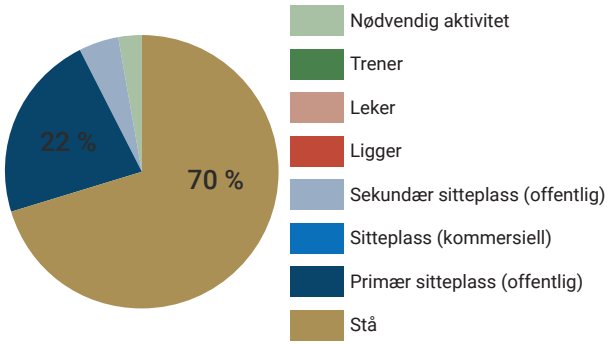

Oppholdsnittprofil- og intensitet i timen

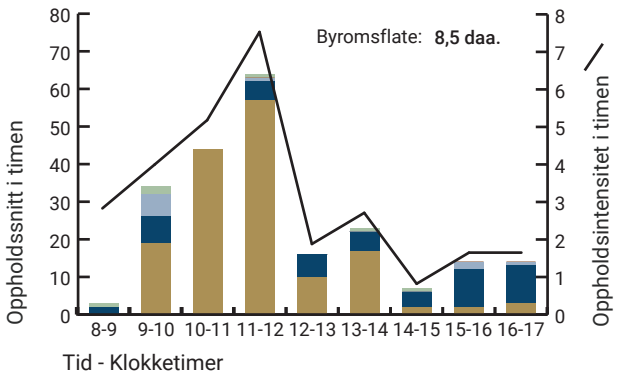

Antall passeringer i undersøkelsesperioden

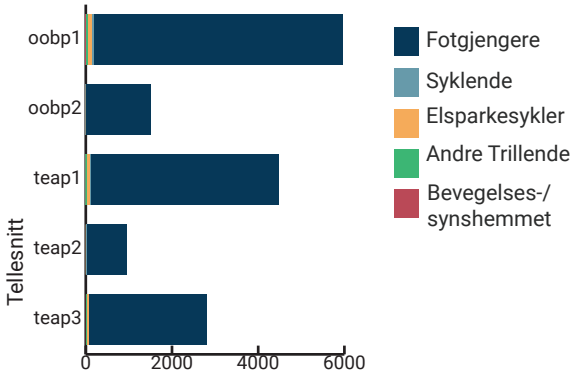

Passeringsprofil- og intensitet i timen over teap1

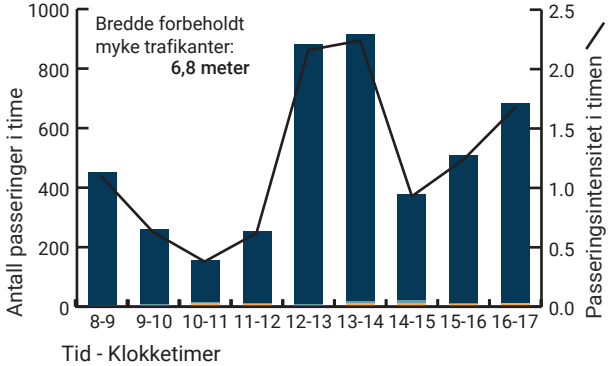

Passeringsprofil i timen (u/ fotgjengere) over teap1

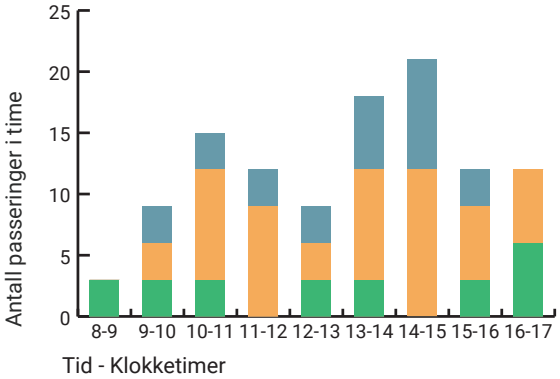

5 REGNBUEPLASSEN

ÅR 2022	POENG:	**7,7** / 10	(***+0,0***)
ÅR 2021	POENG:	- / 10	

Regnbueplassen i Bergen er den første regnbueplassen i Norge. Byrommet fikk sitt navn i 2021 som et minnesmerke for mangfold, frisinn, inkludering og respekt. I hverdagen er plassen et populært sted i et byområde med flere kafeer, restauranter og sitteplasser. Plassen ligger på en høyde med gode siktlinjer til Johanneskirken og Skansen.

Regnbueplassen oppnår et poengsnitt på 7,7 av 10 poeng fra 102 respondenter. Folk setter pris på de bygde omgivelsene og målpunktene tilknyttet byrommet, som kaféene og sitteplassene. Mange er negative til biltrafikken rundt, men mange ser heller ikke noe negativt ved plassen. To av tre er negative til lek i byrommet, og hele 90 % begrunner det med trafikkforholdene. Trafikkforholdene markerer seg som en betydelig faktor både for folks generelle opplevelse av byrommet og i forhold til lek.

Oppholdsprofilen viser at 60 % av oppholdet er knyttet til kommersielle sitteplasser. Det er serveringsplasser for kaféene. Annet opphold er fordelt mellom ståing og primære, offentlige sitteplasser. Oppholdsaktiviteten øker markant fra kl. 12 og utover ettermiddagen. Oppholdsmengden er høyest mellom kl. 15-16, hvor den nærmer seg et snitt på 35 personer. Det tilsvarer en oppholdsintensitet på over 36 personer/daa. Det er tre ganger høyere enn noe annet byrom i undersøkelsen, og et tydelig karaktertrekk ved Regnbueplassen.

Det er over 9 000 myke trafikanter som krysser byrommet, og femte flest i hele undersøkelsen. Det er flest mellom kl. 16-17 med rundt 1 700 passeringer. Det resulterer i en passeringsintensitet på 1,9 personer/minutt-meter. Det er en lav passeringsintensitet, men med hensyn til fremkommelighet og hindringer må det sees i sammenheng med byromsmøblering og den svært høye oppholdsintensiteten i byrommet.

Besvarelser - Aldergrupper og kjønn

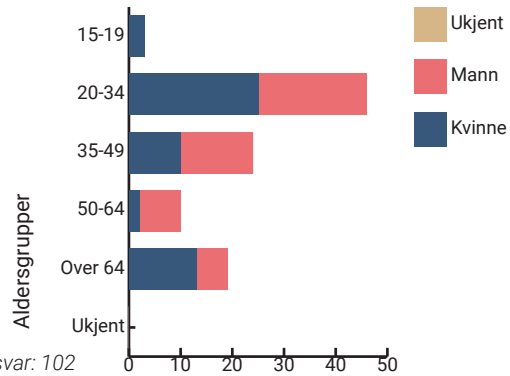

Antall svar: 102

Hva er det ene du liker best med Regnbueplassen? *Antall svar: 102*

Hva er det ene du liker minst med ***Regnbueplassen?*** *Antall svar: 102*

År 2022

1.	Kafé/Kafeer	14 %
2.	Mange sitteplasser	9 %
3.	Åpent rom	6 %

År 2022

1.	Bilene/Biltrafikken	25 %
2.	Ingenting	13 %
3.	Bosset/Forsøplingen	9 %

Formål

Hva er formålet med besøket?

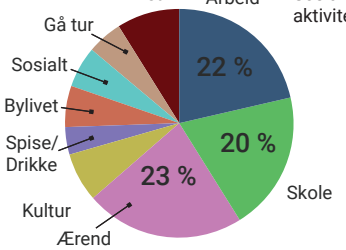

Hovedkategorier

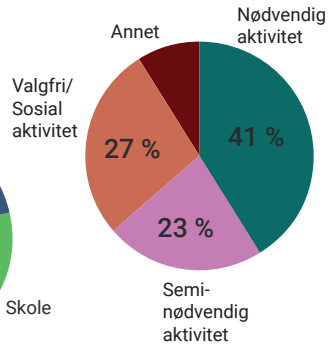

Liker best - Kategorier

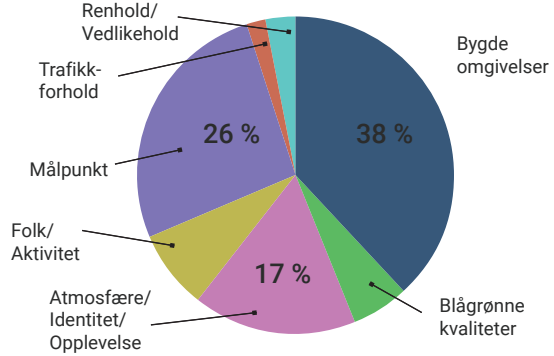

Liker minst - Kategorier

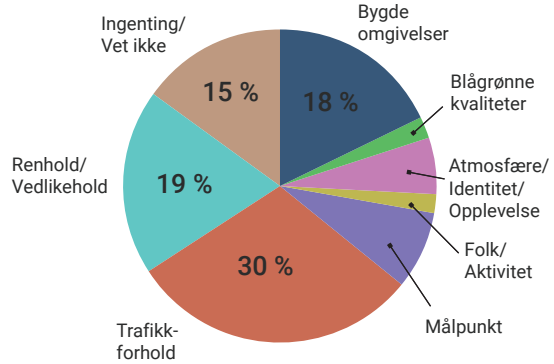

Støy

Blir du forstyrret av støy her nå?

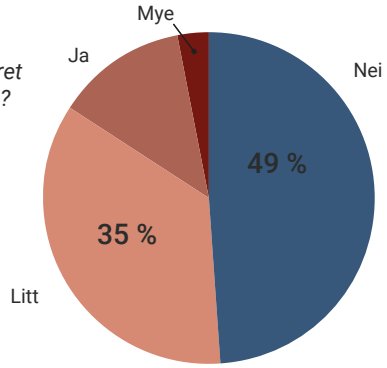

Antall svar: 102

Lek

Ville du latt barn på 6 år leke fritt her?

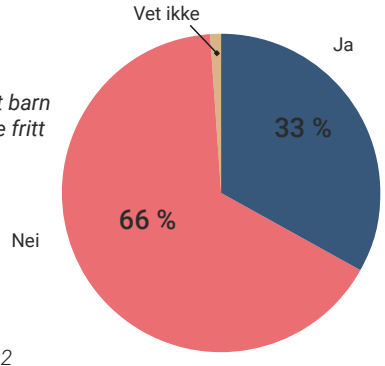

Antall svar: 102

Lek - "Nei"

Hvis nei, hvorfor?

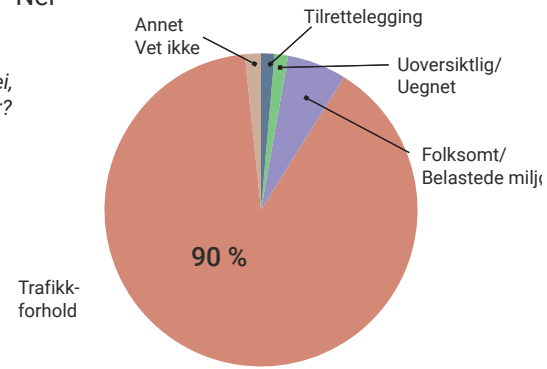

Antall svar: 67

Oppholdsprofil - Hele perioden

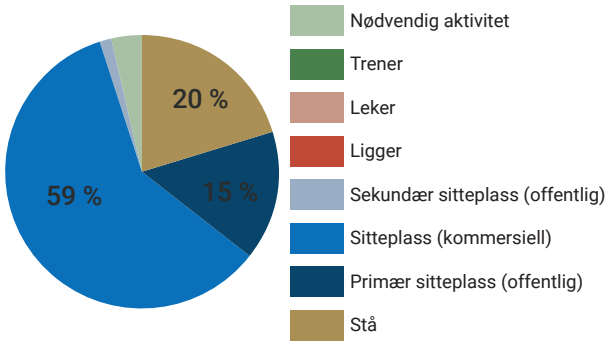

Oppholdsnittprofil- og intensitet i timen

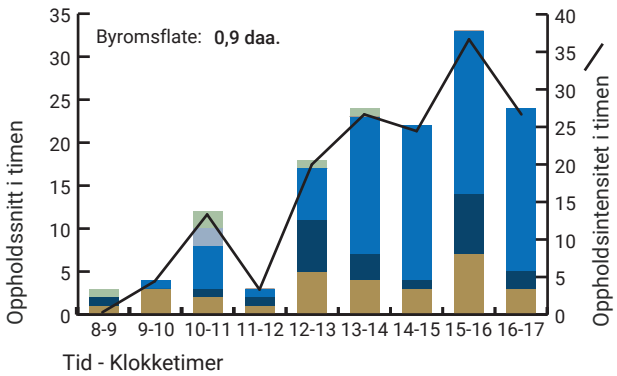

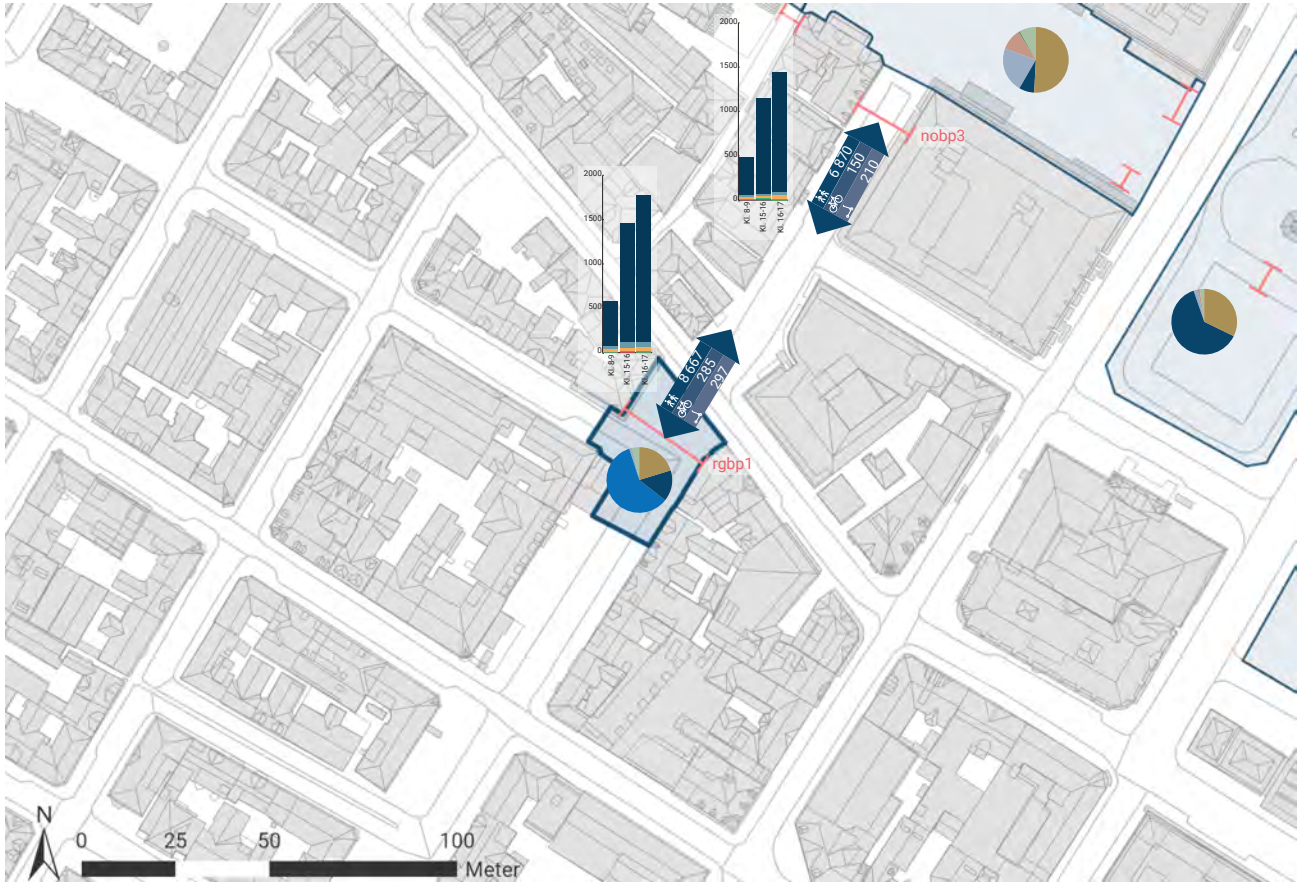

Antall passeringer i undersøkelsesperioden

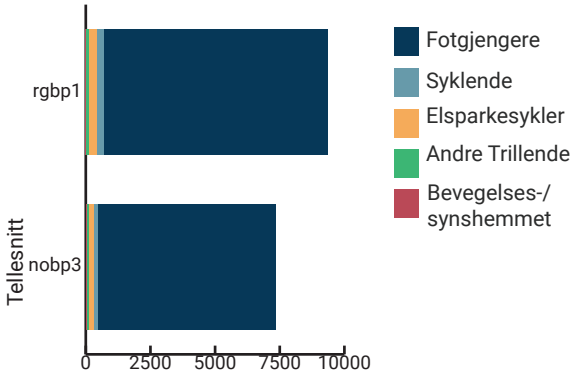

Passeringsprofil- og intensitet i timen over rgbp1

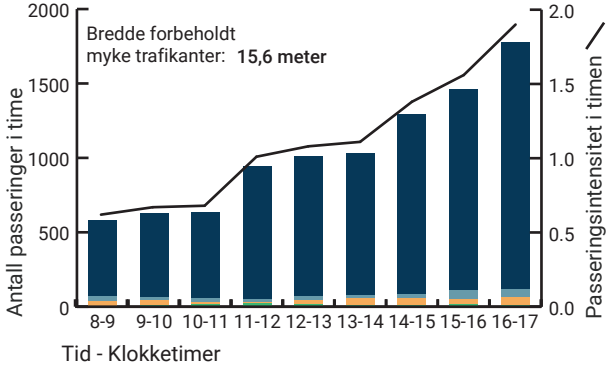

Passeringsprofil i timen (u/ fotgjengere) rgbp1

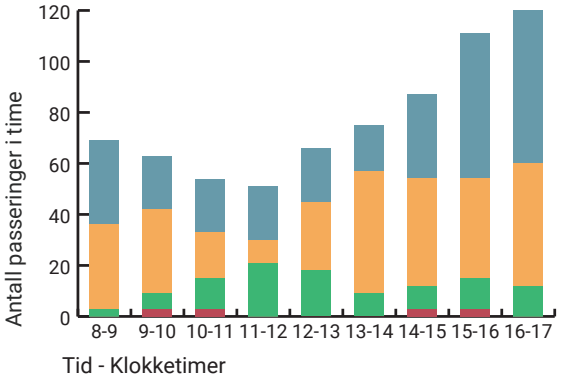

6 TORGALLMENNINGEN

ÅR 2022	POENG:	**7,7** / 10	(***+0,4***)
ÅR 2021	POENG:	7,3 / 10	

Torgallmenningen karakteriseres av sin størrelse, form og all aktiviteten som skjer i og rundt byrommet. Her er det fullt av muligheter for handelsaktivitet og sosial aktivitet. Byrommet er også et viktig sted for arrangementer, som åpningen av Festspillene.

Torgallmenningen oppnår 7,7 av 10 poeng fra 187 respondenter, som er opp fra 7,3 i 2021. Folk verdsetter de bygde omgivelsene, med rommets form og dimensjoner som det mest fremtredende. Også detaljutformingen med mange sitteplasser, møblering og utsmykning er viktig. Mengden folk og folkelivet er en mer omstridt kvalitet, både verdsatt og mislikt av mange. Forsøpling vurderes som en negativ faktor ved byrommet. Flesteparten av respondentene vil la barn leke på Torgallmenningen. De 67 besvarelsene som uttrykker negativitet til lek begrunner det med folkemengden og tilstedeværelsen av konflikterende aktiviteter, samt en mer generell mangel på trygghetsfølelse

Torgallmenningen er undersøkelsens mest folksomme byrom. Av oppholdsprofilen sitter flesteparten på offentlige, primære sitteplasser eller står gjennom dagen. Det er også en andel som sitter på sekundære sitteplasser. Det er registrert få kommersielle sitteplasser, og heller ikke mye lek. Oppholdsmengden når en topp mellom kl. 14-15, med et snitt på rundt 90 personer i byrommet gjennom timen. Det tilsvarer en oppholdsintensitet på 10 personer/daa.

Det er mange myke trafikanter som passerer på kryss og tvers av Torgallmenningen. Nordenden har den mest trafikkerte passasjen i hele undersøkelsen med nærmere 25 000 samlet. Starvhusgaten er også en svært trafikkert gate knyttet til byrommet. Her er det på det meste rundt 2 000 passeringer mellom kl. 16-17, som tilsvarer en passeringsintensitet på 4 personer/minutt-meter på fortausbredden av gaten.

Besvarelser - Aldergrupper og kjønn

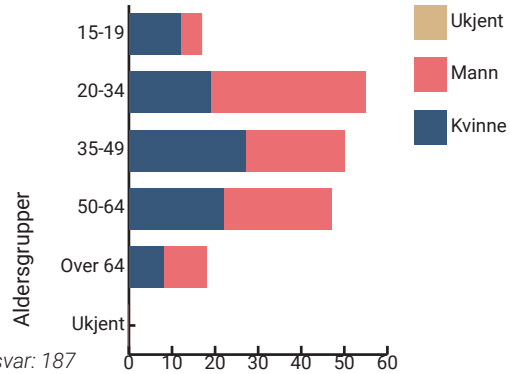

Antall svar: 187

Formål

Hva er formålet med besøket?

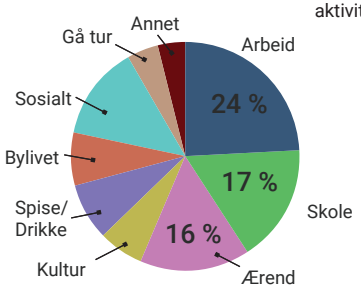

Hovedkategorier

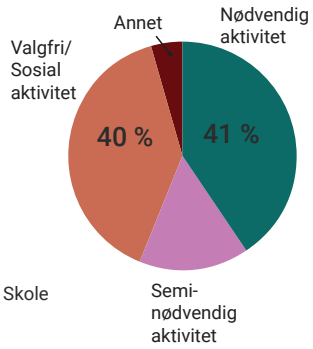

Hva er det ene du liker best med Torgallmenningen? Antall svar: 185

År 2022							
1.	Åpent rom	20 %		1.	Åpent rom	20 %
2.	Mange sitteplasser	9 %		2.	Bra møteplass	11 %
3.	Mye folk/Folksomt	5 %		3.	Folkeliv	9 %

Liker best - Kategorier

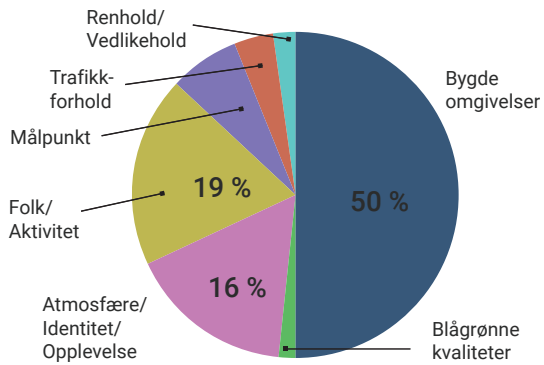

Hva er det ene du liker minst med Torgallmenningen? Antall svar: 178

År 2022							
1.	Bosset/Forsøplingen	14 %		1.	Mangler trær/grønt	15 %
2.	Tigging	8 %		2.	Mangler uteservering	9 %
3.	Duer/Måker/Fugler	6 %		3.	Løst/Knust underlag	6 %

Liker minst - Kategorier

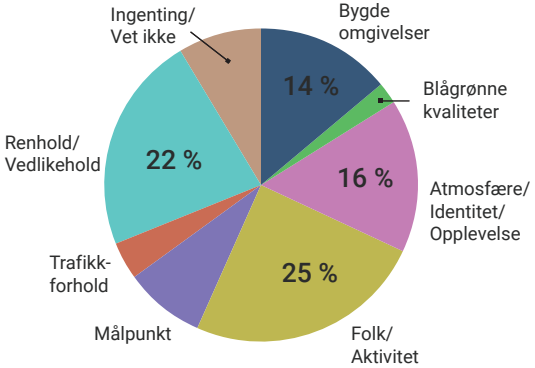

Støy

Blir du forstyrret av støy her nå?

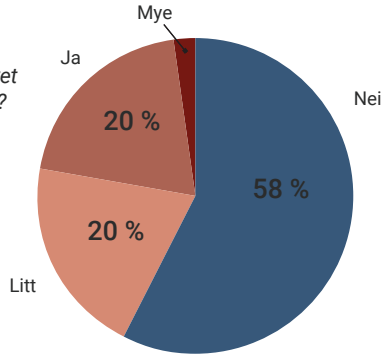

Antall svar: 186

Lek

Ville du latt barn på 6 år leke fritt her?

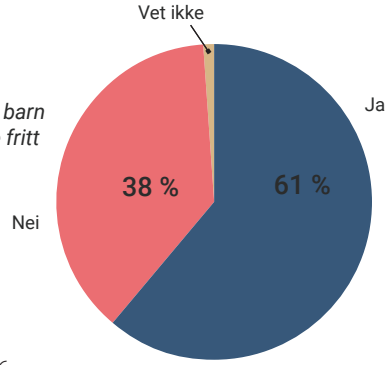

Antall svar: 186

Lek - "Nei"

Hvis nei, hvorfor?

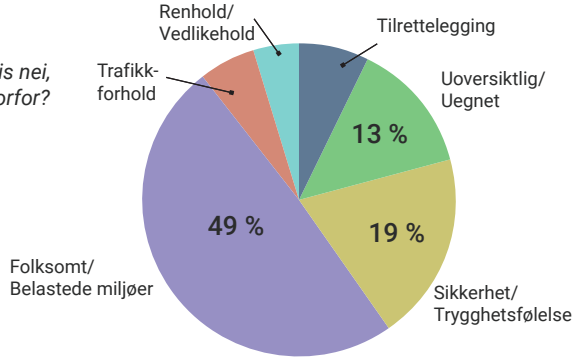

Antall svar: 67

Oppholdsprofil - Hele perioden

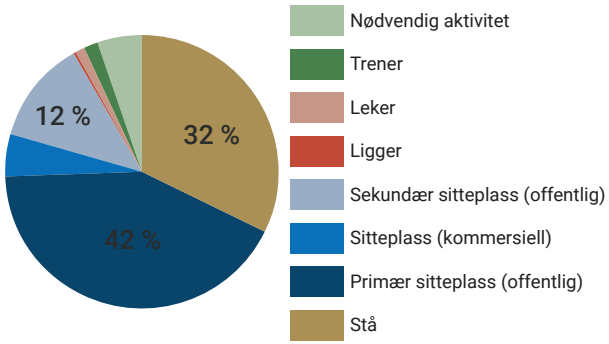

Oppholdsnittprofil- og intensitet i timen

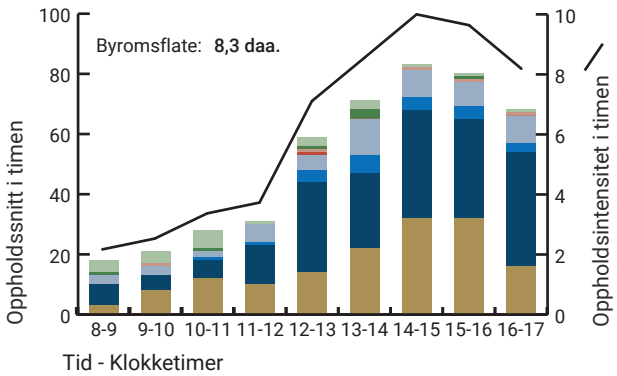

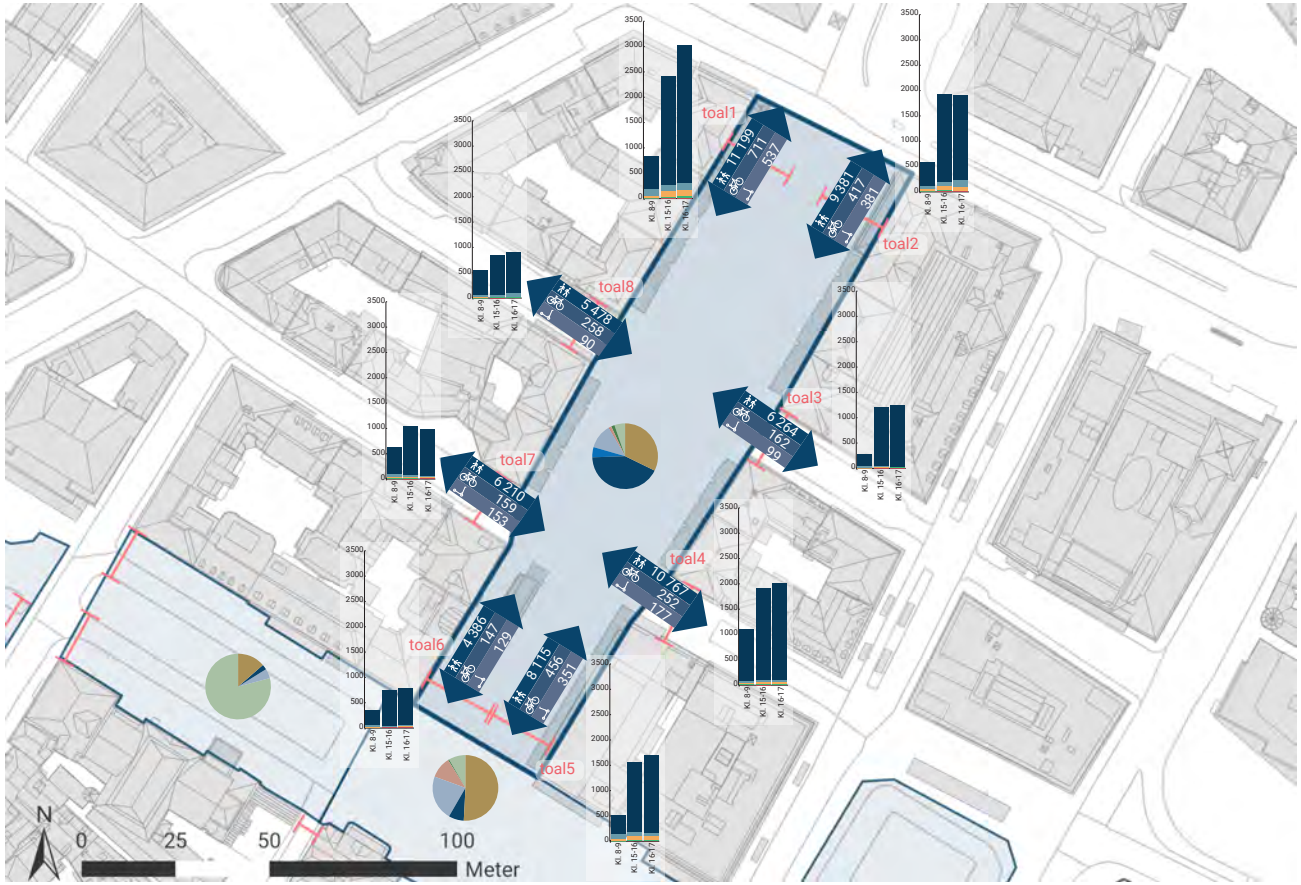

Antall passeringer i undersøkelsesperioden

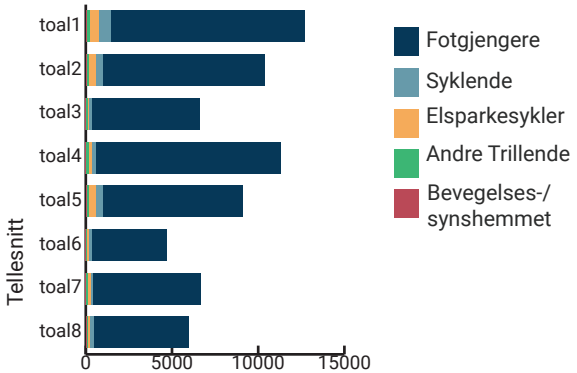

Passeringsprofil- og intensitet i timen over toal4

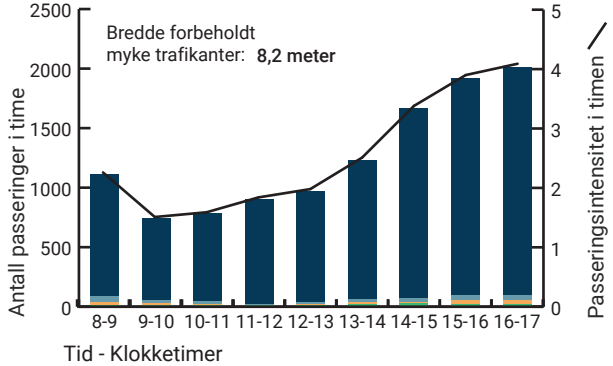

Passeringsprofil i timen (u/ fotgjengere) over toal4

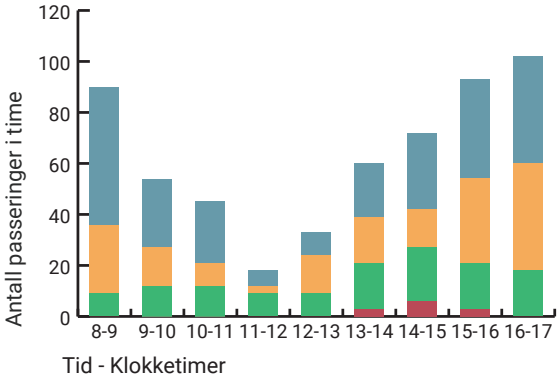

7 VÅGSALLMENNINGEN, NEDRE DEL

ÅR 2022	POENG: **7,5** / 10	(***+0,6***)
ÅR 2021	POENG: 6,9 / 10	

Bygningene og arkitekturen som rammer inn nedre del av Vågsallmenningen er et viktige karaktertrekk som bidrar til byrommets identitet. Trafikkforholdene og en del konflikterende aktivitet preger folks oppfatning av byrommet.

Nedre del av Vågsallmenningen oppnår 7,5 av 10 poeng fra 82 respondenter, noe som er opp fra 6,9 i 2021. Det er spesielt bygningene og arkitekturen folk setter mest pris på. Folk er mindre begeistret for trafikken på fylkesveien ved siden av. Nabo-byrommet Torget med boder/telt oppleves negativt fra nedre del av Vågsallmenningen. Det er også en del respondenter som trekker frem brukskonflikt i sammenheng med belastede miljøer og aktiviteter. Et flertall er ikke villige til å la barn leke i byrommet, og begrunner det i hovedsak med trafikkforholdene, belastede miljøer og aktivitet, samt en manglende trygghetsfølelse.

Av oppholdsprofilen ser en at det er flest folk som står når de oppholder seg i byrommet. Det er også en del sitting på primære, offentlige sitteplasser, kommersielle sitteplasser og nødvendig aktivitet. Oppholdsmengden er økende gjennom dagen, og er høyest kl. 16-17 med et snitt på nærmere 30 personer i byrommet. Oppholdet fordeler seg jevnt mellom flere oppholdsformer. Det tilsvarer en oppholdsintensitet på over 11 personer/daa. byromsflate.

Det er en del myke trafikanter som passerer byrommet. Spesielt er ruten i retning Torgallmenningen brukt. I passasjen i nordvestre hjørne er det på det meste over 1 200 passeringer kl. 15-16. Passeringsintensiteten ligger da på rett over 4 personer/minutt-meter. Intensiteten bør sees i sammenheng med fremkommelighet og hindringer med hensyn til bussholdeplass og folk som venter på bussen i samme område.

Besvarelser - Aldergrupper og kjønn

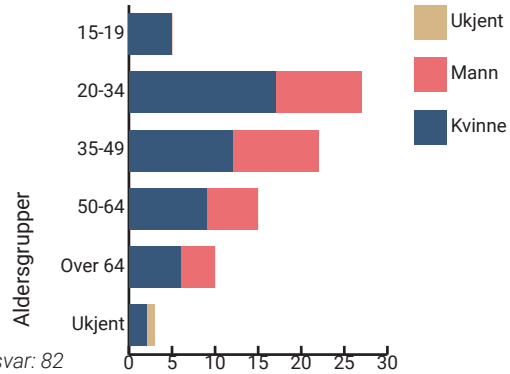

Antall svar: 82

Formål

Hva er formålet med besøket?

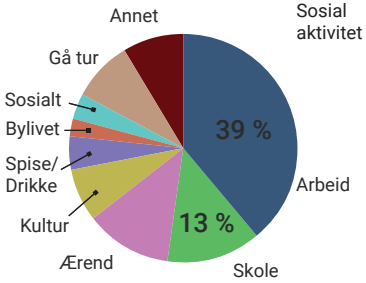

Hovedkategorier

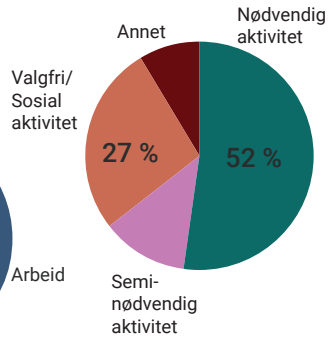

Hva er det ene du liker best med Vågsallmenningen, nedre del?

Antall svar: 82

År 2022			År 2021		
1.	Bygning/Arkitektur	12 %	1.	Åpent rom	17 %
2.	Åpent rom	9 %	2.	Fine/Gamle bygg	17 %
3.	Bryggen	6 %	3.	Bilfritt	6 %

Hva er det ene du liker minst med Vågsallmenningen, nedre del?

Antall svar: 82

År 2022			År 2021		
1.	Bilene/Biltrafikken	17 %	1.	Mangler sitteplasser	23 %
2.	Rusmisbruk	10 %	2.	Mangler uteservering	15 %
3.	Torget/Fisketorget	10 %	3.	Mangler trær/grønt	13 %

Liker best - Kategorier

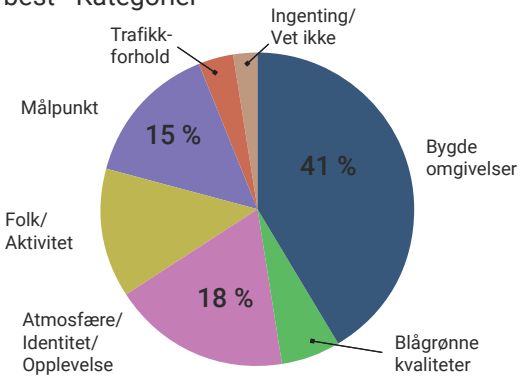

Liker minst - Kategorier

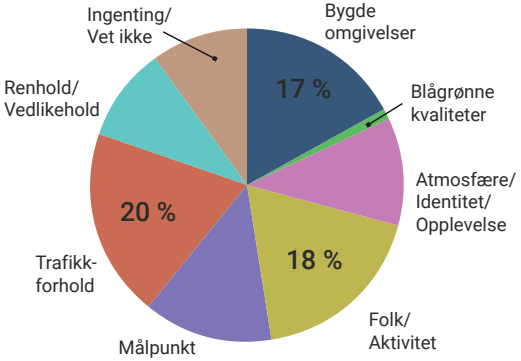

Støy

Blir du forstyrret av støy her nå?

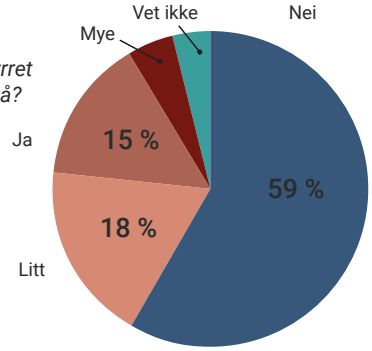

Antall svar: 82

Lek

Ville du latt barn på 6 år leke fritt her?

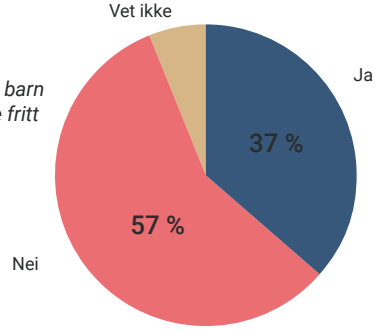

Antall svar: 82

Lek - "Nei"

Hvis nei, hvorfor?

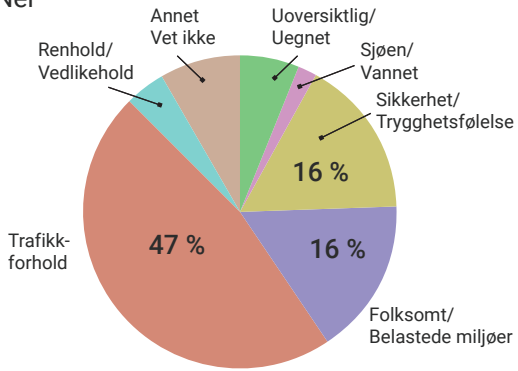

Antall svar: 49

Oppholdsprofil - Hele perioden

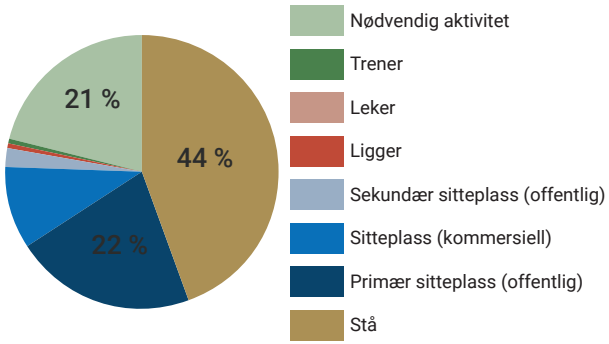

Oppholdsnittprofil- og intensitet i timen

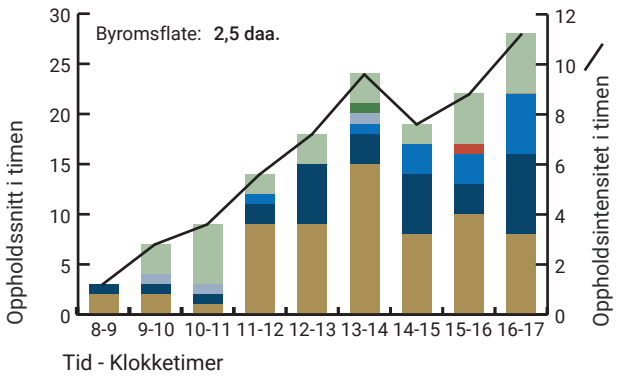

Antall passeringer i undersøkelsesperioden

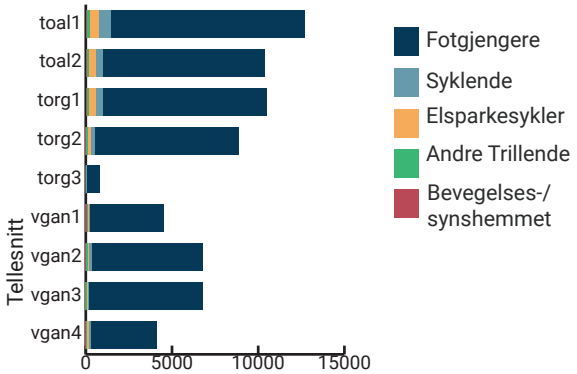

Passeringsprofil- og intensitet i timen over vgan3

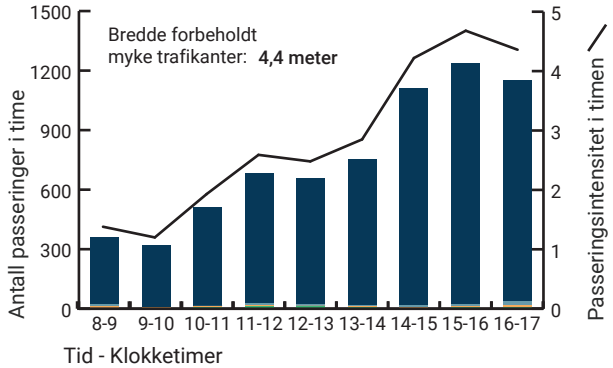

Passeringsprofil i timen (u/ fotgjengere) over vgan3

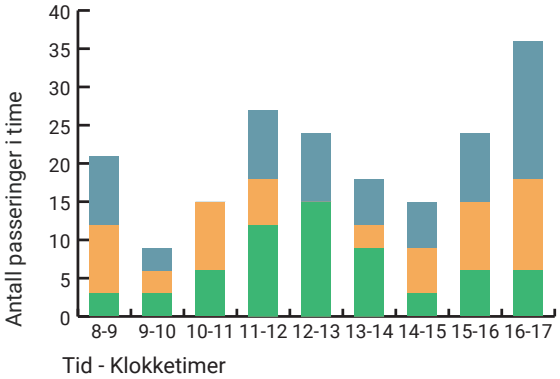

8 VALBORG PLATOUS PLASS

ÅR 2022	POENG: **7,2** / 10	(***+0,0***)
ÅR 2021	POENG: - / 10	

Bruken og identiteten til Valborg Platous plass er nært knyttet til Hovedbiblioteket. Plassen fikk nytt navn i 2021 og er oppkalt etter landets første kvinnelige biblioteksjef. Folk setter pris på den sentrale beliggenheten og tilbudene rundt, samt at plassen er bilfri.

Valborg Platous plass oppnår 7,2 av 10 poeng fra 86 respondenter. Det er de bygde omgivelsene og tilstøtende målpunkt folk trekker frem som mest positivt ved dette byrommet. Den sentrale plasseringen inntil biblioteksbygget er spesielt godt likt. At byrommet er bilfritt er en annen verdsatt kvalitet. Folk er mindre fornøyd med forsøpling og forekomstene av duer og måker. Folk er heller ikke særlig glade for veitrafikken som passerer utenfor, men det synes ikke å skyldes trafikkstøy. Byrommet er det rommet i undersøkelsen hvor færrest er forstyrret av støy. Likevel er to av tre spurte negative til lek i byrommet, og begrunner det med trafikkforhold, samt nærvær av belastede miljøer.

Det er en jevn fordeling av stående og sittende på primære, offentlige sitteplasser i byrommet. Det er også noen kommersielle sitteplasser tilknyttet bibliotekskaféen. På formiddagen foregår det noe arbeid og varelevering som utgjør den nødvendige aktiviteten. På det meste er det i snitt 11 personer som oppholder seg i byrommet mellom kl. 14-15 og 15-16. Det tilsvarer en oppholdsintensitet på noe mer enn 9 personer/daa. byromsflate.

Det er mange myke trafikanter som ferdes gjennom byrommet. Passasjen mellom Hovedbiblioteket og tårnfoten ved Nonneseter er spesielt travel. Trafikken øker gjennom dagen, og topper seg i tidsrommet kl. 16-17, med rundt 1 200 passeringer. Med en bredde på 2,8 meter tilsvarer det en passeringsintensitet på 7,2 personer/minutt-meter, og er den høyeste intensiteten som er registrert i undersøkelsen.

Besvarelser - Aldergrupper og kjønn

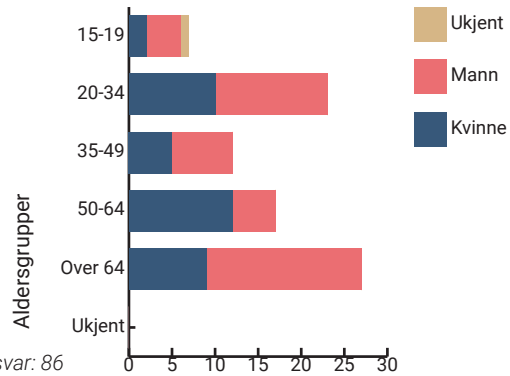

Antall svar: 86

Hva er det ene du liker best med Valborg Platous plass?

Antall svar: 86

År 2022		
1.	Biblioteket/BOB	24 %
2.	Bilfritt/Lite trafikk	8 %
3.	Sentralt	6 %

Hva er det ene du liker minst med Valborg Platous plass?

Antall svar: 85

År 2022		
1.	Duer/Måker/Fugler	12 %
2.	Bosset/Forsøplingen	10 %
3.	Ingenting	8 %

Formål

Hva er formålet med besøket?

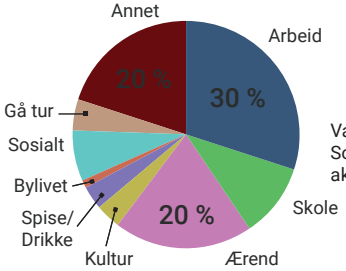

Hovedkategorier

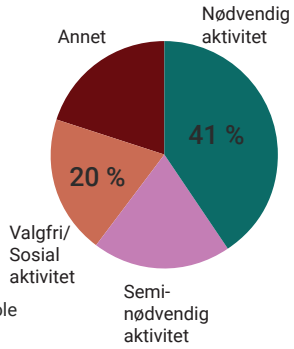

Liker best - Kategorier

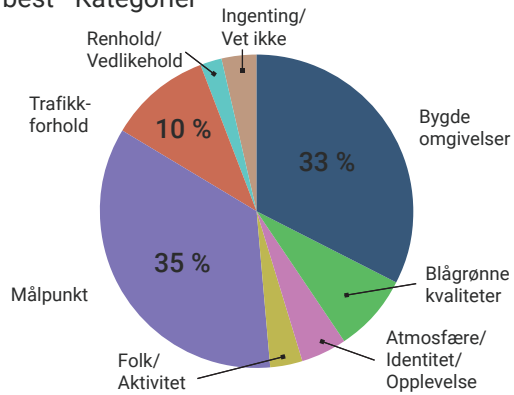

Liker minst - Kategorier

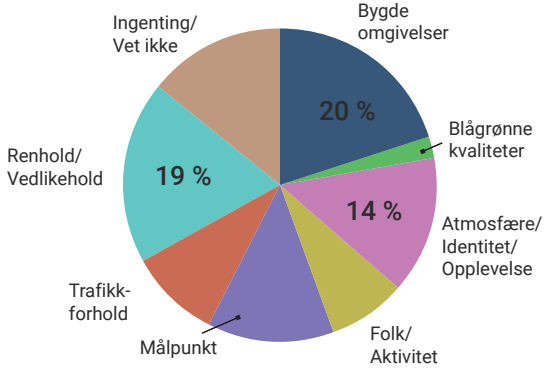

Støy

Blir du forstyrret av støy her nå?

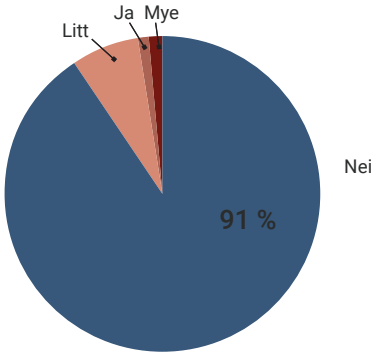

Antall svar: 86

Lek

Ville du latt barn på 6 år leke fritt her?

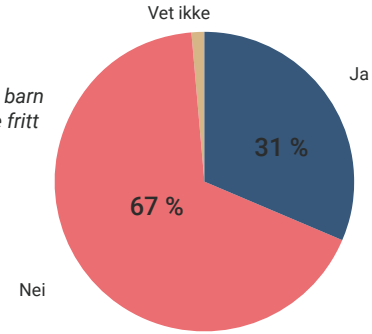

Antall svar: 86

Lek - "Nei"

Hvis nei, hvorfor?

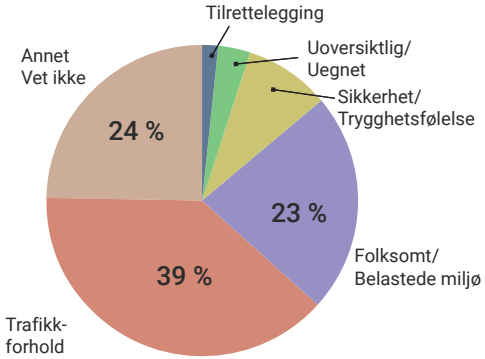

Antall svar: 57

Oppholdsprofil - Hele perioden

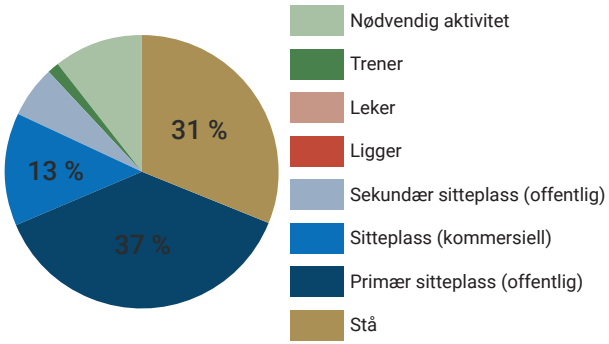

Oppholdsnittprofil- og intensitet i timen

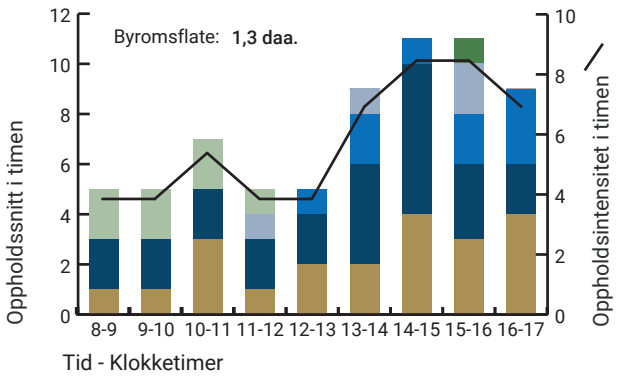

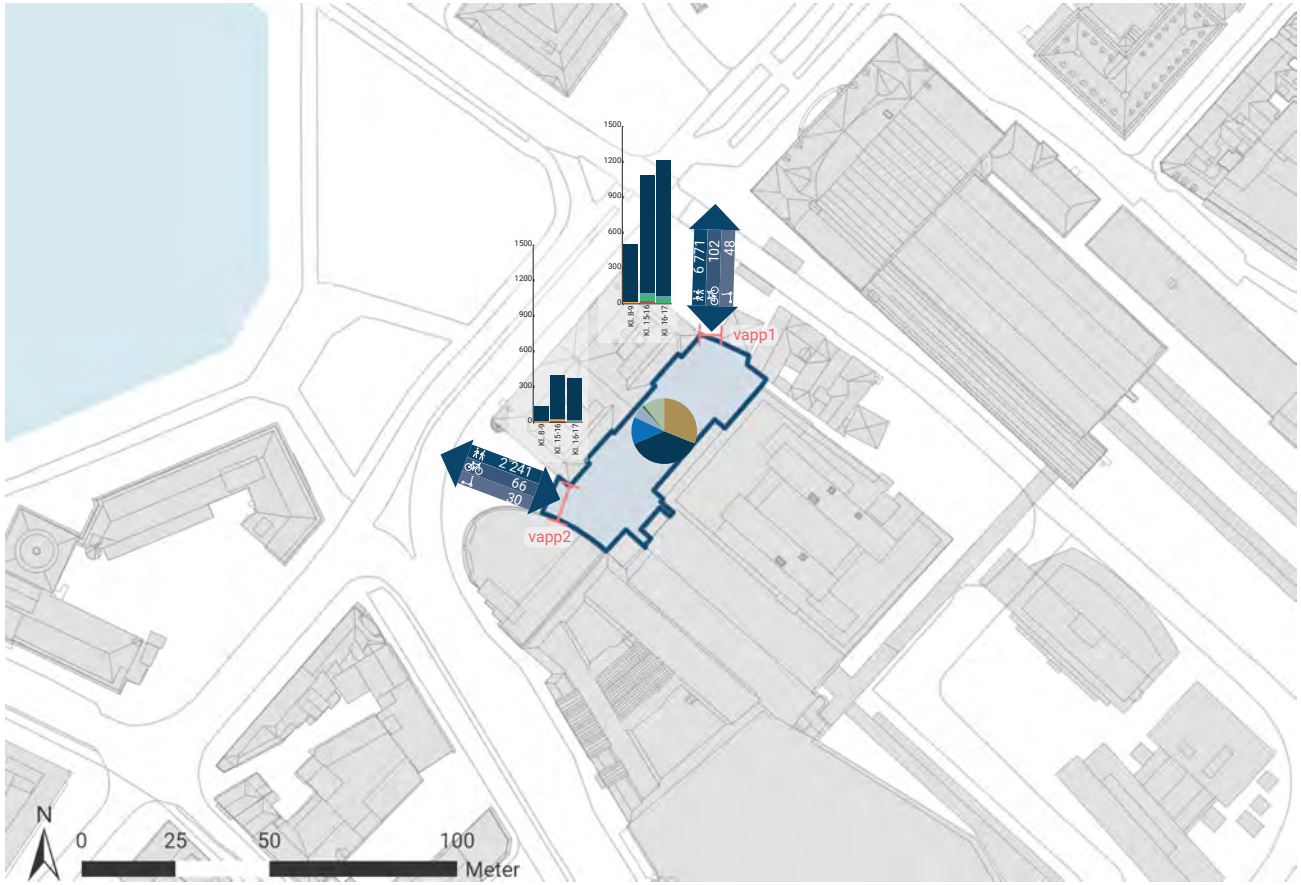

Antall passeringer i undersøkelsesperioden

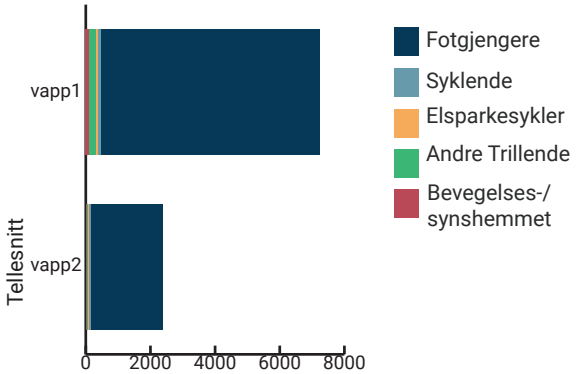

Passeringsprofil- og intensitet i timen over vapp1

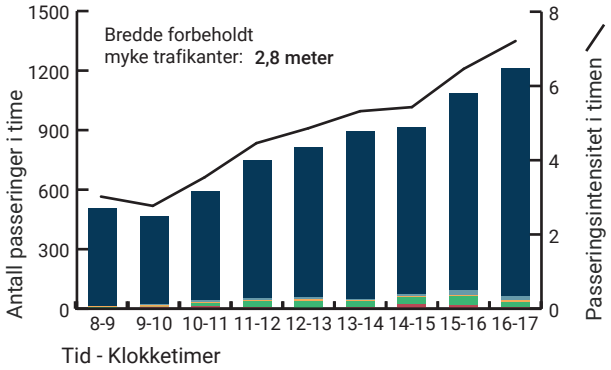

Passeringsprofil i timen (u/ fotgjengere) over vapp1

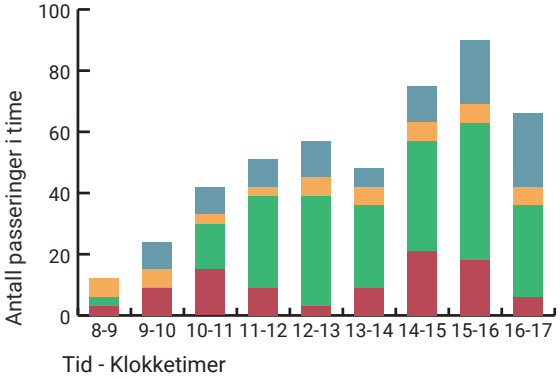

9 ØVRE OLE BULLS PLASS

ÅR 2022	POENG: **7,0** / 10	(***+0,0***)
ÅR 2021	POENG: - / 10	

Folk har en noe todelt opplevelse av Øvre Ole Bull plass. Folk verdsetter de grønne sidene, men ser få andre positive kvaliteter ved byrommet. Trafikkens rolle i byrommet er lite verdsatt.

Øvre Ole Bulls plass oppnår 7 av 10 poeng fra 101 respondenter. Det er i all hovedsak de blågrønne kvalitetene folk verdsetter høyest med hele 74 %. Ingen byrom i undersøkelsen får en høyere andel enn dette, hva gjelder denne kvaliteten. Det er ellers lite spredning i hva folk verdsetter. Det kan tyde på en ubalanse eller mangel på andre positive trekk ved byrommet. Mange er misfornøyde med biltrafikk som preger byrommet. Det midlertidig pågående byggearbeidet gir også forstyrrelser. Flesteparten er forstyrret av støy her. Nærmere tre av fire er negative til lek i byrommet, og 80 % av de 73 respondentene begrunner det med trafikkforholdene.

Oppholdsprofilen for Øvre Ole Bulls plass domineres av nødvendig aktivitet, og skiller seg markant ut fra tilstøtende byrom. Det foregikk bygningsarbeid i byrommet under undersøkelsesperioden. Det er også en drosjeholdeplass i byrommet som bidrar til den høye andelen nødvendig aktivitet. Antallet som oppholder seg i byrommet er jevnt fra morgen og frem til kl. 15. Da avtar mengden nødvendig aktivitet, sannsynligvis som følge av at bygningsarbeidet avsluttes for dagen.

Det er en del myke trafikanter som ferdes gjennom byrommet. Veisperring som følge av bygningsarbeidet langs deler av fasaden til Ole Bulls scene antas å ha påvirket bevegelsesmønsteret betydelig i perioden. Det er registrert tre ganger færre passeringer på Ole Bull-siden enn langs Logen på motsatt side. De fleste passeringer er registrert mellom kl. 13-14, med nærmere 1 200. Det tilsvarer en passeringsintensitet på rundt 3,5 personer/minutt-meter fortausbredde.

Besvarelser - Aldergrupper og kjønn

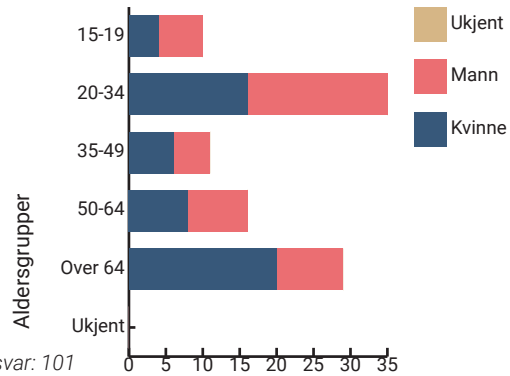

Antall svar: 101

Formål

Hva er formålet med besøket?

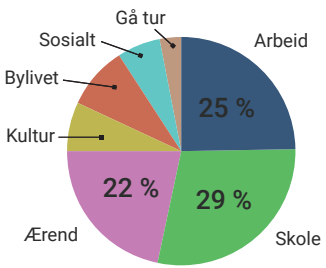

Hovedkategorier

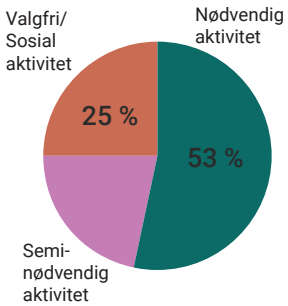

Hva er det ene du liker best med Ø. Ole Bulls plass? Antall svar: 100

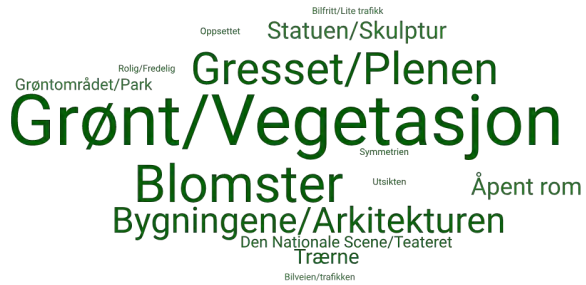

År 2022		
1.	Grønt/Vegetasjon	35 %
2.	Blomster	19 %
3.	Gresset/Plenen	14 %

Liker best - Kategorier

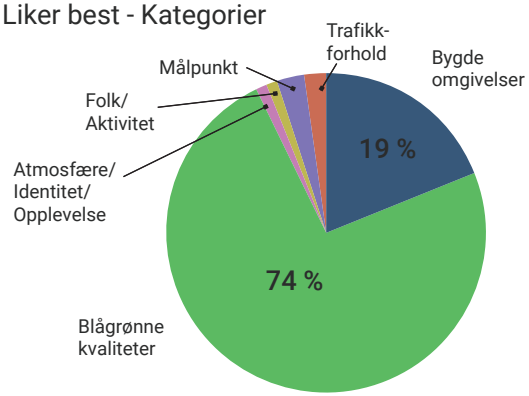

Hva er det ene du liker minst med Ø. Ole Bulls plass? Antall svar: 93

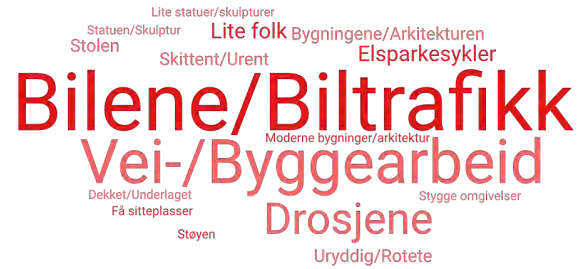

År 2022		
1.	Bilene/Biltrafikk	39 %
2.	Vei-/Byggearbeid	26 %
3.	Drosjene	13 %

Liker minst - Kategorier

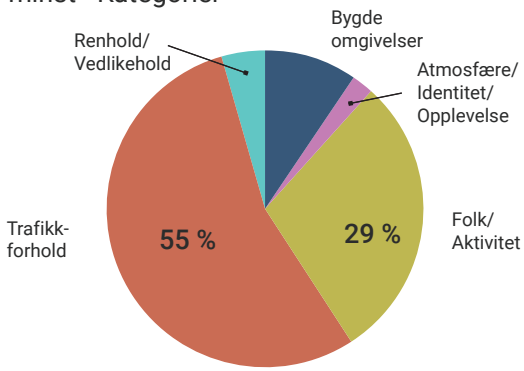

Støy

Blir du forstyrret av støy her nå?

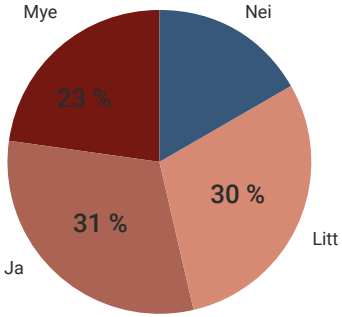

Antall svar: 101

Lek

Ville du latt barn på 6 år leke fritt her?

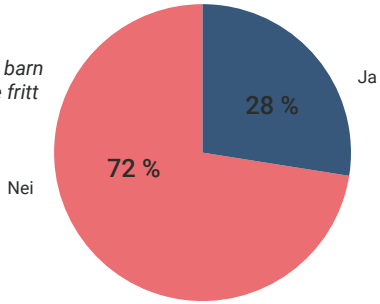

Antall svar: 101

Lek - "Nei"

Hvis nei, hvorfor?

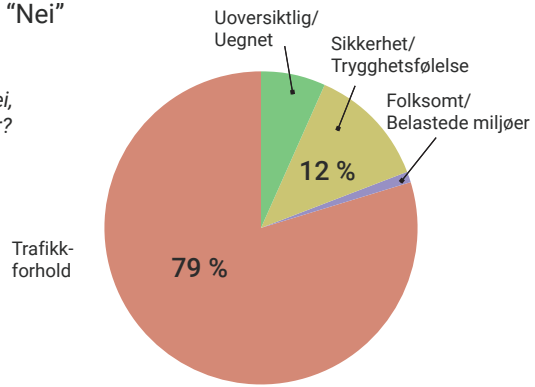

Antall svar: 73

Oppholdsprofil - Hele perioden

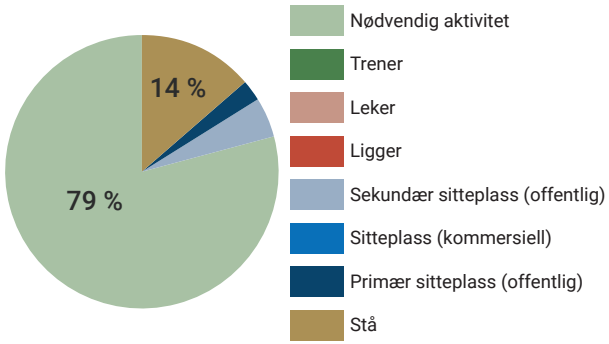

Oppholdsnittprofil- og intensitet i timen

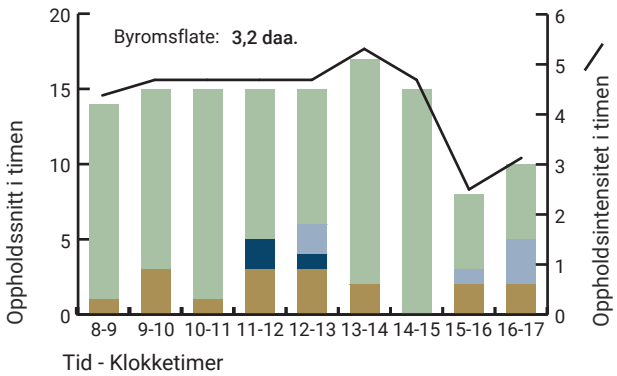

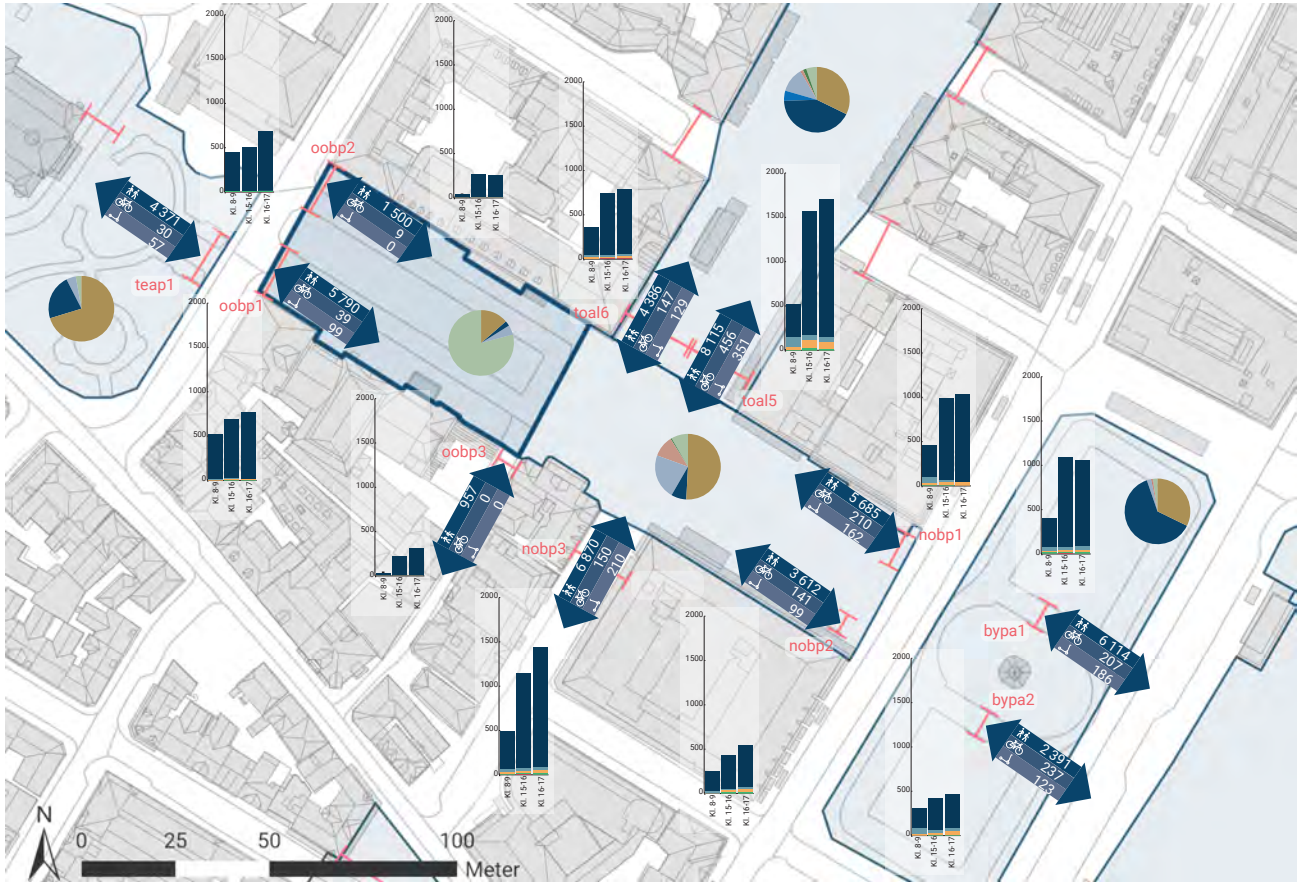

Antall passeringer i undersøkelsesperioden

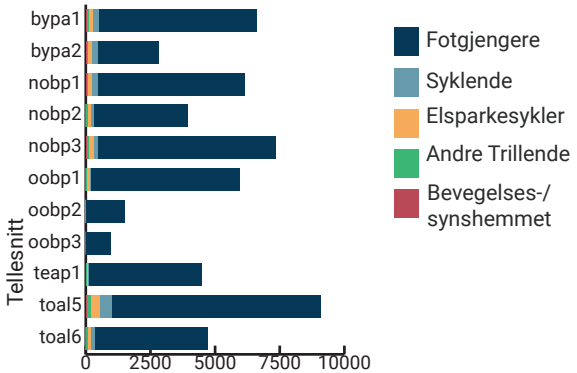

Passeringsprofil- og intensitet i timen over oobp1

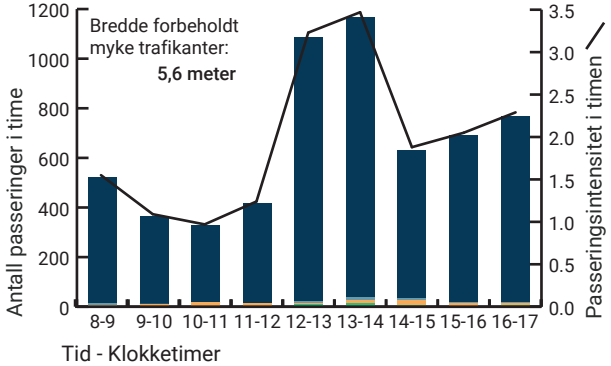

Passeringsprofil i timen (u/ fotgjengere) over oobp1

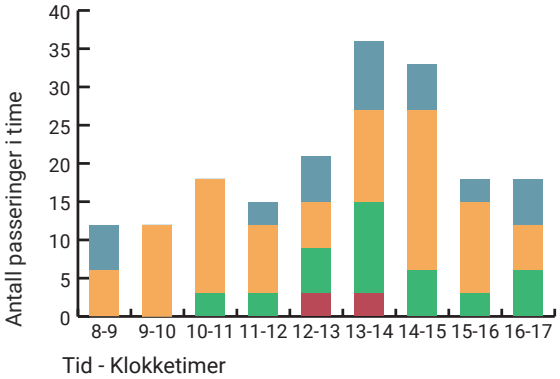

10 TORGET

ÅR 2022	POENG: **6,1** / 10	(*-0,5*)
ÅR 2021	POENG: 6,6 / 10	

Torget kan karakteriseres som et byrom med mye og forskjellig aktivitet. Kaien og nærheten til sjøen utgjør naturlig nok en viktig del av byrommets identitet. Det samme gjør handelsaktiviteten på torgflaten. Samtidig registreres misnøye ved estetiske og miljømessige forhold som søppel, rot og lukt i byrommet.

Torget oppnår 6,1 av 10 poeng fra 177 respondenter. Det er ned 0,5 poeng fra tilsvarende registrering i 2021. Det er et stort spenn i kvalitetene folk verdsetter med byrommet. Det gjelder de bygde omgivelsene, blågrønne kvaliteter, atmosfæren, folkelivet og tilknytningen til målpunkter. Nærheten og utsikten til sjøen, båtlivet og folkelivet trekkes spesielt frem. Derimot er også mange mindre fornøyd med salgsbodene og teltene som opptar mye plass på torgflaten. Mange er også negative til forsøpling, lukt og rot. To av tre er negative til lek i byrommet, og begrunner det med en kombinasjon av trafikkforholdene, nærheten til sjøen, samt at torgflaten er uegnet for lek, og at det er folksomt.

Torget er det byrommet i undersøkelsen med nest høyest registrert oppholdsmengde. Oppholdsprofilen viser ganske god balanse mellom forskjellige former for opphold. Dette er forenelig med torgaktiviteten som foregår på torgflaten. Det er et økende antall og andel sittende på kommersielle sitteplasser ut over ettermiddagen. Det er mest opphold kl. 15-16. Da er det i snitt rundt 70 personer som oppholder seg i byrommet gjennom timen. Det tilsvarer en oppholdsintensitet på 9,5 personer/daa. byromsflate.

Det er mange myke trafikanter som ferdes over Torget i nord-sør-retning. På vestsiden av Rundetårnet var det 7 000 som passerte i løpet av undersøkelsesperioden. Det er fleste i tidsrommet kl. 16-17, i alt 1 400 passeringer. Det tilsvarer en passeringsintensitet på 2,3 personer/minutt-meter.

Besvarelser - Aldergrupper og kjønn

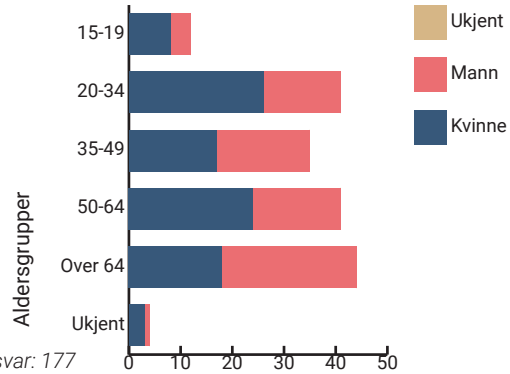

Antall svar: 177

Formål

Hva er formålet med besøket?

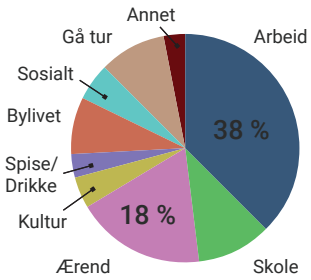

Hovedkategorier

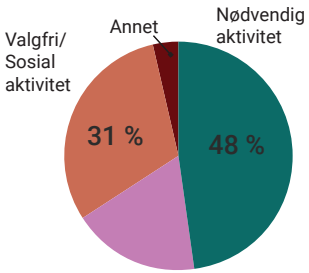

Hva er det ene du liker best med Torget? *Antall svar: 173*

| År 2022 | | |

Oppholdsprofil - Hele perioden

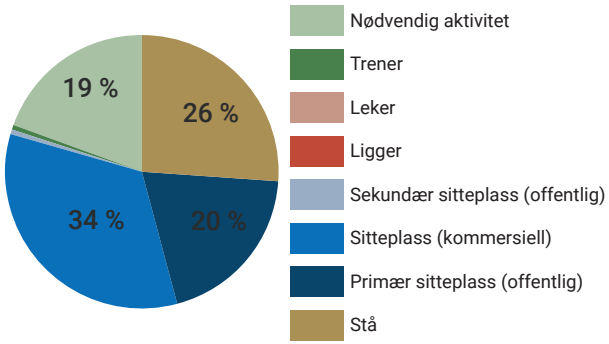

Oppholdsnittprofil- og intensitet i timen

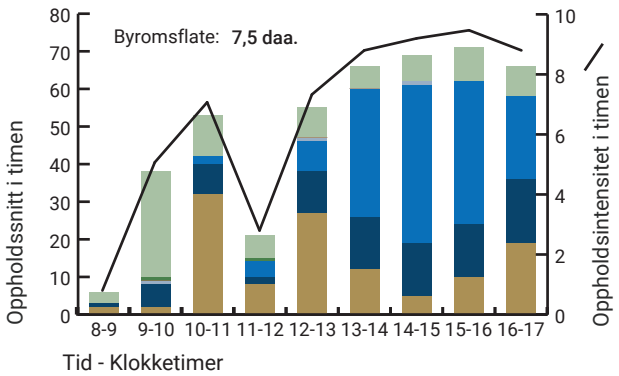

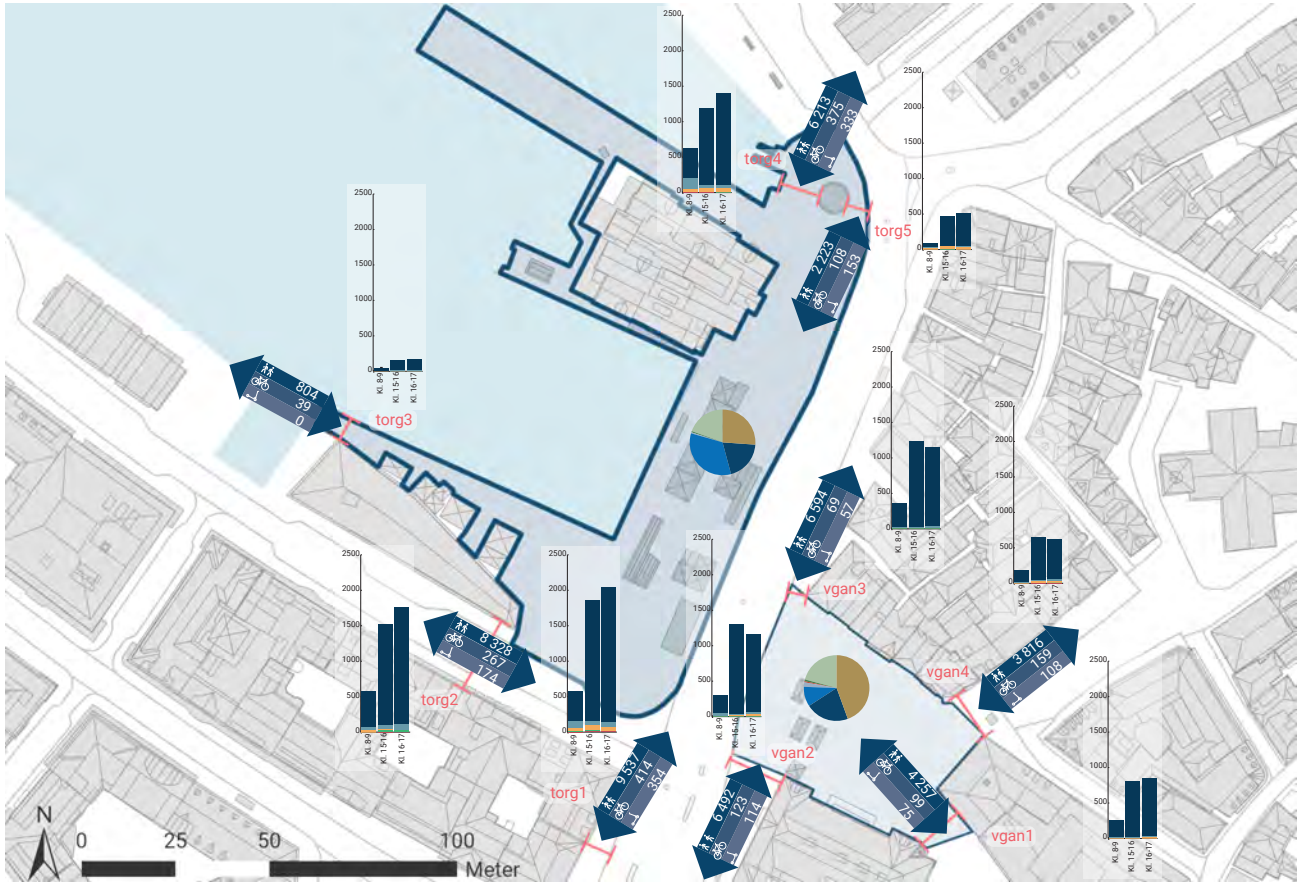

Antall passeringer i undersøkelsesperioden

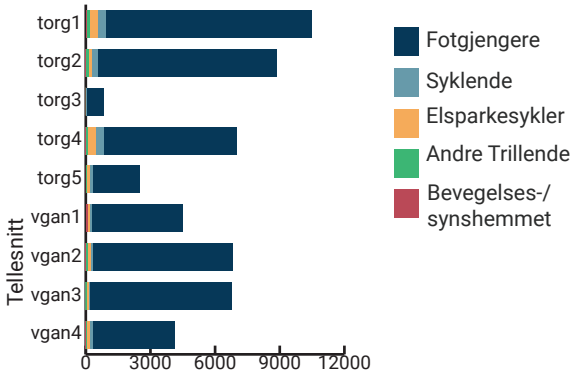

Passeringsprofil- og intensitet i timen over torg4

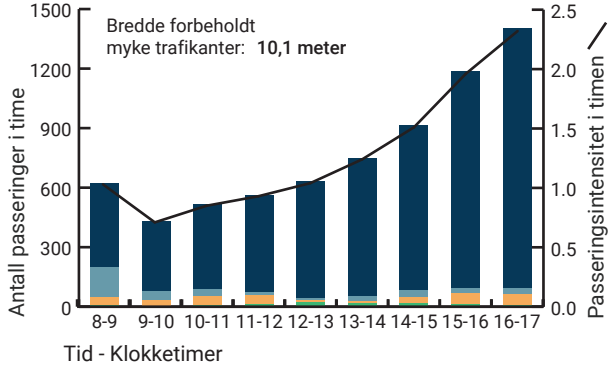

Passeringsprofil i timen (u/ fotgjengere) over torg4

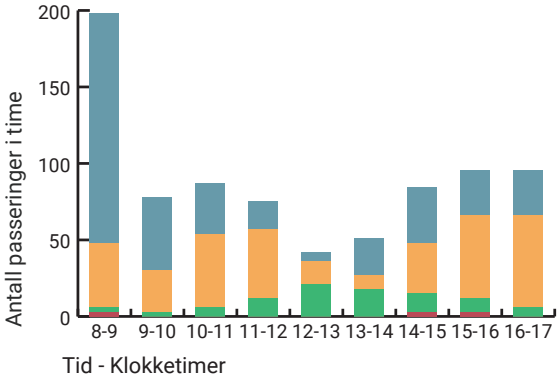

KAPITTEL 4 ORGANISERING OG METODE

ORGANISERING OG RUTINE
MYKE TRAFIKANTER
OPPHOLDSAKTIVITET
INTERVJUER
OBSERVASJONER
DATAGRUNNLAG

ORGANISERING OG RUTINE

Årets bylivsundersøkelse er utført i et samarbeid mellom Bymiljøetaten og institutt for Geografi ved Universitetet i Bergen. Som del av feltkurset i samfunngeografi har studenter utgjort tellekorpset i undersøkelsen. Undersøkelsen foregikk torsdag 29. september i perioden kl. 08-16:15.

Studentene er fordelt i grupper, og de enkelte byrommene i undersøkelsen er fordelt mellom gruppene. For hver gruppe fungerer en student som gruppeleder med litt ekstra ansvar for gruppens gjennomføring av feltkursdagen. Før feltkurset har studentene fått innføring i bylivsfagfeltet og opplæring i metoden for bylivsundersøkelsen. Studentassistenter ved instituttet står for gjennomføringen av feltkurset og er til stede i feltperioden.

Undersøkelsen er lagt opp som en fast rutine som repeteres hver hele time. Årets undersøkelse startet klokken 08:00 og varte frem til klokken 16:15. Det innebærer at rutinen ble repetert i åtte runder, samt med en avsluttende, avkortet runde. Undersøkelsen består av en kombinasjon av kvantitative og kvalitative registreringer. Dette muliggjør en samlet innhenting av en stor mengde bylivsdata i mange byrom på kort tid. De fire måtene å registrere på er:

- En registrering av myke trafikanter i tellesnitt
- To registreringer av oppholdsaktivitet i byrommet
- Fortløpende intervjuer i byrommet
- Fortløpende observasjoner i byrommet

Registrering av myke trafikanter og *oppholdsaktivitet* gjøres kvantitativt, mens *intervju* og *observasjoner* utgjør undersøkelsens kvalitative del.

Til undersøkelsen benyttes penn, papirskjemaer og mekaniske håndtellere. Det er utformet et eget skjema for hver av de fire registreringstypene. Etter feltarbeidet digitaliseres registreringene i regneark som rådata. Rådataene bearbeides, sammenstilles og struktureres før det fremstilles i grafer og tabeller i denne rapporten.

Hver hele registreringstime starter med telling av myke trafikanter. Det gjøres sammenhengende i 10 minutter i definerte tellesnitt. Det gjøres to oppholdsregistreringer i løpet av timen. Første oppholdsregistrering skjer så snart tellingen av myke trafikanter er avsluttet. Den andre oppholdsregistreringen skjer en halvtime etter den første. Intervjuer og observasjoner gjøres fortløpende gjennom undersøkelsen, mellom de kvantitative registreringene.

MYKE TRAFIKANTER

Til undersøkelsen er det definert egne tellesnitt på tvers av gater og i byrom hvor myke trafikanter telles. Tellingene gjøres i 10 minutter ved starten av hver hele time. Til tellingene brukes en mekanisk håndteller. Alle som passerer tellesnittet i denne perioden registreres. Det er ikke registrert retning for passeringen av tellesnittet.

Det registreres myke trafikanter i fem kategorier, disse er:

- Fotgjengere
- Syklende
- Brukere av elsparkesykler
- Bevegelseshemmet og synshemmet med hjelpemiddel
- Andre trillende

Kategorien *syklende* gjelder alle former for syklende og sykler. For passasjersykler registreres også passasjerene, for eksempel barn i barneseter.

Kategorien *brukere av elsparkesykler* gjelder brukere av alle former for sparkesykler.

Det registreres passeringer gjort av *bevegelseshemmede og synshemmede* så langt det er mulig ved å se etter synlige hjelpemidler. Det gjelder for eksempel brukere av rullestol, rullator, krykker, gåstokk, hvit stokk og førerhund. Begrunnelsen for å samle registreringene av bevegelseshemmede og synshemmede er at utfordringer med fremkommelighet knyttet til fysisk detaljutforming er overlappende.

Andre trillende er en samlekategori for alle andre trillende som ikke faller inn under definisjonene for de andre kategoriene. Det gjelder for eksempel barnevogner.

Registreringen av myke trafikanter i 10 minutter utgjør et utvalg som legges til grunn for å anslå hvor mange som passerer i halvtimen før og etter tellingen. Erfaringsmessig er 10 minutter et tilstrekkelig tidsrom for at utvalget vil være representativt for slike tellinger, men det henger også sammen med hvor jevn flyten av passeringer er (Gehl & Svarre, 2013). Er flyten av passeringer ganske jevn, forventes utvalget å gi en god representasjon. Flyten av passeringer kan påvirkes av for eksempel hindringer som trafikklyskryssinger.

Tellesnitt er forsøkt plassert med avstand til kjente hindringer for å redusere mulig påvirkning av bevegelsesflyten. Dette er også en utfordring for registrering når myke trafikanter kategoriseres i kategorier hvor det er få passeringer og uten jevn flyt. Dette gjelder for eksempel registreringer av bevegelseshemmede og synshemmede.

OPPHOLDSAKTIVITET

Det registreres oppholdsaktivitet innenfor hvert enkelt byrom. Oppholdsregistreringen gjøres i to runder i timen. Første oppholdsregistrering skjer så snart registreringen av myke trafikanter er avsluttet. Andre oppholdsregistrering skjer en halvtime etter den første.

All oppholdsaktivitet i byrommet registreres. Myke trafikanter som beveger seg gjennom byrommet defineres ikke som opphold, og registreres ikke. Det samme gjelder myke trafikanter som venter ved overgangsfelt. Registreringsteknikken for opphold er at en «fryser» byrommet og registrerer alle som oppholder seg i det på det tidspunktet. For en konsekvent registrering er det definert en fast trasé som følges gjennom byrommet hver gang. Det føres ikke oversikt over oppholdslengde, og noen som oppholder seg lenge i byrommet vil registreres i flere runder. Det registreres opphold i ni kategorier:

- Stående
- Bruk av offentlig primære sitteplasser
- Bruk av offentlig sekundære sitteplasser
- Bruk av kommersielle sitteplasser
- Bruk av private sitteplasser
- Liggende
- Lekende
- Treningsaktivitet
- Nødvendig aktivitet

Valg av kategorier er basert på kjente etablerte sammenhenger mellom typer aktivitet og fysiske forutsetninger (Gehl, 2010).

Nødvendig aktivitet er en egen hovedkategori og inkluderer ulike former for arbeid, venting på transport og venting i kø. Nødvendig aktivitet er i mindre grad knyttet til de fysiske forutsetningene for opphold i byrommene, men kan likevel gi et viktig bidrag til mangfoldet av aktivitet og opplevelsen av byliv sammen med annen aktivitet.

De åtte andre kategoriene sorterer under hovedkategorien *valgfri aktivitet*. Å *stå*, *sitte* og *ligge* er basisformer for opphold, mens *lek* og *trening* er mer sammensatte aktiviteter.

For sitteaktivitet er det differensiert mellom typer hvor premissene og virkningen avviker vesentlig fra hverandre. Det innebærer et det skilles mellom sitteaktivitet som er på *offentlig*, *kommersiell* eller *privat* sitteplasser, samt mellom bruk av sitteplasser som er *primære* eller *sekundære*.

Offentlige oppholdstilbud er som utgangspunkt tilgjengelige for alle. Kommersielle oppholdstilbud henger sammen med næringsvirksomhet. Det er i all hovedsakelig uteservering i byrommet som faller innenfor denne kategorien. Det gjelder egne regler og aktørene innfører og håndhever forskjellige bruksbetingelser. Privat opphold er relatert til privat eiendom og uteoppholdssoner, for eksempel semi-private forhager som oppholdssone tilstøtende offentlige byrom. I årets undersøkelse er det ingen tilfeller av denne kategorien i noen av byrommene. For offentlige sitteplasser skilles det mellom bruk av primære og sekundære sitteplasser. Primære sitteplasser er sittetilbud hvor utformingen og hovedformålet er å kunne sitte ned. Dette gjelder hovedsakelig på benker og stoler. Sekundære sitteplasser er tilbud hvor formen på installasjonen gjør sitting mulig, uten at det er det definerende formålet. Sekundære sittetilbud kan være f.eks. trapper, kanter, sokler, pullerter og andre byromselementer.

Av to registreringene i timen beregnes et gjennomsnitt for mengde opphold i byrommet. Resultatet er et anslag for hvor mange som til enhver tid oppholder seg i byrommet fordelt på timene gjennom dagen. Oppgitte totalsummer for hele undersøkelsesperioden er en sum av gjennomsnittene for hver time.

INTERVJUER

Intervjuer gjøres fortløpende innimellom de fastlagte kvantitative registreringene. Studentene tar kontakt med folk som oppholder seg eller beveger seg gjennom byrommene. De spør om de vil delta på et kort intervju om byen. Det stilles totalt ti spørsmål og tar omtrent ett minutt å gjennomføre

Bylivsspørsmålene er:

- Hvor godt liker du omgivelsene her du er nå på en skala 1 til 10, hvor 10 er best?
- Hva er det ene du liker best med [Navn på byrommet]?
- Hva er det ene du liker minst med [Navn på byrommet]?
- Ville du latt barn på seks år leke fritt her?
- Hvis nei – hvorfor ikke?
- Blir du forstyrret av støy her nå?

For omgivelsespoengene regnes det ut et gjennomsnitt for hvert byrom. Poengsnittet gir en oppfatning om hvilke byrom i undersøkelsen innbyggerne liker best, og kan sees i sammenheng med kvalitetene som verdsettes.

På spørsmålene om hva folk liker best og minst er svarene fritekst i form av stikkord eller korte setninger. For å øke informasjonsverdien blir nærliggende svar omkodet i etterbehandlingen av dataene. Som eksempel blir blomst, blomster, blomstene, beplantningen o.l. omkodet til kodegruppen *blomster*. Kodegruppene er videre fordelt på noen hovedkategorier. Disse hovedkategoriene er tilpasset denne undersøkelsen, med er basert på vanlige kategorier som brukes innenfor bylivsundersøkelser og medvirkning (Gehl, 2010; Project for Public Spaces, 2018).

For spørsmål om lek og støy er det angitt svaralternativer, men for oppfølgingsspørsmål om lek er svaret fritekst. Også her omkodes svar og fordeles på hovedkategorier.

Videre stilles det et par bakgrunnspørsmål:

- Kjønn
- Aldersgruppe (15-19, 20-34, 35-49, 50-64, over 65)
- Turist
- Hvorfor er du i sentrum i dag (Hva er formålet med besøket)?

På spørsmål om hvorfor intervjuobjektet er i sentrum i dag, blir svarene plassert innenfor en av ni kategorier. Kategoriene er: *Arbeid* (1), *skole* (2), *ærend* (3), *kultur* (4), *spise/drikke* (5), *byliv* (6), *sosialt* (7), *gå tur* (8), *annet* (9).

Det er uunngåelig at disse kategoriene i noen grad vil overlappe, for eksempel hvis formålet er ut å spise med venner. Hva svaret kategoriseres som avhenger av hva intervjuobjektet selv trekker frem som den primære grunnen for bybesøket, og hva den som foretar intervjuet oppfatter det som.

Kategorien *arbeid* gjelder alt av arbeid som er formålet med bybesøket. Kategorien *skole* gjelder også studier og utdanning. *Ærend* gjelder for varehandel og tjenestekjøp, som legetime, konsultasjon, dagligvarehandel o.l. Kategorien *sosialt* gjelder generelt for alt av sosial aktivitet, som å treffe venner og bekjente. Kategorien *spise/drikke* innbefatter kafébesøk, lunsj, restaurant, bar o.l. *Kultur* gjelder f.eks. kino, teater, konsert o.l. Kategorien for *bylivet* gjelder der formålet med byturen er å oppleve en stemning av byen, folkelivet og bylivet. Kategorien for å *gå tur* gjelder også annen fysisk aktivitet og trening. Kategorien *annet* er alt som ikke faller innenfor de nevnte kategoriene.

Svarkategoriene er igjen fordelt på hovedkategorier for aktivitet forbundet med fysiske forutsetninger (Gehl, 1971). De fysiske forutsetningene i denne sammenheng er ofte målpunkt og tilbud som finnes i sentrum. Arbeid og skole er typiske *nødvendige*

aktiviteter, mens ærend vil kunne være både nødvendig og valgfritt avhengig av det spesifikke ærendet. Ærend kategoriseres derfor som *semi-nødvendig aktivitet*. Sosial aktivitet, spise/drikke, kulturell aktivitet, oppleve bylivet og gå tur kategoriseres som *valgfri og sosial aktivitet*. Disse aktivitetene kan foregå både i forbindelse med målpunkt i bygninger og i de offentlige byrommene.

OBSERVASJONER

Observasjoner gjøres sammen med intervjuene fortløpende innimellom de fastlagte kvantitative registreringene. Observasjoner har i hovedsak to funksjoner. Den ene er å redegjøre for avvik og variasjoner knyttet til de kvantitative registreringene, f.eks. hindringer for myke trafikanter eller enkeltarrangementer som avviker fra normaltilstanden. Den andre er å fange opp forhold ved aktiviteten i byrommet som ikke uten videre lar seg kvantifisere, men heller krever en beskrivelse. At det er veldig mange barnehager og skoler i og rundt Teaterparken og Den Nationale Scene på formiddagen er eksempel på en slik type observasjon som gir utvidet forståelse for hva som er bruken og hvem som er brukergruppene.

DATAGRUNNLAG OG UTVALG

Nøyaktighet og feilkilder

Datainnsamlingen foregår som manuelt feltarbeid hvor omtrent 50 studenter følger et fast opplegg. Selv om metoden og rammene for undersøkelsen er beskrevet og formidlet, er det mange forhold som ikke kan avklares på forhånd. Det vil alltid være usikkerhet forbundet til denne type manuelt feltarbeid, både knyttet til nøyaktighet på dataene og vurderinger som må gjøres i felt.

Innsamlede data representerer et øyeblikksbilde og estimater basert på dette har også det som forutsetning. Det er viktig å være seg bevisst på forutsetningene og rammene som ligger til grunn for bylivsdataene og resultatene ved videre bruk.

Utvalg og populasjon

Å spørre innbyggerne om hva de mener og liker ved byrommene gir mye god informasjon. Samtidig må en være bevisst på grunnlaget for videre generalisering.

For å kunne oppnå et statistisk representativt resultat for intervjudataen er det nødvendig med en tilstrekkelig størrelse på utvalget relatert til populasjonen som undersøkes. Rammene for undersøkelsen er Bergen, hvor det ved inngangen til 2022 var rett oppunder 287 000 innbyggere i kommunen. Med utgangspunkt i populasjonen i kommunen kan et utvalg på omtrent 100 intervjuer være tilstrekkelig.

Byrom med færre enn 100 besvarelser når ikke opp til denne statistiske standarden, og må anvendes med dette som forutsetningen. Med færre svar øker usikkerheten.

Selv om antall svar ikke når opp til nevnte statistiske standard, gir undersøkelsen likevel et uttrykk for mange innbyggere sine meninger om og opplevelser av byrommet. Undersøkelsen vil være en kilde til informasjon om dette.

Byrom med færre enn 100 besvarelser er Festplassen (92), Valborg Platous plass (86), Vågsallmenningen, nedre (82), Byparken (76) og Nedre Ole Bulls plass (58).

VÆRET

Som en kystby mellom byfjell langt mot nord der det regner jevnt over mer enn 200 dager i året, ligger ikke de klimatiske forholdene spesielt godt til rette for opphold og aktivitet i byrommene. I våre omgivelser antas været å være en svært viktig faktor for variasjon i mengde og type myke trafikanter og aktivitet i byrommene. Den dagen undersøkelsen ble gjennomført var det jevnt over godt vær med lite vind og ingen nedbør. Det føres feltnotater om været som korresponderer godt med værmeldingen for Florida målestasjon (Figur 29).

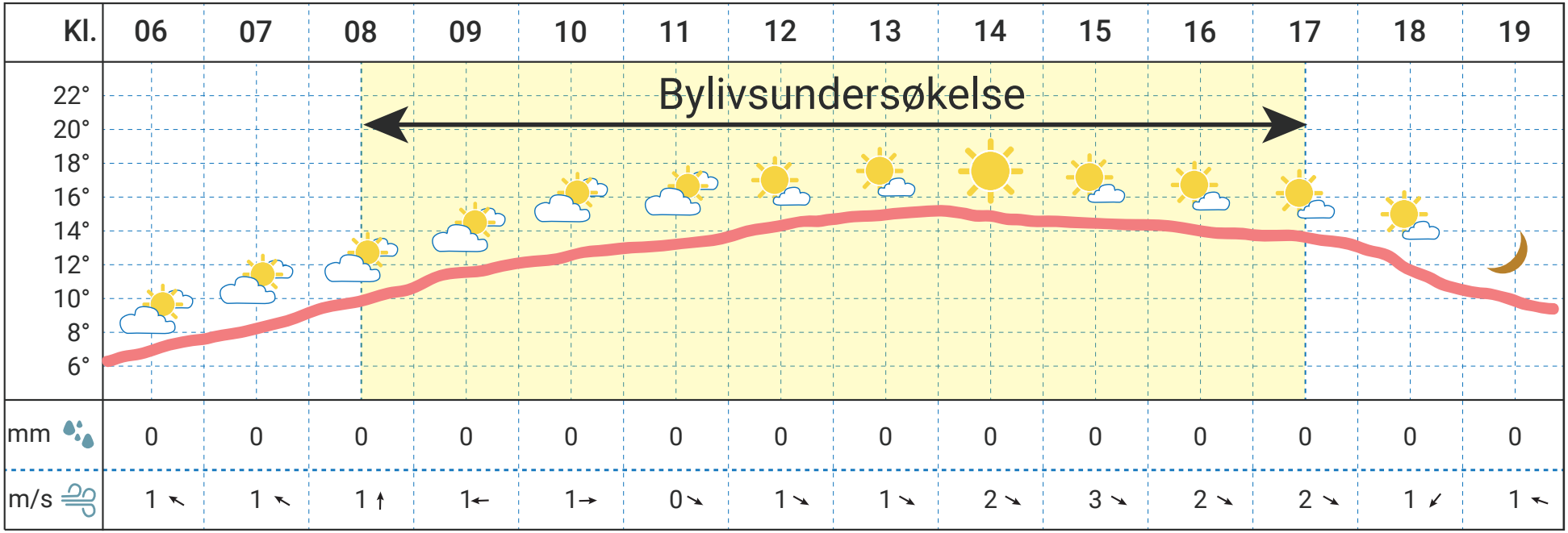

Figur 29. Oversikt over været for undersøkelsesdagen og i undersøkelsesperioden. Det var fint vær gjennom hele dagen, uten nedbør.

REFERANSELISTE

Bymiljøetaten, Bergen kommune. (2021). Byliv i Bergen - Rapport Bylivsundersøkelsen 2021. Bergen: Bymiljøetaten, Bergen kommune. Hentet fra https://www.bergen.kommune.no/hvaskjer/tema/naturstrategi/faglig-grunnlag/byliv-i-bergenbylivsundersokelsen-2021

Gehl, J. (1971). Livet mellem husene. København: Arkitektens Forlag.

Gehl, J. (2010). Byer for mennesker. Bogværket.

Gehl, J., & Svarre, B. (2013). Bylivsstudier - studier av samspillet mellom byens form og byens liv. Bogværket.

Husbanken. (2007). Forbilder : statens arkitektur-, bymiljø- og byggeskikkpriser 25 år. (H. B. Berg, Red.) Hentet fra https://biblioteket.husbanken.no/arkiv/dok/3349/forbilder.pdf

Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2016). Byrom - En idehåndbok. Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Hentet fra https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/byrom---en-idehandbok/id2524971/

Miljøløftet. (2020). Gåstrategien for Bergen 2020 - 2030. Bergen.

Project for Public Spaces. (2018). How to turn a place around - A Placemaking Handbook. Project for Public Spaces.

Statistisk Sentralbyrå. (2022, Januar 1). Bergen kommune.no. Hentet fra Fakta om Bergen, Folketall per 1. januar 2022: https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/fakta-om-bergen/befolkning/folketall-per-1-januar-2022

Wathne, A., Bjørlykke, C., & Lillebye, E. (1998). Bergen : byens liv : gaten som sosial arena. Bergen: Statens Vegvesen.

Whyte, W. H. (1980). The Social Life of Small Urban Spaces. New York, NY: Project fo Public Spaces.